

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

1/2009

Слово ВЧИТЕЛЮ

НА РОЗДОРІЖжі
ЗУСТРІЧ ІЗ АВТОРОМ
РОЗВІНЧАННЯ МІФІВ
ХТО ЗА КЕРМОМ
ТВОГО ЖИТТЯ?

ТВІЙ ВИБІР. ЧИЯ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ?

Християнський духовно-просвітницький часопис	
«СЛОВО ВЧИТЕЛЮ» № 1(7)/2009	
Наше кредо: «Нести Слово Боже — ось наша мета, щоб кожний учитель був учнем Христа!»	
Головний редактор Літературний редактор Дизайн і верстка Художник Коректор	Тарас Приступа Світлана Филипчук Аля Біла Наталія Рябушко Ольга Мац
Редакційна колегія:	Тетяна Артерчук Олег Блощук Олександр Бондарчук Руслана Ковальчук Юрій Ліщинський Євген Никонюк Ольга Новікова
Відповідальна за випуск	Надія Доля
Засновник і видавець — Міжнародна громадська організація «Надія — людям»	
Адреса: Телефон: Факс: e-mail:	а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна. (0362) 63-79-76 (0362) 62-05-12 slovo@hopetopeople.org www.hopetopeople.org
Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ № 12846-1730Р від 27 червня 2007 р.	
Часопис «Слово вчителю» видається за рахунок благодійних внесків приватних осіб та організацій.	
Пожертви на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям» з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: МГО «Надія — людям», р/р 26005301588849, Промінвестбанк м. Рівне, МФО 333335, код 21081735 з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“».	
За умови передруку матеріалів посилання на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.	
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.	
Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями. Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад: Ів. 19:6-11, 13-20, 25-28; 1 Кор. 1:18-24. Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).	
Якщо в тексті не зазначено інше, всі біблійні посилання взято з Біблії у перекладі проф. Івана Огієнка.	
Фото на обкладинці Лідії Такіоки.	
Надруковано: РТМКФ «Християнське життя», 43006, м. Луцьк, вул. В. Стуса, 3, тел. (0332) 71-08-74. Наклад 5000 прим.	
© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»	

Дорогі друзі!

Ми щиро раді вітати Вас, наших постійних читачів і нових передплатників, у новому, 2009-му році. Дякуємо за те, що Ви є, і за те, що Ви з нами! Адже часопис «Слово вчителю» — це видання для небайдужих людей, для тих, хто глибоко переймається питанням виховання дітей та молоді, це результат спільної праці редколегії і вчителів та методистів з християнської етики, громадських діячів і священнослужителів.

Нагадаємо, що випуски 2008–2009 н. р. присвячені темі формування світогляду людини в умовах секуляризованого суспільства.

Останнім часом слова «вибір», «вибори» стали дуже популярними, можливо, для громадян України — аж занадто. Проте, нікуди не дінешся: кожен із нас постійно, десятки разів на день робить свій вибір.

Безперечно, наші «вибори» різняться за значимістю. Не можна зіставити вибір страв до святкового столу з вибором супутника життя чи вибір майбутньої професії з вибором виду транспорту, яким дістаємося на роботу. Однак усі вони мають дещо спільне — приймаючи те чи інше рішення, свідомо або підсвідомо ми керуємося певними критеріями. І якщо ці критерії істинні, то велика вірогідність того, що й наш вибір буде вдалим. І навпаки. Разом із тим, завжди залишається доля ризику. Тому логіка підказує, що чим важливіший вибір, тим уважніше, скрупульозніше слід поставитися до визначення критеріїв, якими керуватимемось.

Наше підростаюче покоління стоїть на перехресті не двох чи трьох, а тисячі доріг. Наші діти обирають коло друзів і манеру спілкування, музику і телепрограми, стиль одягу і розваги, навчальні предмети і спортивні секції, ступінь залежності від батьків і ставлення до Бога, свою другу половинку і політичну платформу, відтак — навчальний заклад, спеціальність, місце роботи, країну проживання тощо. І хто, як не ми — учителі, батьки, старші друзі — покликані допомогти їм, вказавши на єдиний вірний і незмінний дороговказ — Слово Боже. Адже лише закорінені і збудовані на твердій основі, якою є Сам Син Божий — Ісус Христос, люди здатні робити правильний вибір. Той вибір, від якого залежить не лише їхнє земне життя, але й вічне.

При цьому завжди маємо пам'ятати, що будь-яке рішення, будь-який вибір передбачає відповідальність. І, знову ж таки, не лише тимчасову, як ми звикли чути, обмежену відповідальність, яку при бажанні і спритності можна перекласти на чийсь плечі, а неминучу, індивідуальну. Бо наше право на вибір триватиме доти, доки існуватиме наш світ, допоки Володар Всесвіту Господь Бог не скаже: «Досить! Тепер вибиратиму Я. І «тоді скаже Цар тим, хто праворуч Його: Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу... Тоді скаже й тим, хто ліворуч: Ідіть ви від Мене, прокляті, у вічний огонь, що дияволові та його посланцям приготований» (Мт. 25:34, 41)».

З повагою — редакційна колегія

4	ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ
Н. Доля. «Формула життєвого успіху дуже проста, вона — у вірі в Бога» (інтерв'ю з Миколою Гузиком)	

	АКТУАЛЬНА ТЕМА	8
С. Головін. На роздоріжжі		

12	СТУДІЇ БІБЛІЇ
Ю. Ліщинський. Зустріч із Автором	

	ЗНАЙОМСТВО	15
О. Смик. Сад справжніх квітів, дім зцілених душ...		

21	НАУКА І ХРИСТИАНСТВО
О. Прокопович. Віра і наука (ч. 3)	

	МЕТОДИКА І ДОСВІД	24
Н. Доля. Духовне навчання і виховання молоді у Словаччині (інтерв'ю з Яною Паттерсон) Л. Тивончук. Сучасна духовність Л. Веремейчик. Духовне виховання в «Україні» Н. Рудик. Ми — одна родина. Важливість взаєморозуміння у житті з рідними і близькими (урок для 2 кл.) О. Ярмушко, О. Грицюта. Відбитки твоїх пальців знайдено! (урок для 7 кл.) Н. Рихлюк. Конфліктні ситуації. Шляхи їх розв'язання (урок для 9 кл.) Л. Тивончук. Перетворююча сила музики. Сила любові Дидактичний матеріал		

44	ХРИСТИАНСТВО І МИСТЕЦТВО
О. Блощук. Небесний дар — на Божий вівтар	

	МОЛОДЬ У ПОШУКУ	45
Рубрику веде О. Новікова. Хто за кермом твого життя? Важко — не значить нездоланно		

48	АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я
Н. Дубовик. Криза душі! Н. Доля. Розвінчання міфів	

	СПРАВИ СІМЕЙНІ	52
О. Блощук. Георг Мюллер. Той, хто все просив у Бога...		

56	РОЗДУМИ ДУШІ
К. Гаращук. У пошуках істини	

«Формула життєвого успіху дуже проста, вона — у вірі в Бога»

Інтерв'ю з Миколою Петровичем Гузиком — автором і директором школи в м. Южне Одеської обл., кандидатом педагогічних наук, членом-кореспондентом Академії педагогічних наук України, заслуженим працівником освіти України.

— Миколо Петровичу, дякуємо за згоду дати інтерв'ю для часопису «Слово вчителю». Оскільки цей випуск присвячений молоді, то перше запитання, звичайно, буде про молодь. Якою, на Вашу думку, є відмінна риса сучасної молоді? Що Вас радує, а що тривожить?

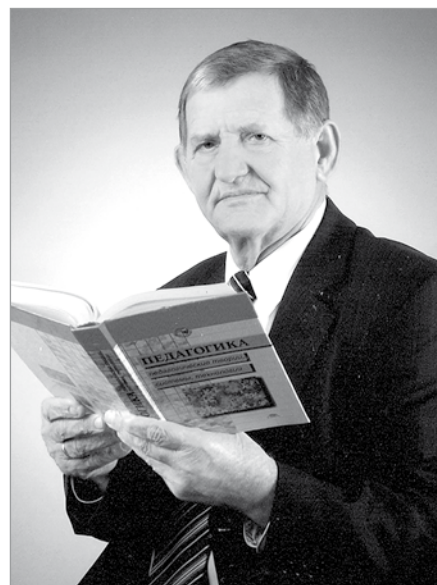
— Сучасна молодь більш прагматична. Саме це радує, бо відповідає головній умові виживання людини у ринковому світі. «Жити — означає діяти», — говорив Анатоль Франс, лауреат Нобелівської премії в галузі літератури.

Мені здається, що більшість молодих людей живе і діє, врешті-решт, щонайкраще реалізуючи свої здібності до плідного, цілеспрямованого життя.

Тривожить те, що моральні дивизи життя сучасної молоді поступово замінюються матеріальними. Внаслідок цього поступово зникають хороші люди, а без них, як відомо, не буває хорошого суспільства. Тому одним із головних завдань сучасного виховання є моральне відродження молодих людей.

— Чи відрізняються учні Вашої школи від своїх однолітків інших шкіл?

— Так, і дуже помітно. Діти моєї школи — високоморальні, pracowitі і, як наслідок цього, — успішні. Вони знають Бога, довіряють Йому і перебувають під Його Батьківською опікою.

Достатньо сказати, що всі, без винятку, випускники Авторської школи М. П. Гузика або вже здобули вищу освіту, або її успішно здобувають.

Серед наших учнів немає таких, які б вважались безталанними, зайви-ми чи перебували, як кажуть, на узбіччі життя. За умов навчання, розвитку і виховання дітей, які існують у нашій школі, коли кожен може віднайти собі достойну і корисну справу, неуспішних дітей просто не може бути.

— Чи є у вас в школі представники модних нині молодіжних субкультур, як от металисти, готи, емо тощо? Чи захоплюється молодь

пірсингом? Як Ви ставитеся до такого самовираження молоді?

— Такі явища в нашій школі відсутні. Наші діти живуть і виховуються в класичному дитячому середовищі, яким опікується Сам Бог. Тому молитва до Бога, Його любовна опіка, служіння Йому і ближнім, у поєднанні з вимогливістю та власним прикладом учителів і батьків, у підсумку сприяють вихованню дуже хороших дітей.

До речі, ми вважаємо, що субкультури є прямим наслідком не-ефективної секулярної атеїстично-матеріалістичної педагогіки, яку створюють духовно заангажовані на дияволові люди.

— Чи проводяться у вашій школі дискотеки?

— Так, проводяться, але вони мають іншу мету, інший зміст, тому приводять до іншого кінцевого результату.

Вони проводяться з першого класу як засіб навчання дитини техніки і культури побутового танцю. На дискотеках, якими керують досвідчені педагоги-хореографи, учні оволодівають умінням виражати свої найкращі душевні якості й емоційний стан у танці. Вони засвоюють відповідні рухи і ритми найрізноманітніших побутових танців: вальсу, танго, фокс-тоту, польки тощо, а також учаться правильно поводитися з партнерами у танці. Отже, нічого спільного з «ди-кою» дискотекою, під час якої молодь звіріє, наші дискотеки не мають.

— Чи є у вас шкільна форма?

— Так, вона є. Ми дотримуємося обов'язкової шкільної форми з кількох причин.

Перша з них та, що шкільна форма є зразком одягу, який привчає дитину до класичної культури та відпрацьованої віками справжньої естетики. У ній поєднується повсякденний робочий настрій із особливою урочистістю та неповторністю шкільного життя дітей та юнацтва.

Друга — шкільна форма послаблює існуючу матеріальну нерівність, і тому унеможливорюється розвиток таких негативних явищ як заздрість, пихатість, чванство, агресивність і нелюбов бідних до багатих та навпаки. Діти у шкільній формі мають можливість змагатися лише за кращі показники в навчанні, розвитку та вихованні, а не за те, хто краще одягнений.

Третя — шкільна форма звільняє батьків від невиправданих дитячих вимог щодо їхнього одягу. Тому зникають проблеми на кшталт «у що сьогодні одягнути свою дитину, щоб вона мала пристойний вигляд».

Четверта — шкільна форма чи не найкраще виховує такі важливі якості характеру дитини як невибагливість і скромність.

Про це скажу трохи більше.

Найпершою ознакою, яка виокремлює людину з-посеред живих істот, є наявність у неї живого духу. Але далеко не в усіх дорослих людей він перебуває в активному стані. У багатьох він спить, тобто функціонально не діє, а це означає — не виконує своїх обов'язків.

Головною ознакою такого стану духу є відсутність у людини совісті. Тому бездуховна особа втрачає низку якостей, які контролюються совістю. До них належить почуття сорому і скромність. У такому стані людина

стає знахабнілою, зарозумілою, лицемірною і, що найгірше, — марнотратною та невдячною. Утримання такої особи надто дорого обходиться суспільству.

Єдина для всіх шкільна форма мінімізує витрати на одяг дитини, привчає її до скромності, простоти, охайності, ввічливості та свідомого сприйняття усталених норм поведінки в школі. Комусь може здатися, що єдина форма порушує свободу дитини. Але це не так, особливо, якщо зважити на той факт, що діти ще самі себе матеріально не утримують, а тому мусять ввічливо обходитися найменшими витратами батьків на них.

І ще скажу, що свобода школяра тільки тоді корисна для нього, коли вона поєднується із вимогливістю його наставників. Тому немає ефективного засобу для перетворення школи у «вертеп розбійників», як дозвіл дітям на вільний одяг — зовнішній атрибут людей типу «дитина бездуховна» («Немо nonspiritus»).

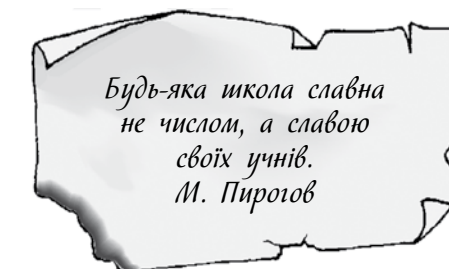
— Будь ласка, опишіть Вашу методику навчання і виховання.

— Результати виховання наших дітей — це втілені ідеї принципово іншої педагогіки, іншого погляду на дитину і роль учителя у створенні її успіху як у навчанні, так і в організації її щоденного шкільного життя.

У чому її принципова відмінність від тієї, яка домінує у вітчизняній педагогіці?

Фундаментальних відмінностей лише три.

Перша полягає у тому, що весь педагогічний процес базується на християнській світоглядній науковій платформі, яка розглядає дитину як духовну істоту — творіння Боже.

Друга — визнання того, що кожна дитина посилається на землю в певне місце і певний час її Небесним Отцем для виконання конкретної місії. Однак часто і батьки, і вчителі не мають правильного уявлення про той безцінний дар, який вони отримали від Творця в особі дитини. Не розуміючи істинної цінності цього дарунку Божого, вони дозволяють собі здійснювати різноманітні досліди над її душею, в якій, замість Духа Божого, оселяються різні ідоли і демони, які, зрештою, її знищують. Вони, часто мимоволі, через незнання істини, розбивають цю ніжну дитячу душу власними пристрастями та іншими гріхами, замість того, щоб разом зі своєю дитиною вчитися

Переможець конкурсу «Учитель року» в номінації «Учитель інформатики» Кодь Оксана Олексівна.

Презентація шкільних проектів в рамках літньої академічної практики.

жити праведним духовним життям, користуючись настановами, дарами і силою Святого Духа.

Ми часто своїми словами, й особливо ділами, вселяємо їм безвір'я і, як результат, підштовхуємо до тваринного способу життя, замість того, щоб найпершою нашою турботою було прилучення нашої дитини до Бога, а значить — до Істини, якою є Ісус Христос.

Ми, звичайно ж, бажаємо нашим дітям добра і щастя, накопичуючи для них земні блага, забуваючи, що формула життєвого успіху дуже проста і зрозуміла навіть найменшому. Вона — у вірі в Бога. Саме щира віра дитини в Бога відкриває їй і нам Його волю стосовно її життя, вселяє в нас — батьків і вчителів — упевненість у тому, що те, чого ми навчаємо, які якості особистості виховуємо, до чого закликаємо і чого від неї очікуємо, і є благом для неї, головною справою її теперішнього і майбутнього життя.

Така віра означає довіру Богові, батькам, вчителям і школі. Саме в таким тісним однодумним співробітництві навколо тієї Божої справи, яку повинен виконати наш вихованець упродовж свого життя, і виникає справжня школа. Така щира віра всіх учасників процесу побудови особистості дитини — Творця, батьків, учителів і наставників — породжує переконаність у силі Бога, яка здатна пересунути гори заради безцінної душі нашої дитини, заради її земного щастя і вічного процвітання в

за все усвідомлюємо Його головну роль у її досягненні. І Святе Письмо про це переконливо говорить: «Оце діло Боже, — щоб у Того ви вірували, Кого Він послав» (Ів. 6:29).

Третя — ми переконані в тому, що кожну дитину Бог наділяє особливим даром — талантом, потенційною здібністю і схильністю до того конкретного виду практичної діяльності, заради виконання якого Він послав її на землю. Святе Письмо вчить, що можливості кожної людини, яка вірить у Бога, — насправду необмежені: «Хто вірує в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учинить, бо Я йду до Отця» (Ів. 14:12). Уже згаданий вище Григорій Ващенко щодо необмежених можливостей істинних християн писав: «Наше життя буде справжнім свідченням того, що Бог здатний творити у нашому житті неможливе, лише тоді, коли ми зі щирою вірою просимо у Нього благословення на наш природний талант. Можливості нашого природного дару вражаючи, тому що відбірними зернами засіяв нашу душу Той, Хто безмежно нас любить. Бог дає нам таланти, щоб ми вже самі їх виростили і довели до досконалості».

Отже, ми, батьки і педагоги, яким довірено і доручено зрощувати дитячі таланти, повинні створити такі умови їхнього життя, які відповідали б не якимось абстрактним загальним вимогам, а конкретним потребам таланту, що розвивається. На практиці це означає, що, наприклад, майбутній учений повинен отримати від батьків і школи необхідні умови для глибокого і серйозного заняття наукою. Той,

Щоденна ранкова зарядка учнів початкових класів.

хто має від Бога покликання до музики, повинен мати можливість повністю віддавати себе цьому мистецтву, а не разом з усіма мучити себе математикою, фізикою, хімією та іншими так званими обов'язковими предметами. Так, звичайно, і видатний скрипаль або композитор має бути елементарно грамотним і знати ази людської академічної культури. Але це зовсім не означає, що весь продуктивний час дитячого життя має бути присвячений вивченню безконеchnих параграфів шкільних підручників. У нормальній школі для дітей усе має відбуватися з точністю до навпаки: продуктивний час — для розвитку і реалізації індивідуального таланту дитини, а те, що залишилося, — для вивчення академічних шкільних предметів.

— За якими критеріями Ви підбираєте людей у свій колектив? Що найбільше цінуєте в людях?

— Три найголовніші якості має продемонструвати вчитель, який бажає працювати в Авторській школі М. П. Гузика, а саме:

Деякі показники:

Починаючи з 1994 р., відколи в Одеській обл. проводиться професійний конкурс «Учитель року», його переможцями в тій чи іншій номінації стають педагоги з Авторської школи М. П. Гузика.

Команда юних істориків двічі ставала призером Всеукраїнського туру історичного конкурсу і тричі посідала перші місця в обласному турі.

За всю діяльність школи більшість її випускників продовжила успішно навчатися у вузах, а в останнє десятиріччя цей результат — абсолютний (100 %).

- він має бути віруючою у Бога людиною та жити відповідно до Його Заповідей, тобто наш учитель має бути відродженим християнином;

- він має мати фахову підготовку з того предмета, на викладання якого претендує. У нього має бути щось таке, що дитина хотіла б наслідувати, тобто наш учитель має мати той чи інший талант;

- це має бути фахівець з організації персоналізованого навчання, він має добре володіти технологією навчання, розвитку та виховання дитини за Комбінованою системою М. П. Гузика.

Цінністю номер один для мене є дієва й жива віра людини в Бога. Якщо

Авторська школа М. П. Гузика в м. Южне Одеської обл. створена 20 років тому ним та іншими ентузіастами (Н. І. Гузик, Л. І. Зарольська, Г. А. Діденко, А. Н. Шумейко, О. І. Яблунівська, Л. С. Барвінок та ін.) — молодими вчителями, яких не задовольняла традиційна система шкільної освіти. Пройшовши доволі тернистий шлях, школа врешті здобула визнання й авторитет, і не лише у своєму місті. 1994 р. ЮНЕСКО визнало її однією з найкращих шкіл Європи. 2006 р. Міністерство освіти і Академія педагогічних наук України зарахували її до сотні передових шкіл країни. Нині 14 шкіл України повністю чи частково використовують її інноваційну систему. Своім наказом за № 172 від 13 березня 2008 р. Міністерство освіти та науки України прийняло модель школи М. П. Гузика як базову для створення в м. Тернопіль «експериментальної школи XXI століття».

це є, то всі інші її позитивні якості самі собою прикладаються. Вони стають наслідком прагнення віруючої людини до вічного життя у Царстві Божім.

— Хто відіграв ключову роль у Вашому житті?

— Ключовими фігурами у моєму житті були тато, мама та мій учитель з образотворчого мистецтва, який працював у Сиваському будинку піонерів Херсонської області — Фрезе Ернест Петрович.

— Хто Ви за фахом? Де навчалися? Чи викладаєте якийсь предмет?

— За фахом я — учитель хімії. 1967 р. закінчив Мелітопольський державний педагогічний інститут. Досі викладаю цей предмет у школі.

— Як у Вас розпочинається робочий день?

— Робочий день я починаю з молитви до Бога. До речі, з цього розпочинається день у моїх учнів та вчителів.

Після гігієнічних процедур, серед яких обов'язковим є холодний душ, я відправляюсь на роботу. О 7.30 зустрічаю своїх учнів у школі, а потім із 8.00 до 8.30 у класах проводимо ранкову моральну проповідь, яка закінчується молитвою «Отче наш».

— Ваші побажання читачам «Слово вчителю».

— Мої дорогі колеги! Повертайтеся до Бога! Слухайте Його, служіть Йому і прославляйте всім своїм життям свого Небесного Отця. Навертайте своїх учнів до Нього. Покажіть їм своїм власним життям, що буття з Богом — це заповідь земного і вічного щастя кожної людини.

Матеріал підготувала
Надія Доля

Надія Доля народилася 1964 р. у Львові. 1987 р. закінчила Львівський державний університет ім. І. Франка, факультет прикладної математики і механіки. Понад десять років працювала в інформаційному відділі МГО «Надія — людям» у м. Рівне. З 2007 р. — відповідальний редактор ХДПЧ «Слово вчителю».

Заміжня. Має трьох дітей.

НА РОЗДОРІЖЖІ

«...Виберіть собі сьогодні, кому будете служити...»

Іс. Нав. 24:15.

Естетичні смаки нашого покоління¹ неминуче підпали під вплив творчості художників-передвижників. Скрізь зустрічалися знайомі сюжети: «Три богатирі», «Незнайка», «Ранок у сосновому лісі», «Альонушка», «Трійка»... Найчастіше ці образи з'являлися перед нами на широкоточкових гобеленах над ліжками й у вирізках з «Огонька», прикріплених до вигорілих шпалер злегка заржавілими канцелярськими кнопками. Державні ідеологи від мистецтва активно пропагували передвижників як попередників соцреалізму, але ні парадні портрети вождів, ні помпезне втілення трудових подвигів сталеварів і доярок так і не потрапили в настінні вернісажі — щирий романтизм Крамського, Васнецова, Левітана, Шишкіна виявився ближчим до серця народу.

Васнецовський «Витязь на розпутті» — серед цих знайомих із дитинства образів. Воїн зупинився, вирішуючи, яку вибрати дорогу: як правильно вчинити чи — як краще, як зручніше, як логічніше, як надійніше, як вигідніше, як безпечніше? Ратник не квапиться звернути на привабливу, тому що протоптану, стежину, що звертає вбік. Він знає: правильно було б поїхати прямо — по неходженій цілині. Але плата за такий вибір ніколи не буде меншою, ніж власне життя.

Ім'я такого дорогого й непопулярного шляху — **вірність**. Вірність істині, вірність обов'язку, вірність божественному призначенню. Саме на цей шлях ставав Христос, коли на цілком логічне запитання Предтечі: «Я повинен хреститись від Тебе, і чи Тобі йти до мене?» сказав: «Допусти

це тепер, бо так годиться нам виповнити усю праведність» (Мт. 3:14–15). Сказав так, розуміючи, що «Звершилось» доведеться вимовити не виходячи з Йордану, а на Голгофському хресті, оскільки вірність невіддільна від жертвності. Господь попереджає кожного, хто стає на цей шлях: «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме щоденно свого хреста, та й за Мною йде. Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже» (Лк. 9:23–24).

Є й інший шлях, значно привабливіший, оскільки він, здавалося б, поєднує переваги інших і, на перший погляд, обминає властиві їм «крайнощі». Називається він **«компроміс»**. Ми йдемо ним щоразу, коли нам вдається «про Бога пам'ятати і про себе не забувати». Правда, пам'ятаємо про себе ми постійно, а про Бога, як правило, згадуємо у важких ситуаціях — коли трапляється криза, хвороба, проблема.

Однак найпопулярнішим є третій шлях, що зветься **«самовілья»**. Причому, це в жодному разі не шлях страшенних негідників і останніх шахраїв. Багато хто з тих, хто йде цим шляхом, — досить порядні і гідні поваги люди, причому — як невіруючі так і віруючі. Ми самі ступаємо на цей шлях щоразу, коли робимо мірилом істини свої власні погляди, свої бажання, свої відчуття; коли свою амбіційність ми називаємо лідерським баченням, користуючись — благословенням, гонор — авторитетом служителя, безвідповідальність — натхненністю, безсердечність — цілеспрямованістю тощо.

У книзі Ісуса Навина ми можемо побачити Ізраїль, що ходить усіма трьома шляхами. Підводячи народ до йорданського рубікону, Іешуа бен Нун не залишає місця для

компромісу: «А тепер бійтеся Господа й служіть Йому в невинності та в правді, і повідкидайте богів, яким служили ваші батьки на тому боці Річки та в Єгипті, та й служіть Господеві. А якщо зле в очах ваших служити Господеві, виберіть собі сьогодні, кому будете служити — чи богам, яким служили ваші батьки, що по тому боці Річки, та чи богам аморейським, що ви сидите в їхньому краї. А я та дім мій будемо служити Господеві» (Іс. Нав. 24:14–15).

Але коли «Ісус відпустив народ, і Ізраїлеві сини розійшлися кожен до свого спадку, щоб посісти той край», то «служив народ Господеві по всі дні Ісуса та по всі дні старших, які продовжили дні свої по Ісусі, що бачили всякий великий чин Господа, якого зробив Він Ізраїлеві» (Суд. 2:6–7). Старійшини виконали лише частину заповіді Господньої, вони прийняли землю у володіння, одержали кожен свою долю, але не очистили землю від язических народів і від жертвників їхнім ідолам. Для чого позбавляти себе добра: худоби, хліба, робочих рук? Так Ізраїль став на шлях компромісу. І коли «вмер Ісус, син Навинів, раб Господній, віку ста й десяти літ. І поховали його в межах спадщини його, у Тімнат-Хересі, в Єфремових горах, на північ від гори Гааш. І також усе це покоління було прилучене до батьків своїх, а по них настало інше покоління, що не знало Господа, а також тих діл, які чинив Він Ізраїлеві. І Ізраїлеві сини чинили зло в Господніх очах, і служили Ваалам. І вони покинули Господа, Бога батьків своїх, що вивів їх із єгипетського краю, та й пішли за іншими богами, за богами тих народів, що були в їхніх околицях, і вклонялися їм, і гнівили Господа» (Суд. 2:8–12). Діти старійшин не бачили ні справ Господніх, ні Самого Господа. Батьківський компроміс у їхніх очах був не більш ніж лукавством. І, відкидаючи лицемірство, вони цілком щиро пішли шляхом самовілья.

Здавалося б, ідучи шляхом компромісу, Ізраїль робить логічно, обґрунтовано, і нічим, крім прибутку, це йому не загрожує. Але якщо наші діти не бачать у нас зразка вірності, «половинну вірність» вони від нас не успадкують, тому таких речей як «половинна вірність» або навіть «вірність на 99 %» просто не існує.

Усе наше життя — постійне роздоріжжя. Чи вирішимо ми, чим зайнятися у вільний час або як розпорядитися грішми; що почати, а від чого утриматися, — ми щоразу неминуче стаємо на один із цих трьох шляхів. І цей вибір неминуче впливає на інші аспекти нашого життя. Аспектів таких чимало. Розглянемо лише найважливіші з них.

Віра

Всупереч популярній думці, мода на віру ніколи не минає. Недарма мало хто з народних вождів не скористається можливістю «засвітитися» перед об'єктивними репортерів, скажімо, купаючись в ополонці на Водохреще або вистоюючи всеношну на Пасху. У переддень релігійних свят інтерес до віри починають виявляти навіть ті, хто зазвичай до неї байдужий. Але якою насправді є наша віра — залежить від шляху, яким ми йдемо.

На шляху вірності віра тотожна поняттю «любов». Це — ставлення дітей до люблячого Отця; нареченої — до довгоочікуваного Нареченого. Це — стосунки, у яких не можеш стояти на місці, усе більше закохуючись у Того, Кому віддав своє життя, — в Отця, Сина і Святого Духа. Життя віруючого стає постійним служінням Отцеві за прикладом Сина силою Святого Духа, єднанням з Ним у любові. Але цей шлях

ризикований. Клайв Льюїс² попереджає: «Застрахуватися неможливо, любов межує з горем. Полюби — і серце твоє в небезпеці». Навіть Сам Бог, полюбивши світ, прирік Себе на Жертву, тому що любов завжди — жертва.

Значно «надійніший» шлях компромісу, коли віра перетворюється в набір правил. Вона стає ставленням не до Когось, а до чогось: способу життя, стилю одягу, участі в ритуалах тощо. Ревне дотримання правил — нерідкість. Згадайте Савла: переслідуючи Церкву, він ревно служив Господу, думаючи, що виконує Його волю. Охоронці правил можуть бути прекрасними служителами, гордістю громад, але після богослужіння вони йдуть, не одержавши відновлення, не знайшовши чогось нового у стосунках із Богом. Коли ми йдемо шляхом компромісу, то, розповідаючи про віру, ми схильні говорити про те, яке виконуємо служіння в громаді, наскільки регулярно відвідуємо богослужіння, як часто перечитуємо Біблію — говорити про свої власні досягнення, а не про те, що відкриває для нас Бог.

Але найбільш популярний третій шлях, на якому віра вироджується у байдужність, апатію. Ідучи цим шляхом, ми, за власним бажанням або настроєм, можемо шукати Бога або ні; виконувати Його волю або ігнорувати її; наслідувати Його або ні — як нам буде завгодно. І це — найбільш підступний шлях. Чим далі ним ідеш, тим важче звернути, оскільки багаж гріха, непослуху і розпачу накопичується, і позбутися його стає все складніше.

Авторитет

Що є для нас найвищим авторитетом? Коли ми йдемо шляхом вірності, єдиним незаперечним авторитетом є Бог. Бог — Капітан нашого життєвого корабля, Христос — його керманіч, Дух Святий наповнює його вітрила. Нам, може, і хотілося б жити інакше, але любов не дозволяє зробити чогось такого, що засмутило б нашого Корабля. Нам би хотілося робити не так, як правильно, як краще, але ми знаємо, що на перевірку всі «як-кращості» розсіються, як туман, тому що без Бога всі наші плани й задуми — суєта суєт.

Ідучи шляхом компромісу, ми намагаємося сформува-ти «колегальний» авторитет — «я і Бог». Ми, як і раніше, визнаємо Бога своїм Капітаном, але кермо воліємо тримати у власних руках. Христу ми залишаємо роль штурмана, що підказує напрям, але слухати Його чи ні — прерогатива того, хто за кермом. Однак проблема полягає у тім, що наш транспорт — аж ніяк не судно на повітряній подушці, такий собі універсальний духовний засіб для пересування в матеріальному світі, а стара баржа, що підвладна усіляким течіям, — плотська природа старої людини. От і виходить, що «не роблю я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню» (Рим. 7:19). Це відбувалося з апостолом Павлом, це відбувається й з нами. Причому, щодня. Щодня поруч із нами Той, Хто може скерувати нас до слави, але нам так хочеться самим контролювати власне життя.

Якось у студентські роки ми з друзями вирушили в експедицію уздовж Кавказького хребта. Ця подорож виявилася значно складнішою й небезпечнішою, ніж ми очікували, й усі були неабияк виснажені. Але вперед нас вела мрія, що народилася заметільної ночі в занесеному снігом наметі, що стояв на льодовику: спустившись із гір до моря, повернутися додому на білому пароплаві. Коли ми врешті добралися до моря, нас очікували дві новини — добра і погана. Між кавказьким і кримським узбережжя-

²Клайв Льюїс (1898–1963) — видатний англійський письменник і учений, апологет християнства.

¹Покоління 70–80-х років XX ст.

ми, справді, курсував теплохід «Абхазія», однак вартість квитка на нього була набагато вищою, ніж ми припускали. Але що може зупинити молодих мрійників? Ми пішли по хатах найматися на роботу. Користуючись альпіністським спорядженням, яке мали з собою, ми піднімалися на величезні евкаліпти й обпилювали гілки, що заступали сонце мандариновим деревам. Крім договірної плати гостинні абхазці завжди годували нас, і за кілька днів ми зібрали достатню суму для плавання із Сухумі в Ялту, плюс по карбованцю двадцять на брата на тролейбусний квиток до Сімферополя. Однак з'ясувалося, що лайнер наш у Крим зовсім не квапився. Щоночі він підходив до наступного міста на чорноморському узбережжі, де залишався стояти цілий день. Час ішов, їсти хотілося все сильніше, а грошей на їжу не було. Ми вже визирали з мішків крихти від сухарів, навіть намагалися розпалити в каюті примус і зварити пакетик супу, що завалювався на дні чийогось рюкзака. Найважчим був останній день, коли корабель цілий день стояв у Феодосії: додому рукою подати, але на автобус не вистачало грошей, а подорожувати «автостопом» за тако-го складу групи і розміру рюкзаків — нереально.

Моїм сусідом по каюті був хтось не з нашої групи. Звичайний відпочиваючий — «матрачник», як ми їх називали. Тричі в день він кликав мене із собою в ресторан і щодня — на екскурсію містом. Але, не маючи грошей, я соромився навіть запитати, скільки це коштує. Лише через кілька років ми дізналися, що це був круїзний рейс, тому й квиток на нього так дорого коштував. У вартість квитка входило триразове харчування в ресторані, велика кількість різноманітних екскурсій і розваг. Але ми були настільки впевнені у власному сприйнятті ситуації, що навіть не поцікавилися умовами плавання. Ми навіть не прислухалися до запрошень до столу, зате самі були керманічами свого життя. Як часто ми навіть не знаємо, які благословення втрачаємо через те, що не наважуємося передати кермо Христу. Більше того, часто ми навіть не наважуємося запитувати Бога про правильний курс, боячись, що відповідь нам не сподобається. Але якщо ми перестаємо прислухатися до тихого віяння Святого Духа, чи помітимо ми Його відсутність? Чи не скотимося ми на третій шлях?

Ідучи третім шляхом, я — сам собі режисер. Сам і капітан, і штурман, і керманіч, і перший, і другий помічник одночасно. Той, хто йде цим шляхом, може мати вигляд прекрасного християнина, зразкового служителя, але при цьому залишатися господарем власного життя: ми робимо Божу справу, але результати приписуємо собі.

Писання

Шлях вірності формує в людині побожну покірність Божому Слову. «Написано», — говорить Христос у годину спокуси (Мт. 4:10; Лк. 4:8). Так говорить Слово Боже — про що ще можна сперечатися? Звичайно, у Писанні є неоднозначні місця, що вимагають дослідження, але більша частина біблійного вчення цілком зрозуміла. Наприклад, чи належить дружині коритися своєму чоловікові? Відповідь однозначна — так. Навіть якщо вона вважає, що він помиляється, навіть якщо напередодні вони посварилися, вона зобов'язана коритися. Але водночас чоловік, зі свого боку, повинен бути готовим на жертву заради дружини, навіть якщо його дратує халат, у якому вона ходить по квартирі. Тому що сказано, що чоловік повинен любити дружину, як Христос — Церкву.

Ті, хто йде шляхом компромісу, шанують Біблію. Вони завжди поважно висловлюються про Писання, але Біблія їм — не указ. Вони шанують її, як Остап Бендер шанував

«Кримінальний кодекс», будуючи свої махінації таким чином, щоб не вступати в явний конфлікт із буквою закону.

Той, хто йде третім шляхом, про Біблію обізнаний. Він має хороше уявлення про зміст Біблії. Ця книга може навіть лежати у нього вдома на почесному місці; її читають, як інші книги улюблених авторів, але в житті господаря бібліотеки від цього мало що міняється.

Церква

На шляху вірності Церква — це сім'я, живий організм, Тіло Христове. Віруючий — член цього тіла страждає без інших членів так само, як і вони — без нього.

Коли ж ми йдемо шляхом компромісу, Церква для нас — клуб за інтересами, товариство прихильників Христа. У ній завжди можна приємно провести час із однопумцями, завести цікаві й корисні знайомства, можна поспілкуватися із цікавими або потрібними людьми, знайти собі роботодавця, підібрати клієнтуру для бізнесу.

Коли ж ми стаємо на третій шлях, Церква стає традицією, місцем, куди треба «ходити». За статистикою зі ста відсотків віруючих усього шість відсотків бувають у Церкві більше одного разу на рік! Найголовніше для таких людей — зберігати традицію. Знати Христа, розуміти Його вчення, слідувати за Ним — зовсім необов'язково.

Шлюб

На шляху вірності шлюб — це завіт, стосунки клятви, довіри, любові. У радості й у горі, у багатстві й у бідності, у хворобі й здоров'ї, доки смерть не розлучить. Шлюб — прообраз стосунків Христа і Церкви; ті узи, якими Творець і творіння зв'язані воедино: «всякому чоловікові голова — Христос, а жінці голова — чоловік, голова ж Христові — Бог» (1 Кор. 11:3).

На шляху компромісу, шлюб — це контракт. Ти — мені, я — тобі. Кожна зі сторін щось одержує, а якщо ні, то контракт може бути розірвано. У таких випадках нерідко можна чути міркування на кшталт: «Бог хоче бачити мене щасливим, а в шлюбі я нещасний». Але ніде в Біблії не сказано, що Бог хоче бачити кого-небудь із нас щасливим. Він хоче бачити нас святими! Ми — частина завіту, ми з Ним, а Він — з нами. Бог не сказав, що буде нашим Богом лише у тому випадку, якщо ми не будемо порушувати Його заповіді. Він сказав, що буде нашим Богом, і тому нам слід дотримуватися Його заповідей. Бог не пропонував нам ніяких умов, не укладав з нами контракт, але віддав Себе за нас.

На третьому шляху шлюб — зручність. Симбіоз. Мирне співіснування двох антагоністичних систем, що забезпечує матеріальні переваги: продукти можна купувати складчину, за квартиру платити вдвох, прибирати по черзі. Життя в шлюбі більш налагоджене, передбачуване, безпечне і комфортне. Зручно — чому б і ні? З'являться незручності, наприклад, діти, можна буде пошукати інший варіант.

Виховання дітей

Відповідно до Писання, діти в шлюбі — не побічна незручність, а благословення, його плід. І завдання тих, хто йде шляхом вірності, — виховати праведних дітей, що люблять Бога, і здатних передати цю любов своїм дітям.

На шляху компромісу завдання номер один — виховати культурних дітей. Щоб діти нікому не завдавали турботи, щоб за них не доводилося червоніти на батьківських зборах. Що в дитини в серці — не надто важливо, аби її поведінка була пристойною.

Для тих, хто йде третім шляхом, головне — виховати успішних дітей. Вони повинні закінчити найкращу школу, вступити до престижного університету, а згодом зайняти найкращий офіс. Усе це робиться, щоб закріпити свою репутацію, як батька: усе в цьому житті робиться на благо моєму «Я», і діти мої теж — для мене, тому якщо я в них що-небудь вкладаю, то інвестиція повинна бути вигідною.

Аналогічним чином шлях, яким ми йдемо, формує наше ставлення до будь-яких інших аспектів нашого життя. Проте, Слово Боже звернене до нас, яким би шляхом ми не йшли.

Коли ми йдемо шляхом вірності, Бог закликає нас: «ПІЛЬНУЙ! Не залишай першу любов свою!». «Пильнуйте, стійте у вірі, будьте мужні, будьте міцні» (1 Кор. 16:13). Тоді, навіть злегка відхилившись убік, ми будемо спроможні усвідомити це і знову повернутися на істинний шлях.

Коли ми йдемо другим шляхом, Бог говорить нам: «БУДЬ РЕВНИЙ!». «Я знаю діла твої, що ти не холодний, ані гарячий. Якби то холодний чи гарячий ти був! А що ти літлий, і ні гарячий, ані холодний, то виплуну тебе з Своїх уст... Бо ти кажеш: Я багатий, і збагатів, і не потребую нічого. А не знаєш, що ти нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий! Раджу тобі купити в Мене золота, в огні перечищеного, щоб збагатитись, і білу одягу, щоб зодягтися, і щоб ганьба нагоди твоєї не видна була, а мастю на очі намасти свої очі, щоб бачити. Кого Я люблю, тому докоряю й караю того. Будь же ревний і покайся!» (Об. 3:15–19). Коли ми самі намагаємося панувати над власним життям, то кажемо неправду, називаючи Ісуса Господом, і до нас звернене Його страшне попередження: «Не кожен, хто каже до Мене: Господи, Господи! увійде в Царство Небесне, але той, хто виконує волю Мого Отця, що на небі. Багато-хто скажуть Мені того дня: Господи, Господи, хіба ми не Ім'ям Твоїм пророкували, хіба не Ім'ям Твоїм демонів ми виганяли, або не Ім'ям Твоїм чуда великі творили? І їм оголошу Я тоді: Я ніколи не знав вас... Відійдіть від Мене, хто чинить беззаконня!» (Мт. 7:21–23).

Коли ж ми йдемо третім шляхом, Господь говорить: «НАВЕРНИСЯ!». «Покайтеся ж та наверніться, щоб Він змилювався над вашими гріхами, щоб часи відпочинку прийшли від обличчя Господнього, і щоб послав заповідженого вам Ісуса Христа» (Дії 3:19–20). Ваше призначення — Христос. Як би не було складно, соромно й важко визнати помилки, — наверніться!

Життя християнина — постійне роздоріжжя. Будь-який наш учинок — результат вибору. Подібно витязеві на розпутьті нам постійно пропонується звернути вбік, зберегти душу свою. Але Вчитель попередив нас: «Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене та Євангелії, той її збереже» (Мк. 8:35).

Сергій Головін

Сергій Головін — президент Християнського науково-апологетичного центру у м. Сімферополь, президент Міжнародного просвітницького товариства «Людина і християнський світогляд». Автор низки праць із християнської апологетики. Пресвітер Сімферопольської християнської церкви. Одружений, має двох дітей.

ХРИСТИЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ

Житомир

31 жовтня — 1 листопада 2008 р. в Житомирі на базі міжнародного фонду «Місія в Україну» відбувся семінар на тему «Діти — дарунок від Господа». Учасники семінару — вчителі загальноосвітніх і недільних шкіл, запрошені батьки — мали можливість прослухати лекції консультанта-психолога міжнародного фонду «Місія в Україну» Світлани Корольової, інструктора з підготовки вчителів недільних шкіл з Києва Лідії Содолько, консультанта з сімейних питань Джейна Форда, завідувача відділу освіти МГО «Надія — людям» Олександра Бондарчука, а старшокласники (в рамках семінару) розглянули курс «Сексуальність у світлі Біблії». Говорили про відповідальність батьків і важливість християнського виховання дітей, профілактику наслідків ризикованих типів поведінки, виховання емоційно стабільних дітей.

Херсон

Темою семінару про християнське виховання молоді, який відбувся 7–8 листопада 2008 р. в Херсоні, став текст із Біблії: «Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї» (Пр. 22:6). На зустрічі були присутні вчителі загальноосвітніх шкіл та шкіл-інтернатів, практичні психологи, вихователі, а також ті, хто має бажання створити будинки сімейного типу.

Присутні мали можливість ознайомитися з досвідом створення і розвитку Центру реабілітації для випускників інтернатів на прикладі вже існуючого центру в м. Здолбунів Рівненської обл.

Була досягнута домовленість про налагодження більш тісного співробітництва між педагогами Херсонської і Рівненської областей, зокрема спільна участь у літніх таборах-семінарах для педагогічних працівників.

Київ

1 грудня 2008 р. у м. Києві в Інституті педагогіки Академії педагогічних наук відбулася Виставка-презентація перспективних моделей виховних систем загальноосвітніх навчальних закладів м. Рівного.

У роботі Виставки взяли участь завідувач лабораторії інноваційних технологій Інституту педагогіки АПН України І. Г. Єрмаков, докторант кафедри педагогіки Рівненського державного гуманітарного університету О. В. Безкоровайна, методист з виховної роботи управління освіти Рівненського міськвиконкому Л. В. Гуменюк, завідувач відділу освіти МГО «Надія — людям» О. М. Бондарчук, заступники директорів з виховної роботи низки рівненських шкіл.

Зустріч із Автором

Якби ви мене запитали, для чого я пишу статті в рубрику «Студії Біблії», то я відповів би так: «Тільки для того, щоб кожен, хто їх читатиме, міг зустрітись з Ісусом Христом». Можливо, комусь моя відповідь здасться дещо надуманою чи наївною. Нехай. Я вірю, що кожен, хто зустрічав Христа на своєму шляху, хто бачив Його серцем, а не просто тілесними очима, — не залишався байдужим. Коли кажу про зустріч, то маю на увазі сьогоднішній день, а не далеке минуле. Зрештою, вірити чи ні — ваш вибір. І все ж, важко повірити, коли вважаєш Біблію заплутаною і відірваною від реальності книгою. Коли духовність пов'язують з чим завгодно, тільки не з буквальним історико-граматичним змістом, Біблію перестають читати. Я переконаний, що люди не розуміють Біблію, бо не читають її. Але навіть ті, хто читає, не завжди зустрічаються з Тим, Хто її написав. Отже, коли здоровий глузд підказує як читати і тлумачити Біблію, підходимо до цього з молитвою і бажанням зустрітись з її Автором.

Євангеліє — (грецькою: добра звістка, звістка про спасіння) — звістка про Господа і Спасителя Ісуса Христа. Євангелієм називається кожна окрема книга євангелістів (Євангеліє від Матвія, Марка, Луки й Івана), а також іноді всі книги Нового Завіту. Чотири Євангелія про земне життя Господа Ісуса Христа і Його вчення написані з різних позицій. Євангеліє від Матвія, Марка й Луки називаються синоптичними, тому що вони подібні одне до одного, Євангеліє ж від Івана відрізняється за стилем від перших трьох і в багатьох частинах доповнює їх, оскільки було написане значно пізніше. Євангелісти Матвій та Іван були з числа дванадцяти, інші двоє — Марк і Лука — з числа учнів апостолів (перший — апостола Петра, другий — апостола Павла).

Перша така зустріч назавжди змінила моє життя. Але, повірте, це продовжується досі: кожного дня я шукаю Бога на своїх життєвих дорогах і ціную зустріч з Ним понад усе. Звичайно, існують інші, більш вагомі, аніж мій досвід, свідчення того, що людина може і повинна зустрітись з Богом. Ці свідчення називаються Євангелієм.

Сьогодні ми познайомимось з Євангелієм від Івана. Один мій знайомий сказав про нього: «Таке просте і таке глибоке!». Я погоджуюсь і запитую себе: «У чому секрет? Як вдалося Іванові розкрити образ Ісуса Христа так просто і так глибоко?» Причин можуть бути сотні, проте є кілька найбільш очевидних.

Євангеліє від Івана наводить на думку про зустріч, про стосунки. Вже в першому розділі розповідається про те, як сам автор пішов за Христом, та й усе, про що говорить євангеліст, тісно пов'язано з темою спільності з Богом і одне з одним¹. Любов до Бога й одне до одного, єдність, віра, народження від Бога, життя вічне, пізнання Бога, — скільки граней має це спілкування. А починається все із зустрічі. У Першому соборному посланні апостол Іван пише: «...Що ми бачили й чули, про те ми звіщаємо вам, щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом»².

Пригадую, як на початку 90-х нас, студентів Рівненського музичного училища, знайомили зі змістом Євангелія від Івана. Учителю відкривав Євангеліє, і ми читали... Є щось особливе в тому, як про Господа Ісуса розповідає цей євангеліст. Виникла маса запитань про віру і життя, і ми усвідомлювали, що зустрілись із Богом. Для одних це був поступовий процес, для інших — раптовий, але для всіх — несподіваний. Це потрібно пережити, тому я молюсь, щоб, відкриваючи Біблію, ви зустрічалися з Богом.

¹Улюбленим учнем Христа Іван називає себе сам, хоча і не прямо (див. Ів. 19:26; 20:2; 21:7, 20). Також ми знаємо, що він був одним із трьох найближчих учнів Ісуса Христа (див. Мт. 17:1; 26:37; Мк. 5:37; 9:2; 14:33).

²Ів. 1:3.

Давайте візьмемо аркуш паперу і розкреслимо його на три колонки. Сьогодні ми ознайомимось з простим методом: ми будемо складати таблицю, в яку помістимо результати нашого дослідження. Звісно, таблиці можуть бути різними. Проста таблиця для вивчення Біблії, яка наводиться нижче, — поширений у всьому світі метод вивчення Біблії.³ Багато віруючих починають краще розуміти Біблію, засвоївши цей простий підхід.

Етапи індуктивного вивчення

Перша колонка матиме назву «Спостереження». У ній запишемо те, що побачимо безпосередньо в тексті. Ми розпочали наші студії з розмови про те, що все починається з простого читання, спостереження за тим, що говорить Біблія. Те, що ми бачимо в тексті, вимагає тлумачення і застосування. Тож, по-перше, запишемо факти, які ми побачили в тексті.

Наступна колонка — «Тлумачення». Один з найпростіших способів правильно зрозуміти текст — перефразувати його своїми словами (див. «Слово вчителю» №2/2007, с. 12). Хоча ми не застосовуємо алегоричне тлумачення там, де його не застосовує сама Біблія, проте це не означає, що зміст завжди на поверхні. Для аналізу «Спостережень» важливе не лише вміння застосовувати елементарну логіку, але й у рамках буквального історико-граматичного підходу тлумачити образні вислови і намагатися зрозуміти і відчувати, що написане означало для перших читачів. Тлу-

³Для широкого загалу він відомий як «індуктивний» метод.

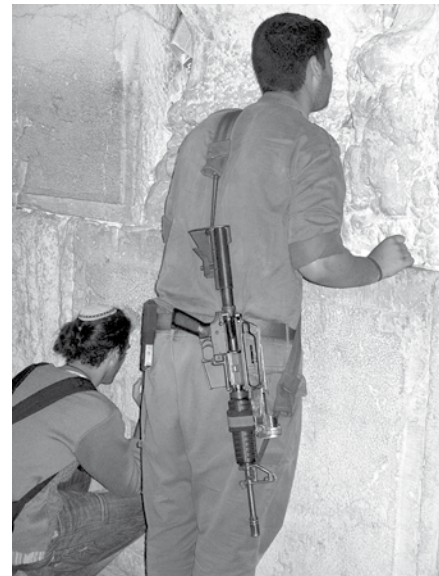
мачення — це своєрідний висновок, який потрібно робити після роздумів над контекстом⁴.

Остання колонка — «Застосування». Прочитане і правильно витлумачене слово Біблії можна застосувати в житті, бо це Слово Боже. А хто, як не Бог, краще знає нас і те,

що нам потрібно. Мабуть, точніше це описує Сама Біблія: Слово «живе і діюче», воно оживляє (див. Євр. 4:11; Ів. 6:63). Ті, хто любить Святе Письмо, не раз переконувались в його актуальності. Отже, кінцева мета того, що написано, — втілення у життя. Це мета вивчення.

Текст примітки	Спостереження	Тлумачення	Застосування
1:1	Було Слово	Бог-Слово є основою реальності, усього що нас оточує. Він — Творець, Який Сам не має початку, проте дав початок усьому існуючому.	Яке місце займає Слово (Бог) у моєму світогляді? Чи бачу я зв'язок між тим, що мене оточує і Словом (Богом)?
1:1 скорочую Слово — С.	С. було споконвіку		
1:1	С. було в Бога		
1:1	С. було Бог		
1:2	С. споконвіку було в Бога		
1:3	Усе через С. почало бути		
1:3	Ніщо без С. не почало бути	Зрозуміти життя через Слово.	У чому сенс мого життя?
1:4а нова тема	Життя — у С.		
1:4б	Життя було Світлом людей		
1:5	С. світить у темряві	Правда і неправда в певному значенні слова — протилежні речі. Правда не відносна, правда є правда, вона перемагає неправду.	
1:5	Темрява не огорнула С.		
1:6 нова тема	Був чоловік, що від Бога був посланий (Іван)	Місія Івана Хрестителя — засвідчити, щоб повірили. Іван не є Світлом, він — свідок Світа.	
1:7 повернення до теми 1:4б Іван — І.	І. прийшов, щоб ...засвідчити про Світло (повтор. 1:8) ...повірили всі через нього		
1:8	І. тим Світлом не був		
1:9 метафора	Було Світло Правдиве	Світло освітлює, тобто дає бачити правду кожній людині.	
1:9	Це Той, Хто просвічує кожну людину, що приходить у світ		
1:10	Він був у світі	Творець відкритий для спілкування з творінням. Відчинені двері неба, проте зачинені двері людських сердець. Світ і навіть «Свої» відвертаються від свого Слова-Творця.	
1:10	Світ повстав через Нього		
1:10	Світ не пізнав Його		
1:11	Прибув до Своїх		
1:11	Свої не прийняли Його	Право називатись дитиною Божою має тільки той, кому Бог дав це право, — віруючий, який прийняв Ісуса Христа. Не плутати це з народженням від земних батьків.	
1:12	Дав владу дітьми Божими стати (кому?): тим, що прийняли С. тим, що вірають у С.		
1:13	Тим, що не від крові, не від бажання плоті, ... чоловіка народилися, тим, хто народився від Бога		
1:14	С. стало плоттю		
1:14	С. перебувало між нами		
1:14	С. повне благодаті й істини		
1:14	Ми бачили славу С. як славу Єдинородного від Отця		

⁴Контекст (від лат. contextus — «з'єднання», «зв'язок») — відносно закінчений уривок письмового або усного мовлення (тексту), загальний зміст якого дозволяє уточнити значення окремих слів, пропозицій тощо. У більш широкому значенні «контекст» — середовище, у якому існує об'єкт.

Усі три складові процесу вивчення взаємопов'язані; так, наприклад, «виривання з контексту» на етапі «Спостереження» призведе до того, що читач не зрозуміє, як те, що він прочитав, пов'язано з сьогоденням, з реальністю, яка його оточує.

Отже, на основі вищесказаного ми можемо поставити три запитання до конкретного тексту:

1. Що тут написано?
2. Що це означає?
3. Як це застосувати?

На прикладі прологу з Євангелія від Івана спробуємо практично оволодіти тим, про що говорили⁵ (див. таблицю).

Можна скласти таку таблицю на окремому аркуші й опрацювати решту тексту прологу — Ів. 1:15–18. Треба бути обережним, коли ми складаємо подібні таблиці, аналізуючи різні тексти Біблії. Спрощення того, що написано за допомогою таблиці, не завжди допомагає побачити те, що бачили перші читачі, і, як наслідок, правильно застосувати Біблію сьогодні. Проте, всі ми вчимося, і ті, хто критикує цей метод, не повинні, як то кажуть, виплескувати разом з водою дитини. Важливо пам'ятати, що ця таблиця не замінює, а доповнює все, що ми вже знаємо про вивчення Біблії...

Коли я ходжу вулицями нашого міста, коли дивлюсь на людей у кафе, на базарі, просто надворі, — всі такі різні, кожен зайнятий своїми справами, всі кудись поспішають, на обличчях стурбованість. І я запитую себе — чи знають ці люди, що Єван-

геліє може кардинально змінити їхнє життя? Я переконаний, що Євангеліє допомагає нам подивитись на Бога й одне на одного по-новому. Так перемагається гріх, який зробив людей чужими, і стає можливою зустріч із Богом і одне з одним.

Пригадую травневий вечір, коли переживання того, яку прірву подолав Бог, щоб зустрітись з нами, назавжди закарбувалося в моїй душі. Це було в Єрусалимі.

Ми приїхали до Єрусалима наприкінці тижневої подорожі Святою Землею. На ніч зупинилися в домі для палігрімів англійської церкви — Церква Св. Георгія. Уже потім я зауважив, що ми в Ізраїлі, в англійській церкві, приймаємо гостей від арабів... Що спільного між цим?

Того вечора студенти мали вільний час і вирушили в Старе місто. Декілька хвилин — і ми біля Дамаських воріт, які в цю пору доби завалені сміттям після денної торгівлі. Вдень у мусульманському кварталі все виглядає святково, товари виблискують на сонці, гомін, рух — як на базарі. Але перше моє враження від Старого міста було ввечері. Що я бачив? Я бачив вулиці, що схожі на тунелі, лише місцями освітлені, арабів різного віку, ортодоксальних євреїв — групами, сморід і калюжі, хлопчика, що несе на голові

двері, аскалів, що курять кальян, півметрові кістки тварин, біля яких бігають коти, напівпідвальні приміщення з обпаленими побіленими стінами, мокрі вулиці після базарного дня...

Гомін ушух ненадовго, до ранку. А назавтра вулиці наповнилися такими різними і відчуженими одне від одного людьми. І раптом, простуючи цим лабіринтом — Via Dolorosa⁶... І я зрозумів: «Заради нас, таких різних і чужих одне для одного, помирав Богочоловік». Син Божий став Людиною, Бог воплотився. Ось чому Євангеліє досі актуальне. Ось чому звістка про те, що Він живий, досі зворушує серця. Зустріч із Христом наповнює сенсом наше життя!

Юрій Ліщинський

Юрій Ліщинський народився 1974 року в м. Рівне. Магістр мистецтв за спеціалізацією «Міжкультурні дослідження». Викладач біблійних дисциплін. Одружений. Батько трьох дітей.

Сад справжніх квітів, дім зцілених душ...

Є на Рівненщині особливе містечко, і люди в ньому живуть теж особливі. Жартوما називають вони своє рідне місто столицею і, мабуть, не без підстав. Таки є в ньому рух, який, на відміну від великих міст, збудує, не залишаючи після себе безліч руїн і пожовтілих фотокарток на спомин про радісне літо. Люди в Здолбуніві, а саме про це місто йдеться, знають і легко приймають одне одного. Немає в них пихатості і ніхто з них нікуди не поспішає. Здавалося б, що ще можна додати до апогею досконалості? Таки є що. Є в цьому місті сад справжніх квітів, дім зцілених душ, місце, де знаходить притулок після довгої дороги пошуку сама любов...

Але, давайте — до справи. Спробую познайомити вас із господарями незвичайного дому.

Олександр та Валентина Бондарчуки. Педагоги за освітою. «Батьки», чий дім постійно поповнюється новими дітьми. Познайомилися на студентській вечірці в Першому Харківському індустріально-педагогічному технікумі, в якому обоє навчалися. Олександра, який на той час уже був на третьому курсі, запросили бути ведучим. На допомогу йому покликали першокурсницю Валю. Вечірка закінчилася... Місто занурилося в тепле світло ліхтарів... Провівши Валентину додому, Олександр повертався у гуртожиток, ще до кінця не усвідомлюючи, що його серце назавжди залишилося там... разом із нею.

Але попереду були два роки армійської служби. Повернувшись, Олександр вирішив продовжити навчання і... — ви не вірите, що шлюби укладаються на Небесах? — потрапляє на курс, де навчається його Валентина! За півроку до випуску молоді люди одружилися.

Здавалося, тепер усе у них є: хороша освіта, щаслива сім'я, улюблена робота, а згодом і численні нагороди за гідне її виконання. 1990 року і Олександр, і Валентина було присвоєно звання «Відмінник народної освіти України». Але чомусь усе частіше з'являється незрозумілий неспокій і турбують питання: який сенс їхнього життя? чи приносить воно комусь користь? що вони роблять для того, щоб навколишнім стало краще жити?

«Як більшість молодих людей, — розповідає Олександр Бондарчук, — я дорослішав, навчався, переживав усе те, що траплялося на моєму шляху, намагався досягнути певних вершин у науці, житті. І так продовжував понад сорок років. Не раз чув, що сенс життя полягає в тому, щоб отримати освіту, посадити дерево, збудувати дім і виростити сина. Саме у здійснення цієї мрії і вкладав свої сили: закінчив декілька навчальних закладів, замість дерева посадив великий сад, збудував дачний будинок,

виростив двох синів. Здобувши все це, раптом відчув не радість і щастя, а пустоту у своїй душі. І з кожним роком, досягаючи чергової вершини, відчував, що внутрішня криза поглиблюється.

Усе змінилося після випадкової зустрічі з трьома молодими людьми. Я саме був на дачі, а вони чекали на якусь машину з цеглою. Зібравши гарний урожай фруктів, я вирішив пригостити цих людей. Моїми мотивами тоді було не стільки поділитися тим, що маю, скільки показати себе як дбайливого господаря. За короткий час нашого спілкування я не лише похвалився всім, що мав, але й не пропустив нагоди продемонструвати свою «компетентність» у всіх сферах життя.

Олександр і Валентина Бондарчуки з сином Юрієм

Натомість ці молоді юнаки і дівчина, хоча й були дуже обдарованими, бо чудово співали і грали на музичних інструментах, анітрохи не хизувалися, а навпаки, досить відверто і щиро говорили про свої недоліки, чого я, на той час, ніколи б не наважився зробити. В кінці розмови сказали, що вони — християни, на що я зауважив, що це не має ніякого значення, але сам собі подумав: «Що може бути спільного у мене, педагога, з цими «затурканими» людьми». Ми розійшлися, і лише номер телефону і незрозуміла мені радість цих молодих людей залишилися у пам'яті.

Мені дуже хотілося ще раз зустрітись з ними, але гордість не дозволила зателефонувати першим.

Через тиждень пролунав телефонний дзвінок, і я отримав запрошення відвідати богослужіння. Знаючи собі ціну, я поки що не дав згоди їхати, але запросив їх у гості

⁵Пролог (грецьке πρόλογος — «передмова») — вступна частина якогось тексту, вступ, передмова.

⁶Хресний путь (лат).

до себе додому. Подумав: «Ось познайомлю вас зі своєю дружиною, покажу свою квартиру, тоді ви зрозумієте, що у нас нічого спільного не може бути». Настала субота, і на порозі з'явився молодий чоловік, Олександр, разом із дітьми та дружиною, яку, як і мою, звали Валентиною.

Того вечора багато що змінилось у моєму світогляді. Олександр і Валя розповідали про те, Ким для них став Господь, як Він зберіг їхню сім'ю. Я відчував, що це саме те, чого потребує і моя душа, але не здавався, і в кінці лише сказав, що, можливо, прийду подивлюся, чим вони там займаються на своїх «служіннях».

Першого разу я нічого і нікого не чув, бо думав лише про себе, боявся, що хтось із знайомих побачить, осудить. Друге богослужіння назавжди змінило моє життя. Я зрозумів, що не вони, а я — «затурканий», бо зовсім не знаю Того, про Кого вони говорять, а тільки Він може дати радість і сенс у житті.

День у день я розповідав своїй дружині про Того, Кого пізнав сам, а вона все заперечувала. Минув місяць, і моя Валентина сказала: «Піду подивлюся, куди це ти постійно бігаєш». Саме тоді Господь торкнувся серця і моєї дружини. Минули роки, і мій молодший син прийняв Ісуса Христа як свого особистого Спасителя, а згодом і більшість хлопців, які проживають у нашій сім'ї.

Я зрозумів, що живу на цій землі, щоб прославляти Господа всім своїм життям. Зрозумівши це, я не можу бути байдужим до тих, хто мене оточує і хто ще не пізнав Господа Бога, Творця і Спасителя».

Упродовж 25 років Олександр Бондарчук навчав дітей будівельних професій та їх практичного застосування у державному освітньому закладі в м. Здолбунів, а з 2001 року його педагогічна діяльність продовжилася в Міжнародній громадській організації «Надія — людям» у м. Рівне на посаді завідувача відділу освіти. Одним із напрямів діяльності організації є надання допомоги інтернатам Рівненщини.

Відвідуючи школи-інтернати, Олександр і Валентина побачили, що незважаючи на те, що побутові умови, харчування та ін. за останні роки там значно покращилися, залишалася одна болюча проблема — після закінчення інтернату багатьом дітям просто немає куди йти. Їх «кидають» у самостійне життя, а вони зовсім до цього не готові. Більшість таких дітей або сироти, або ж «тягар» для власних батьків... Тому Олександр та Валентина Бондарчуки

прийняли рішення взяти під свою опіку хоча б кількох таких дітей. Спочатку планувалося, що діти навчатимуться у навчальних закладах, живучи в гуртожитках, а Валентина та Олександр якось підтримуватимуть їх: по можливості грошима, а також запрошуючи на вихідні до себе додому. Спочатку так і було. «Але одного разу, — пригадує Олександр, — до мене підійшов один із вихованців і запитав: «А після канікул ви знову відправите нас у гуртожиток?» І стільки болю було в його очах, і така глибока безнадія звучала у цьому голосі, що я за якусь мить пригадав, як тяжко доводилося нам із Валею, коли ми жили в гуртожитках, на маленьку стипендію, далеко від дому, як часом потребували, щоб хтось позичив хоча б півбуханки хліба.

А цим дітям ще важче. Адже до всіх цих проблем додавалася ще одна, найтяжча — їх ніхто не чекав удома. І тоді я відповів йому: «Ні, синку, вам не доведеться повертатися в гуртожиток».

2005 р. Олександр та Валентина прийняли в свою сім'ю чотирьох 16-річних хлопців, а наступного року до них приєдналися ще троє. На початку було дуже важко, адже квартира, в якій мешкали Бондарчуки, була надто маленькою і зовсім не пристосованою для такої кількості людей — не було навіть достатньої кількості ліжок. Але хлопці були готові навіть деякий час поспати на підлозі, аби нарешті бути вдома. Вранці вони ходили на навчання, а ввечері поверталися додому.

навчання. Зараз вони навчаються на підготовчих курсах у Національному університеті «Острозька академія».

Окрім фахового навчання і духовного становлення юнаки мають можливість оволодіти звичайними побутовими навичками, які допоможуть їм у самостійному житті. Тепер навіть дівчата можуть позаздрити їхньому вмінню готувати і підтримувати чистоту в домі.

«Я бачу зміни в серцях дітей. Для більшості з них трагедією стала б не втрата можливості навчатися, а втрата можливості бути частиною сім'ї та можливості пізнати Бога. Вони вважають себе сім'єю і живуть як сім'я», — каже Джон Віттемор.

Петро Бартош

Сергій Башина

Ігор Музика

Валерій Лавренюк

Володимир Бартош

Віталій Демчук

Олександр Матвійчук

Олександр Савчук

Віктор Лавренюк

Іван Куцім

«Що би я втратив, якби не потрапив сюди? Я би не знайшов такої чудової сім'ї! — ділиться Володя Бартош, член родини Бондарчуків. — З-поміж інших нас вирізняє те, що хоча ми і з різних інтернатів, та живемо однією сім'єю, разом читаємо Біблію вранці і ввечері. Хлопці, які випустилися цього року, та ті, хто проживає у нашій сім'ї рік і більше, називають один одного «братом». А Олександр Макарович не виказує ніякої різниці між нами і власними синами. Називає всіх нас своїми «синочками»».

«Наші стосунки близькі і міцні. Ми знаємо Бога і маємо особисті стосунки з Ним, постійно перебуваючи в Його Слові, — продовжує його «брат» Сергій Башина. — У цьому домі я відчув дію Святого Духа. Я вчуся бути чесним і порядним, бо бачу таке саме ставлення до себе. Я почав

Готуємося до зими

по-іншому сприймати навколишній світ і можу переосмислювати свої думки і вчинки».

«Я знайшов більше спілкування. Раніше я був замкнутим, а тепер мені хочеться ділитися своїми думками. А також більше молитися за інших і за своє майбутнє», — Саша Матвійчук, юнак, який приєднався до сім'ї цього року.

На запитання про те, скільки Олександр та Валентина планували мати дітей і чи сподівалися, що буде так багато, Олександр чесно відповів, що доки не знав Бога, ніколи не хотів мати багато дітей. Нині, коли дивився на дім Бондарчуків, який нагадує своєрідний вулик, мимоволі пригадуєш текст із Біблії, в якому Бог каже: «Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги» (Іс. 55:8).

Молодший син Бондарчуків, Юрій, який поки що живе у батьківському домі, є величезною підтримкою для батьків у їхньому служінні, а також надійним другом і старшим братом для хлопців. «Хлопці бачать наше служіння, наше ставлення до сусідів, оточення. Вони намагаються переймати це», — каже Юрій. А Олександр Макарович додає: «Я розумію, що Бог помістив їх у наше середовище, а мене в їхнє тимчасово, і вкладатися своєю батьківською турботою я зможу лише впродовж трьох років, і, на жаль, не зможу дати всього того, чого хлопці не отримали за їхнього сирітського життя. Але я впевнений, що Небесний Батько може компенсувати те, що вони втратили. І те, що їм не дали рідні батьки. Тільки Він може заповнити прогалини в земних стосунках батька і сина».

«Олександр Макарович та Валентина Василівна — хороші та люблячі батьки. Вони чудово розуміють таких дітей, як я, навчають Божого Слова, сприяють нашому духовному розвитку. Таких батьків, як вони, зараз важко знайти, — каже Володя Бартош. — А кожного вівторка наша сім'я стає ще більшою. Адже у цей день приїжджають інші хлопці і дівчата на вивчення Біблії, і я радий цьому».

І такі приїжджають, і дуже багато. Це переважно діти, що побували в християнських таборах, які проводять відділ освіти МГО «Надія — людям», а також друзі й одногрупники хлопців. Слово, сказане Богом, має велику силу. Воно лікує розум, тіло, а що найголовніше — здатне зібрати шматочки розбитого і понівеченого серця і повністю оживити і відновити його для нового життя з Богом. Слово Боже по-особливому діє в «домі зцілених душ», адже

Разом і працювати веселіше

воно втілене у житті Олександра і Валентини. Це надихає і хлопців. «Коли я закінчу ліцей, то хочу любити так, як любили нас», — каже Сергій Башина.

Звісно, бувають у сім'ї Бондарчуків і труднощі. Не завжди вдається відразу знайти підхід і порозуміння з кожним хлопцем, іноді виникають тертя між ними, трапляються конфлікти побутового плану. Але все це покривається любов'ю — безумовною, жертвовою, дарованою Богом.

Для Валентини Василівни та чергового на кухні кожного дня починається о п'ятій ранку. Потрібно не лише приготувати їжу на всю велику сім'ю, але й вирішити безліч найрізноманітніших питань: здоров'я багатьох хлопців залишає бажати кращого, існують проблеми з оформленням документів, доводиться вчити хлопців багато з того, що мало б бути прищеплено їм із дитинства. Та головне — хочеться достукатися до сердець юнаків і допомогти їм засвоїти християнські цінності. До цього мотивує текст з Писання: «Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї» (Пр. 22:6), а також «Господь, Бог наш — Господь один! І любі Господа, Бога твого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю! І будуть ці слова, що Я сьогодні наказую, на серці твоєму. І пильно навчиш цього синів своїх, і будеш говорити про них, як сидітимеш удома, і як ходитимеш дорогою, і коли ти лежатимеш, і коли ти вставатимеш. І прив'яжеш їх на ознаку на руку свою, і будуть вони пов'язкою між очима твоїми. І напишеш їх на бічних одвірках дому свого та на брамах своїх» (Повт. Зак. 6:4–9).

«Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї» (Пр. 22:6).

«Трапляються моменти, коли я питаю Господа: «Чому?», — але потім змінюю своє запитання іншим: «Для чого? Що Ти мені хочеш відкрити? Що я зробив не так?» І тоді, переглядаючи свої рішення і вчинки, прошу вибачення за допущені помилки», — відверто ділиться Олександр Макарович. Таке ставлення багато що змінює в житті юнаків. Вони охоче переймають життєві цінності батьків. Самі шукають можливостей послужити іншим: людям похилого віку, дітям-сиротам в інтернатах, де самі провели велику частину життя (до них хлопці їздять щосуботи). Часто допомагають людям фізичною працею, а ті, в свою чергу, допомагають сім'ї продуктами. «Одного разу за день вибрали 42 мішки картоплі та 30 соток кормового буряка, — хвалиться своїми хлопцями Олександр, — коли ж я запитав, для кого трудилися, хлопці в один голос відповіли, що для Бога».

*Абітурієнти НУ «Острозька академія» (верхня)
Найкращий учень 2-го курсу професійного
лицею м. Здолбунів.*

Любов і порозуміння приносять зцілення серцям, що знаходять свій спокій тут — у домі посеред справжніх квітів. І справді, перед будинком, де мешкає сім'я Бондарчуків, росте безліч казкових квітів, що вмочили голівки в Божу палітру фарб. Вони приносять радість кожному, хто ними милується. І всі вони ніби оживають, відображаючи ту любов, з якою на них дивиться їхній садівник.

«Як і більшість молодих людей, я не мав інтересу ні до квітів, ні до самої природи, — зізнається Олександр. — Він з'явився з того моменту, коли Бог відкрив мені Свою першу книгу — Природу. Саме тоді я іншими очима подивився на Його творіння. Я хотів би наблизити і моїх хлопців до

Група з вивчення Біблії

Мрії і плани на майбутнє:

Продовжити навчання.

Поглиблювати свої стосунки з Богом.

Мати сім'ю, служити Богові й обзавестися дітьми.

Щоб усі мої близькі, рідні і знайомі пізнали Бога.

«Ми з моїм братом Колею мріємо придбати «пересувний» будинок і подорожувати по світу, звіщаючи Слово Боже», — ділиться своєю мрією Сергій Калмиков, який цього року закінчив лицей у Квасиліві, а зараз працює автомеханіком. Разом із братом вони були одними з перших, кого Валентина і Олександр забрали додому. Саме він поставив те запитання, яке змінило життя подружжя.

Уривок з Біблії, який найбільше вразив серце:

«Найяскравішим моментом є смерть Ісуса Христа. Адже Він без жодного гріха постраждав за наші гріхи та за гріхи всього людства, віддавши при цьому Своє життя» (Володя Бартош).

«Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечорити з ним, а він зо Мною» (Об. 3:20). Це стосується мого життя», — Сергій Башина. Бог почав стукатися до його серця ще з перших приїздів Олександра та Валентини в інтернат. Сергій відчинив двері свого серця Господу, відчувши Його стук у прояві любові в домі зцілених душ.

Потреби:

Просимо Бога про мудрість, щоби ті рішення, які приймаємо в наставленні, походили від Нього, мудрість в індивідуальному підході, щоб нічого не зіпсувати, не відбити охоти. Щоби ми зробили те, що Бог хоче зробити через нас. Також є матеріальна потреба — перекриття даху.

Подяка:

Що Бог підключає інших людей до нашого служіння. Багато педагогів та друзів підтримують нашу сім'ю духовно і матеріально.

Матеріал підготувала

Олена Смик

Олена Смик закінчила Національний університет «Острозька академія» (факультет романо-германських мов). Живе в м. Рівне. Працює перекладачем в МГО «Надія — людям». Прагне все більше пізнавати Всевишнього, завжди ходити Його дорогою, міцно триматись за Його сильну руку.

ВІРА І НАУКА

Частина 3

Продовження, початок див. №№ 3, 4/2008

Творіння: день другий

«І сказав Бог: «Нехай станеться твердь посеред води, і нехай відділяє вона між водою й водою». І Бог твердь учинив, і відділив воду, що під твердю вона, і воду, що над твердю вона. І сталося так. І назвав Бог твердь: «Небо». І був вечір, і був ранок — день другий» (Бут. 1:6–8).

Слово, перекладене як «твердь», означає щось тверде, усталене або «небозвід». Для жителів Землі таким небозводом є атмосфера. Слово «атмосфера» складається з двох слів: «атмос» (означає «пара») і «сфера» (означає «оболонка»), — і буквально означає «газову оболонку, що оточує нашу планету». Наукове визначення звучить так: «Атмосфера — це той простір навколо Землі, в якому газове середовище обертається разом із Землею як одне ціле». Маса атмосфери становить мільйонну частку маси Землі. Густина (або щільність) атмосфери, її тиск, температура та інші величини характеризують стан атмосфери. Фізичний та хімічний стан атмосфери змінюється з висотою, а також в залежності від того, день чи ніч, зима чи літо, активне Сонце чи ні, та інших чинників.

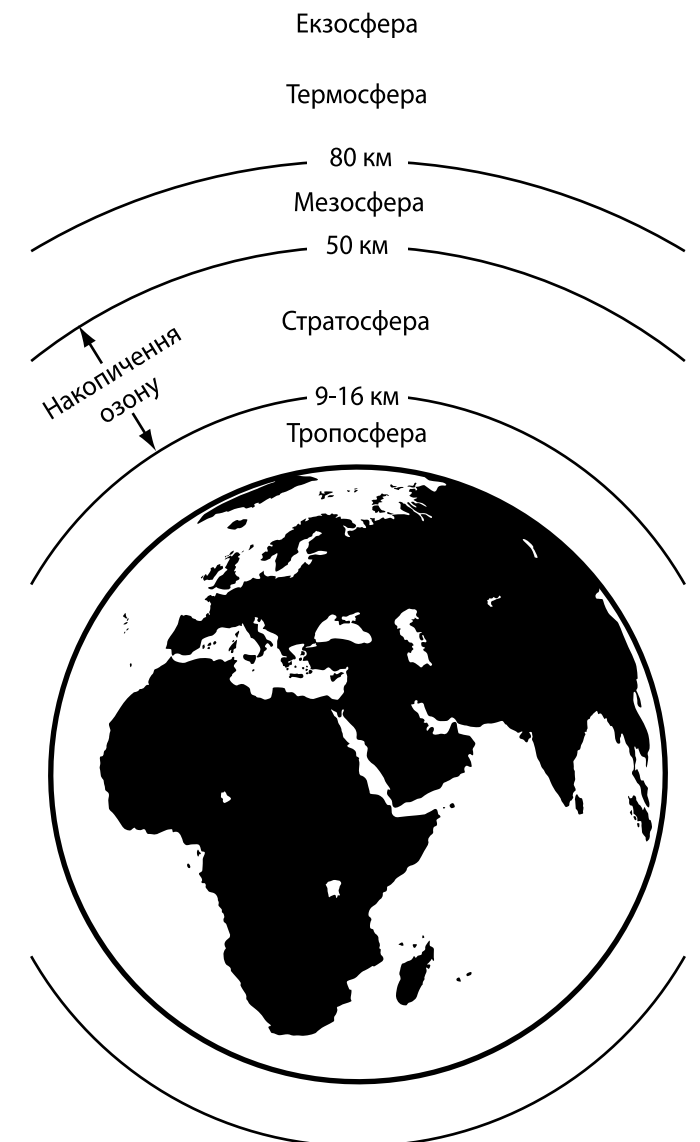
Атмосфера має шарувату будову. Відповідно до змін її температури з висотою виділяють такі шари: тропосферу (до 16 км), стратосферу (товщиною до 50 км), мезосферу (до 80 км), термосферу (до 1000 км), екзосферу, яка поступово переходить у міжпланетний простір приблизно на висоті 3000 км. У тропосфері і мезосфері температура з висотою знижується, а в стратосфері і термосфері, навпаки, підвищується. За ступенем іонізації атмосфери в ній виділяють нейтральний шар (нейтросферу) товщиною до 90 км і шар, в якому атоми і молекули газів атмосфери сильно іонізовані (іоносферу), що сягає висоти 500 км.

Особливістю стратосфери є те, що на висоті 23–25 км над поверхнею Землі міститься максимальна концентрація озону (від грецького «озо», що перекладається як «пахну»). Озон — синій газ з різким запахом, вибухонебезпечний і отруйний, є мутагеном і руйнує еритроцити (червоні кров'яні тільця). Озон виникає з кисню під час грози та при дії ультрафіолетових променів. Озоновий шар у стратосфері інтенсивно поглинає ультрафіолетові сонячні промені і тим самим захищає все живе на Землі.

Хімічний склад атмосфери: азот становить 78 %, кисень — 21 %, 1 % припадає на інші гази (вуглекислий газ, водень, гелій, метан та ін.). Такий склад атмосфери залишається сталим аж до висоти 100 км. Розглянемо основні складові атмосфери.

Азот (в перекладі з грецької означає «безжиттєвий») — газ без запаху, кольору і смаку, легший за повітря, малорозчинний у воді, не підтримує дихання та горіння. Але, разом з тим, азот входить до складу величезної кіль-

кості органічних з'єднань, в тому числі таких життєво важливих, як білки та амінокислоти. За нормальних умов азот хімічно малоактивний. Якби він був активніший, атмосфера Землі не могла б існувати в такому складі, як тепер. Азот прореагував би з киснем і утворились би отруйні оксиди азоту. Але якби азот був ще менш активним, то тоді б ні хімічні виробництва, ні мікроорганізми не могли б атмосферний азот використати для потреб усього живого на Землі. Лише в людському організмі на долю азоту припадає 3% від маси організму. В живі організми азот потрапляє з допомогою бактерій ґрунту, що поглинають його з повітря і перетворюють в аміак, який дуже швидко перетворюється в амінокислоти та білки.

розуміння того, що земля допомагає нам прожити. Окрім чудового квітника, маємо ще десять соток землі, урожаєм з якої забезпечуємо себе на зиму. Але «працювати в поті чола» не завжди приємно, тому доводиться придумувати різні конкурси, щоби зробити працю цікавішою. Наприклад, наш квітник зітканий з ідей хлопців. Просто я вірю, що люди, які самі щось створюють, ніколи не будуть нищити».

Переконана, що Бог дає цій особливій родині не лише ідеї щодо саду справжніх квітів, але й Сам допомагає їм збудувати незвичайний дім, у якому зцілюються душі і народжується надія на те, що у світі стане менше руїн людських життів і більше сонячних фотокарток про радісне літо, осінь... радісний рік. Хай Бог допоможе всім нам у цьому!

Побажання Олександра та Валентини своїм дітям:

Тримайтеся Бога, бо саме в Ньому знайдете заспокоєння і спасіння.

Побажання юнаків своїм «батькам»:

«Нехай Бог і надалі дає Вам сил керувати такою незвичайною сім'єю» (Володя Бартош).

«Мудрості і Божого ведіння. Бо те, що ви робите — явно не від людей. Люди на таке не здатні, а Бог здатен так проявляти Свою любов через них. Щоб продовжували робити те, що роблять» (Сергій Калмиков, випускник програми адаптації).

Побажання старшокурсників новеньким хлопцям:

«Тримайтеся міцно Слова Божого, постійно читайте Його. Прислухайтесь до порад Валентини Василівни і Олександра Макаровича» (Сергій Башина).

«Терпіння, адже ви потрапляєте в зовсім нову атмосферу, де буде ламатися неправильно закладений фундамент, а це інколи боляче» (Сергій Калмиков, випускник програми адаптації).

«Почувши правду, потрібно її втілювати. Це наша відповідальність. Хочеться, щоби Бог уселив бажання хлопцям змінюватися, щоби вони були готові прийняти істину».

Кисень був відкритий лише у XVIII ст. Кисень за нормальних умов — газ без кольору, запаху і смаку; малорозчинний у воді, але добре розчиняється в органічних розчинниках (бензин, ацетон); хімічно активний (утворює сполуки з усіма хімічними елементами, крім гелію, аргону й неону). Реакції з'єднання елементів з киснем — реакції окислення — майже завжди супроводжуються виділенням тепла, інколи — світла. Роль окислювача — головна роль кисню на нашій планеті. Навіть процеси дихання і горіння пояснюються як процеси взаємодії речовин з окислювачем — киснем. Окислення киснем органічних речовин їжі — енергетична основа життєдіяльності. Цей елемент входить до складу величезної кількості життєво важливих сполук — води, білків, жирів, вуглеводів, кісткової тканини тощо. Природним джерелом кисню на планеті є деякі бактерії та рослини. Біохімічна реакція в рослинах для вироблення кисню під дією світла називається фотосинтезом і для її протікання необхідний вуглекислий газ, який входить до складу атмосфери.

Вміст вуглекислого газу в атмосфері Землі з часом змінюється, але в середньому становить $2,3 \times 10^{12}$ т. Вуглекислий газ — безбарвний, кислуватий на смак, в 1,5 рази важчий за повітря, не підтримує дихання і горіння.

На кінець XIX ст. склад земної атмосфери вважався досить добре вивченим. Однак англійський фізик Дж. Релей звернув увагу на загадкову обставину: густина атмосферного азоту і азоту, добутого з хімічних сполук, відрізнялась. Невелика різниця, але завжди на одну і ту ж величину. Щоб пояснити цю аномалію, він звернувся до іншого вченого — У. Рамзая. Вчені дійшли висновку, що в атмосферному азоті міститься домішка невідомого газу, який отримав назву «аргон», що в перекладі з грецької означає «недіяльний»; він справді виявився нездатним вступати в хімічні реакції. В 1895 році той самий англійський вчений У. Рамзай виявив інший «бездіяльний» газ — гелій (з грецької «сонячний», бо він спочатку виявлений був на Сонці). Вміст гелію в атмосфері Землі становить $5,24 \times 10^{-4} \%$ її об'єму. Гелій — безбарвний газ, легший за повітря. А ще через 3 роки (1898 рік) з повітря було виділено інші гази — криптон (його назва в перекладі з грецької означає «прихований»), неон («новий») та ксенон («чужий»). У. Рамзай писав, що «...ксенону в повітрі менше, ніж золота в морській воді». Вміст в атмосфері цього рідкісного газу становить лише $0,39 \times 10^{-4} \%$ її об'єму.

Значення атмосфери важко переоцінити: без їжі можна жити тижні, без води — дні, а без повітря — лічені хвилини!

З космосу атмосфера Землі (щільні її шари) має дуже гарний вигляд — тонесенька яскраво-синя оболонка, що складається, в принципі, з отруйних газів, але яке колосальне значення має!

Хімічний склад атмосфери не є сталим. Причинами його зміни є: «вивітрювання» газів у космічний простір; «захоплення» Землею міжпланетної речовини (комет, метеоритів тощо); розщеплення молекул речовин під дією ультрафіолетового випромінювання Сонця; вулканічна діяльність; пиллові бурі та лісові пожежі, а також діяльність людини. Ми часто дуже тішимося з досягнень людства і ще частіше навіть не усвідомлюємо наслідків своєї діяльності особисто для себе, для людства, для планети. Ось деякі цифри:

1) за один рейс трансатлантичного лайнера спалюється... 35 тонн кисню!

Всесвіт створений з дуже делікатним балансом, при якому існують точно такі умови, які потрібні для можливості існування життя.

2) один легковий автомобіль на шляху в 1000 км спалює стільки кисню, що його вистачило б дорослій людині на рік для дихання (у світі зараз нараховується близько 500 млн. автомобілів);

3) вуглекислого газу за останні 100 років в атмосфері збільшилось на 20–25%, що підсилює «парниковий» ефект, а, отже, і негативний вплив на клімат;

4) чадного газу щодня в атмосферу викидається всіма автомобілями світу 1,5 млн. тонн;

5) щороку викидається в атмосферу 2 млрд. тонн сірчистих сполук;

6) зола, попіл, цемент та інші викиди становлять по 200 млн. тонн щорічно;

7) збільшується викид аерозолів (аерозоль — завислі в повітрі тверді і рідкі частинки різних речовин розміром від часток міліметра до мікронів). Як і вуглекислий газ, аерозолі інтенсивно поглинають інфрачервоні («теплові») промені Сонця і Землі. Тому над великими містами формуються потужні «острови тепла», що також впливає на клімат.

На клімат на Землі впливають й інші чинники, наприклад, магнітне та гравітаційне поля Землі, про які ми вам розкажемо в наступних випусках часопису. А зараз звернемо увагу лише на те, що якраз гравітація Землі зумовлює саме таку (не більшу і не меншу) величину атмосфери. Відомо, наприклад, що планета-гігант Юпітер має значно потужнішу атмосферу, ніж Земля, а Місяць зовсім не має атмосфери, бо його маса така, що не може її втримати. Внаслідок притягання атмосфери Землею поверхня Землі та тіл, що перебувають на ній, зазнає дії атмосфери, так званою атмосферного тиску. Цей тиск такий, що на поверхню тіла 1 см^2 він тисне з такою силою, з якою тисне будь-яке тверде тіло масою 1 кг 33 г. А на долоню (приблизно 150 см^2) атмосфера тисне з такою силою, як дві людини масою по 75 кг. Крім того, під дією гравітаційних сил атмосфера Землі пульсує, а земна кора зазнає піднімань та опускань (на екваторі ця величина сягає 55 см).

Але повернімося до Слова Божого: «І сказав Бог: Нехай станеться твердь посеред води, і нехай відділяє вона між водою й водою. І Бог твердь учинив, і відділив воду, що під твердю вона, і воду, що над твердю вона.» (Бут 1:6–7).

«...вода, що під твердю вона» не викликає у нас ніяких сумнівів, це — звичайна вода (сніг, лід) на поверхні Землі. Утворення водяної оболонки Землі (гідросфери) одні вчені пов'язують з дегазацією надр Землі (видалення газів з надр Землі, під час якого й утворилася вода), тобто вважають, що гідросфера має земне походження. Інші вчені вважають, що гідросфера має виключно космічне походження, оскільки виникла з газової хмари, насиченої водяною парою, яка оточувала Землю. Пара конденсувалась (перетворювалась на воду) і випадала на поверхню Землі.

А що таке «вода, що над твердю вона»? Вчені підраховували, що кожного року з поверхні усіх морів і океанів, озер, ставків і річок випаровується 400 тис. км^3 води (об'єм води $1 \text{ км}^3 = 10^9 \text{ м}^3$ має масу 10^9 тонн). І якщо порівняти всю воду на Землі з найбільшим басейном, то вода у хмарах — це лише краплинка. Отже, «вода над твердю» — це не хмари. Коли Господь Бог створював небо та землю, то ще коли «...не було на землі жодної польової рослини, і

жодна ярина польова не росла, бо на землю дощу Господь Бог не давав, і не було людини, щоб порала землю. І пара з землі підіймалась, і напувала всю землю» (Бут. 2:5–6).

Американський вчений Джозеф Діллоу підрахував, що для стабільного клімату на Землі необхідно мати «пару», яка характеризується такими параметрами:

– потужність пароводяного шару в атмосфері має бути еквівалентною парі, яка утвориться з води товщиною 12 м (в масштабах усієї планети);

– його руйнування відбудеться якраз за 40 днів (пригадайте потоп, Бут. 6:7).

Якщо ж із сучасної атмосфери повністю випаде вся вода (в межах усієї планети), то дощ йтиме лише кілька годин, а товщина опадів вкриє всю поверхню Землі лише на 5 см (за іншими оцінками — на 2,8 см).

Отже, «вода над твердю» — це особлива оболонка з водяної пари. В чому її особливість?

По-перше, вона розташовувалась на висоті більше 3 км від поверхні Землі і разом з озоновим шаром створювала так званий «парниковий» ефект, коли тепло, отримане від Сонця, утримувалося цим шаром біля Землі, а не випромінювалось назад, у космос. Це забезпечувало рівномірний тропічний клімат по всій планеті (і на полюсах в тому числі). Доказом цього є знахідки у «вічній» мерзлоті мамонтів із неперетравленою їжею в шлунку, що свідчить про різке і дуже швидке зниження температури.

Наука може пояснити тільки те, що підлягає певним законам, але пояснити виникнення самих законів не може: адже закони також є творінням Божим.

По-друге, навіть атеїстичні наукові гіпотези стверджують, що в історії Землі був такий період, коли рослини були надзвичайно високі та розкішні, містили багато білків, а тому були дуже поживні. Саме в цей час серед тварин жили динозаври, які й досі бентежать уяву і розум багатьох людей. А викопні рештки рослин цього періоду свідчать про те, що коренева система цих рослин була дуже слабкою. Таке можливе за однієї умови: тодішній клімат Землі був безвітряним, «парниковим».

По-третє, тривалість життя людей до потопу становила, в середньому, 900 років, через 600 років після потопу — приблизно 175 років, а тепер — в основному 70–80 років (Пс. 90:10). Однією з причин цього є те, що в атмосфері утримується недостатня кількість пари, а озоновий шар став тоншим і в ньому утворюються «дірки».

Це явище нове, виникло на початку 80-х років минулого століття і полягає в тому, що у вересні-жовтні майже щорічно сумарна концентрація озону над Антарктидою постійно зменшується. Невідомо, чому так відбувається, як невідомо і те, чи виникне подібне явище біля Північного полюса планети. Багато вчених пов'язують це явище з безвідповідальною діяльністю людини, її байдужим ставленням до нашої унікальної планети. Адже озоновий шар руйнується також від утворення в стратосфері окисів азоту, які потрапляють туди при запусках космічних і військових ракет, при ядерних атмосферних вибухах тощо. А, отже,

на Землю буде потрапляти більше ультрафіолетових променів Сонця, які прискорюють старіння організму.

По-четверте, атмосферний тиск був більшим, ніж тепер, приблизно в два рази. Біблія розповідає про випадок, який стався з Ноем, — він сп'янів (Бут. 9:20–21). Пригадуєте? До потопу Ной прожив 600 років і вочевидь знав дію вина і власні можливості. Але результат був несподіваний — він сильно сп'янів. Однією з причин цього була нестача кисню в організмі Ноя через зниження атмосферного тиску. В сучасній медицині навіть є такий метод лікування — насичення організму киснем. Людину поміщають в невелику герметично закриту камеру (барокамеру), яку заповнюють киснем під вищим тиском, ніж атмосферний. Через дихання та через шкіру організм людини насичується киснем. Такі барокамери використовують також для тренувань космонавтів. Але тиск там знижують і змінюють склад повітря. Зараз, коли екіпажі атомних підводних човнів довго перебувають в умовах підвищеного атмосферного тиску, стало відомо, що він сприяє швидкій зупинці кровотеч та загоюванню ран. Серцевий ритм за таких умов значно сповільнюється, бо перенесення кисню в м'язи здійснюється кров'ю при високому парціальному тискові. (Атмосфера — це суміш газів, а тиск, який би чинив кисень, якби він був один, називається парціальним).

Отже, другого дня творіння сталася лише одна подія — виникла прірва між тією водою, яка залишилась на поверхні Землі, і водою, яка опинилась високо над Землею. Ця прірва — небо (або атмосфера), «твердь» — не як щось тверде, а як щось надійне, фундаментальне. Для пояснення цього слова («твердь») використовують інше слово — «фірмамент», яке походить від перського «ферман», що перекладається як «веління», «наказ», і дуже добре вписується в контекст уривка. Бо слова «...і сказав Бог» говорять лише про те, що це було новим повелінням Божим, а не результатом дії законів, які пізніше відкрила наука.

«І сказав Бог...» — і відбулося чудо, і тільки тоді почали діяти відповідні закони.

Арно Пензіас, лауреат Нобелівської премії з фізики, написав: «Астрономія веде нас до унікальної події, до Всесвіту, створеного з нічого, з дуже делікатним балансом, при якому існують точно такі умови, які потрібні для можливості існування життя, — до Всесвіту, що має план у своїй основі (який можна було б назвати «надприродним»)».

А й справді, скільки потрібно було людям знищити, зламати, забруднити, знівечити в цьому досконалому і делікатному Всесвіті, створеному Великим Богом, щоб дійти висновку: «...І релігія, і природознавство потребують віри в Бога. При цьому для релігії Бог стоїть на початку кожного розмірковування, а для природознавства — наприкінці...» (Макс Планк, лауреат Нобелівської премії з фізики).

Ольга Прокопович

Продовження у наступному номері

Ольга Прокопович — учитель фізики, астрономії та християнської етики у Рівненській ЗОШ № 18, вчитель-методист.

Народилась на Рівненщині. Закінчила Рівненський педагогічний інститут (фізико-математичний факультет) та Національний університет «Острозька академія» (факультет релігієзнавства).

Мама двох дорослих дітей.

Духовне навчання і виховання молоді у Словаччині

Релігійне навчання є одним із фундаментальних принципів релігійної свободи. Право на навчання релігії у західноєвропейських країнах включає в себе право на створення приватних шкіл, підконтрольних тій чи іншій церкві, та право на навчання релігії у державних школах.

Узагалі характер навчання релігії у західноєвропейських школах значною мірою залежить від моделі державно-церковних відносин у тій чи іншій країні. Як правило, принцип нейтральності держави в її ставленні до релігії ніде в Західній Європі не означає байдужості до релігійних цінностей. І, скажімо, принцип нейтральності для державних шкіл зовсім не означає, що такі школи мають бути цілковито секулярними або повністю вилучати навчання релігії зі своїх програм. В одному з попередніх випусків ми знайомили читачів із досвідом викладання уроків релігії у державних загальноосвітніх закладах Німеччини, а зараз пропонуємо досвід наших найближчих сусідів — словаків.

Із питаннями щодо духовного виховання дітей і молоді у цій країні ми звернулися до Яни Паттерсон — викладача євангельської семінарії в м. Банська Бистриця. Разом із чоловіком, американським місіонером, Яна трудиться з молоддю та викладає теологію. Працює над отриманням ступеня доктора філософії. Виховує доньку і сина.

Республіка Словаччина — країна центральної Європи, що межує з Україною по східному кордону. 1993 р. Словаччина стала самостійною державою, до цього входила до складу Чехословаччини (1918–1993 рр.), а раніше — Австро-Угорщини (1867–1918 рр.). З 2004 р. Словаччина — член ЄС.

— Яно, розкажіть, будь ласка, як у Словаччині здійснюється духовне виховання дітей та молоді?

— Дуже багато залежить від родини та конфесії, до якої належить сім'я. Словаччина має близько 65–70 % католиків, 10 % протестантів і є надзвичайно релігійною країною світу. Тому в Словаччині молоді люди зазвичай проходять через процес вивчення катехізису — щось на зразок конфірмації у лютеранській церкві. Я б сказала, що для більшості людей — це міра їхнього духовного виховання, хіба якщо вони також відвідують уроки релігії в школі чи задіяні у молодіжній діяльності. У деяких лютеранських церквах у Словаччині є дуже гарні молодіжні групи, які успішно працюють над духовним формуванням молоді. У євангельських церквах (проте це знову залежить

Тед і Яна Паттерсон з дочкою Елізабет і сином Масиміліаном

від сім'ї), більше уваги звертають на духовне виховання своїх дітей. Це відбувається у формі сімейного часу молитви чи за посередництвом прикладу батьків. Напевно, все ж найважливішим у духовному вихованні є молодіжні групи. Євангельські церкви мають високий відсоток молодих людей, які відвідують молодіжні зібрання.

— Як до питань духовного виховання ставиться держава? Чи є у словацьких школах предмети духовного та морально-етичного спрямування?

— У Словаччині кожен учень зобов'язаний вивчати курс етики чи релігії. Учні можуть вибрати, чи вони хочуть курс етики, який пропонує школа, чи ж курс релігії на свій вибір (переважно католицизму, рідше лютеранства (6 %), чи запропоновані баптистами, методистами тощо (<1 %)).

— Хто проводить такі уроки?

— Курси етики викладають шкільні вчителі. Щодо релігійних курсів, то їх мають право викладати люди, які мають педагогічну освіту і дозвіл певної церкви. Тому в духовних семінаріях зазвичай студенти отримують як теологічну, так і педагогічну освіту, щоб мати змогу викладати ці предмети.

— Як, на Вашу думку, знання біблійних істин може впливати на життя сучасної молоді людини?

— Ви можете подивитися на Європу та Сполучені Штати і побачити, що саме християнству вони завдячують своїм сучасним станом, незважаючи навіть на те, що християнські цінності нині в занепаді і що завжди вони були переплетені з економічними та політичними мотивами. Навіть світська ліберальна терпимість ЄС сформувалась, хоча й не напругу, але все ж під впливом біблійного вчення. Однак у суспільстві, де християнські цінності занехаяні, християнин мусить мати гарний фундамент біблійного вчення, щоб знати, як жити у постхристиянському середовищі. Як власник малого бізнесу веде бізнес чи студент здобуває освіту в умовах корупції? Як ми голосуємо чи яку відповідальність ми відчуваємо в політичній сфері? Яке наше ставлення до довкілля? Як я організовую своє життя? Чи моя кар'єра та фінансовий добробут є найважливішими речами в моєму житті, чи Церква та Боже Царство важливіші? Яке моє ставлення до національних меншин (як, наприклад, цигани)? Яка моя реакція на несправедливість? Чи турбуюся я про свою поведінку у своїй сім'ї та про своє ставлення до навколишніх? Чи намагаюся я стати кращою людиною? Чи хвилююся я про добробут людей у моїй країні? Якщо ми будемо серйозніше ставитися до авторитету Біблії, тоді, переконана, ми усвідомимо, що це торкається кожної сфери нашого життя.

— А що Вас хвилює у ставленні словаків до Біблії?

— Серед більшості населення Біблія має мало, або зовсім не має, авторитету. Церкви зазвичай визнають її джерелом істини, але влада Писання значно послаблена постмодернізмом. Принаймні, мало хто вважає Біблію та її принципи доречними в їхньому щоденному житті.

— Коли відбулося Ваше перше знайомство з Біблією та яку роль вона відіграє у Вашому житті зараз?

— Я виросла в набожній сім'ї, мій тато читав Писання нам, маленьким дітям, починаючи з Біблії у малюнках. Наші батьки були для нас гарним прикладом присвячення Божому Царству, і тому те, що вони читали, формувало наше життя. Дотепер Біблія є важливим джерелом істини у моєму житті.

— Кілька слів про Вашу сім'ю. Як Ви виховуєте своїх дітей?

— Ми з Тедом одружилися 1994 р., маємо двох дітей — доньку Елізабет, їй 6 років, та чотирирічного сина Максиміліана. Намагаємося виховувати дітей з Божою мудрістю, регулярно разом читаємо Біблію, молимося разом, є членами місцевої общини християн.

Розмовляла **Надія Доля**

Сучасна духовність

Нашому поколінню судилося жити на рубежі двох тисячоліть. На наших очах змінюються філософські та релігійні концепції. Ми вступили в нову епоху, яка відкидає увесь попередній життєвий досвід людства. Епоха постмодернізму. Це складне і не зовсім зрозуміле слово означає, що сучасна молода людина, і навіть діти, мають нове мислення, новий світогляд. Ідея постмодернізму — це Всесвіт, який не має центру. Дозволяється все, що тобі сьогодні здається правильним. Сучасні молоді люди не визнають над собою ніякої влади. Живуть згідно з власною мораллю. Кожен має право на свою особисту істину, причому саме поняття істини у постмодерністів може суттєво змінюватися. «У тебе своя істина, у мене — своя». Наші справи здійснюються в поспіху, наші взаємини стають поверховими. Наші діти завдають собі шкоди, а наші батьки про все шкодують... Наші душі забули той день, коли ми востаннє зазирали в них... Наш час постійно опиняється попереду нас і, обертаючись, гукає: «Швидше! Встигай! Наздоганяй!» І ми можемо все відкинути і побігти, не озираючись, не задумуючись, навіть не дивлячись куди біжимо.

Сучасність змалечку вкладає в розум дитини думку про те, що вона сама повинна вирішувати своє майбутнє, і батьки не мають права втручатись у її життя. Саме такий світогляд формує у дітей реклама, телебачення, музика, інтернет. Батьки не встигають за прогресом, чого не скажеш про дітей. Інтернет, мобільний зв'язок, автомобільні новинки — молодне покоління живе з космічною швидкістю. Але Бог поклав відповідальність за виховання дітей на батьків.

Нинішнє покоління жителів планети має виконати особливу місію — гідно перейти від епохи раціоналізму до епохи духовності з перевагою духовного над матеріальним, подолати духовну кризу як найстрашнішу кризу людини і людства.

Що ж веде кожного з нас до джерел духовності? На думку багатьох українських мислителів — це шлях добра: через пізнання, усвідомлення й розуміння своєї істинної духовної природи, свого призначення у світі, залучення до ідеалів мудрості, краси, творчості. Саме показати цей шлях, допомогти молодій людині стати на нього і незмінно прямувати ним усе своє життя покликаний предмет «Основи християнської етики», нещодавно запроваджений у навчальну програму загальноосвітніх шкіл України.

Лише християнське виховання формує високі моральні чесноти і приводить душу до гармонії з Богом, оточуючим світом і власним сумлінням.

Недопустиме розмиття поняття «духовності», коли кожен вірить у те, що йому подобається. Адже сьогодні можуть запропонувати спасіння, але без Спасителя, віру, але без Бога, Церкву, але без її Глави — Ісуса Христа. Саме ця оманлива «духовність» є загрозою для нас і наших дітей.

Предмет «Основи християнської етики» — це не культові обряди. Це предмет, на якому вивчаються християнські чесноти: любов, віра, надія, милосердя, справедливість, чесність на основі Святого Письма. «Бог є світло, і немає в Нім жодної темряви» (1 Ів. 1:5). Ось що пишуть діти, які відвідують факультатив «Основи християнської етики»:

«Я думаю, що урок потрібен, тому що багато сімей не вірять у Бога. Віра

допоможе нам стати слухняними, витриманими, хорошими. У дорослих буде менше проблем» (Ігор, 5 клас).

«Там навчають добру та мило-сердю... Після цього уроку стає так добре і хороше на душі. Я хочу, щоб цей урок існував» (Оля, 6 клас).

«Я вперше дізналася про Бога, прочитала вірші з Біблії... Ми стаємо добрішими, учимось любити свого ближнього, свою країну, шанувати природу» (Марія, 6 клас).

Про що хочуть дізнатися діти на уроках «Основи християнської етики»? — Чому так важко жити? Чому життя несправедливе? Чому помирають люди? Чи любить мене Бог? Чи не даремно проходить моє життя? Чому люди роблять недобрі справи? Чому одна країна воює з іншою? Чи бачить Бог кожну людину? Чи простить Бог мої гріхи? Чи є насправді Рай?

Україна — держава, на території якої проживають люди з різним віросповіданням. Толерантне ставлення, повага, любов до ближнього — це основа християнських цінностей, які розглядаються на факультативі «Основи християнської етики».

Слово «душа» у перекладі з давньоєврейської та давньогрецької означає «подих». Якщо ми дихаємо брудним повітрям, ми хворіємо, помираємо. Забруднення душі призводить до духовної смерті при тілесно здоров'ї. Що ж є страшнішим?

Лариса Тивончук

Лариса Тивончук, 1968 р. н. — учитель музики і християнської етики НВК «Колегіум» м. Рівне. 1993 р. закінчила музично-педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту. 2002 р. завершила повний курс навчання в Центрі релігієзнавства НУ «Острозька академія» за програмою «Християнська етика». Методист з виховної роботи.

Духовне виховання в «Україні»

Просвітницько-виховна робота у формуванні духовних цінностей студентської молоді в умовах кредитно-модульної системи в ВМУРОЛ «Україна», м. Рівне

Освіта — це дійсно особлива держава, сфера впливу якої не може бути визначена жодною людиною, і навіть національна влада не здатна встановити її кордони: сфера її впливу величезна, нескінченна...

Ш. М. Талейран

Питання освіти актуальні для нашого суспільства і для кожної людини зокрема. Адже кожен із нас у житті є і учнем, і учителем. Нас учить життя, учать оточуючі, учать ситуації, події...

Процеси євроінтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності. Не стала винятком і вища освіта. Україна визначила орієнтир на входження в освітній простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, дедалі наполегливіше працює над практичним приєднанням до Болонського процесу [3]. Специфіка подібної системи освіти має виявлятися й у тому, що вона повинна бути здатною не тільки озброювати знаннями, але й, унаслідок постійного і швидкого відновлення знань у нашу епоху, виховувати високоморальну особистість, формувати ідеали, що базуються на принципах духовних цінностей суспільства. **Освіченість та духовна культура — запорука майбутнього розвитку людства.**

У сучасному суспільстві, яке було відірване від християнських цінностей у період радянського тоталітаризму та в період становлення незалежної України, вкоренилися та отримали розвиток і підтримку у молоді такі поняття, як матеріальний

достаток, всездозволеність, концентрація на власних потребах, орієнтація на зарубіжну поп-культуру тощо.

Розбудова незалежної України невіддільно пов'язана з відродженням духовності українського народу, вихованням молодого покоління на основі Христового вчення. Тому і повертаємося нині обличчям до євангельських цінностей, шукаємо в них відповіді на низку злободенних питань.

Суспільство та освіта невіддільні, і якщо суспільство не хоче загубити нинішнє молоде покоління, воно не повинно дозволити педагогіці обійти центральні категорії християнської моральності. Обов'язок навчальних закладів — допомогти підростаючому поколінню досягнути шлях до пізнання вічних цінностей, які закладені в найвеличнішій книзі людства — Святому Письмі [2].

Кредитно-модульна система — це насамперед система організації навчального процесу, новітня система забезпечення якості засвоєння навчального матеріалу і його контролю. Позитивна роль цієї системи полягає в тому, що вона лібералізує навчальний процес і орієнтує його на студента. При цьому багато уваги приділяється індивідуальній і самостійній роботі студента [1].

Однак, у цій роботі є свої недоліки: ми маємо справу виключно з інформаційно-пошуковими формами роботи, суть яких зводиться до технічної діяльності, а факт існування звіту визнається як показник успішного засвоєння опрацьованого матеріалу. Такі завдання не вимагають навіть глибокої систематизації, не те що творчого осмислення, констрування, моделювання.

Творча, наближена до наукового осмислення та узагальнення робота можлива лише як результат організації самостійного навчання за допомогою різних технологічних схем самоосвіти з урахуванням рівня творчих можливостей студента, його навчальних здобутків, інтересів, навчальної активності [4].

Перехід до активізації навчання шляхом науково-обґрунтованої організації самостійної роботи студентів зумовив необхідність пошуку такої методики навчання, яка була б орієнтована на вироблення у студентів комплексу визначених умінь не лише спеціальних, але й таких, як уміння вчитися, узагальнювати, аналізувати, усвідомлювати знання і творчо застосовувати їх на практиці.

Саме на принципах формування духовної особистості і будує свою навчальну і виховну роботу Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», якому в 2008 р. виповнилося 10 років.

При ВМУРОЛ «Україна» організовано **філософсько-етичний клуб**, який здійснює роботу, спрямовану на формування практичних світоглядних принципів у свідомості молоді людини як частинки суспільства, громадянина держави, духовно цілісної особистості.

Робота клубу здійснюється у формі засідань членів клубу, які проводяться не менше двох разів на місяць упродовж навчального року. Метою та завданнями клубу є:

– сприяти формуванню світогляду студентів;

– допомогти молодим людям усвідомити свою відповідальність як особистості і громадянина;

– ознайомити студентів з моральними цінностями і заохотити їх до моральної поведінки у щоденному житті;

– сприяти формуванню етичних навичок, необхідних для людського співжиття;

– впроваджувати теоретичні знання, отримані під час вивчення гуманітарних дисциплін, у практику.

Методами та формами роботи клубу є: обговорення, гра, дискусія, тестування і анкетування, театралізація, перегляд відеофільмів. Спілкування із фахівцями різних напрямів сприяють активізації самостійної роботи студентів. Таким чином мотивація до засвоєння матеріалу під час вивчення гуманітарних курсів відбувається у незвичній для навчального процесу формі.

Під час засідань філософсько-етичного клубу розглядаються проблеми, які цікавили людство завжди і

Члени філософсько-етичного клубу

є актуальними для сучасних молодих людей. Деякі пропонувані теми для обговорення наводяться у таблиці.

Заняття у клубі дали можливість студентам зрозуміти, що означені проблеми є не лише проблемами їхнього повсякденного життя, а розглядалися у філософії, релігії, соціології, етиці і естетиці у різні часи та епохи. Студенти мають можливість об'єктивно розглянути проблему, ознайомитися з поглядами мислителів і співвіднести з ними свої позиції.

До засобів активізації самостійної та індивідуальної роботи можна віднести організацію студентських наукових конференцій та круглих столів. Згідно з планами кафедри філософсько-філологічних дисциплін упродовж навчального року заучаючачленівфілософсько-етичного клубу було проведено студентські наукові конференції на теми: «До дня 150-річчя життя і діяльності І. Я. Франка», «Про вшанування пам'яті І. Огієнка», «Вклонілось нашим матерям...» тощо.

У рамках «Тижня Біблії» було проведено презентацію тритомного навчально-методичного видання «Людина та її світогляд» та зустріч з його авторами Д. Гудінгом та Дж. Ленноксом, круглий стіл на тему «Пошук шляхів ефективного впливу загальнолюдських християнських морально-етичних цінностей на формування світогляду сучасної студентської молоді». У цих заходах брали участь студенти соціально-психологічного, економічного, юридичного

факультетів, викладачі інституту та фахівці різних галузей знань, представники Українського біблійного товариства (м. Львів), науковці у сфері прикладних наук (фізики, математики, астрономії та ін.), представники релігійних та громадських організацій та студенти інших вузів.

Було представлено низку доповідей: «Роль релігії та релігійних цінностей у сучасному житті студентської молоді», «Релігійні проблеми в Україні та шляхи їх вирішення», «Християнське вчення про людину в історико-філософському аспекті», «Економіка на духовних засадах», «Законодавчо-правові основи міжконфесійної політики в Україні», «Релігійне життя в Україні: наявний стан та реалії дослідження», «Християнство і політика», «Релігійно-філософська думка про сенс смерті і

безсмертя», «Співвідношення науки і релігії», «Біблія про сімейне виховання» та ін., які викликали жвавий інтерес, відгуки та коментарі з боку учасників конференцій.

Для визначення ролі релігії та духовних цінностей у сучасному житті студентської молоді в рамках конференції було проведено анкетування серед студентів I-III курсів.

Вісімнадцять питань анкети, які було запропоновано респондентам, можна умовно поділити на чотири групи.

Перша з них з'ясовувала релігійне самовизначення студентської молоді. Це, передусім, запитання про наявність віри у Бога, конфесійну належність респондента, сталість релігійної поведінки.

Друга — торкалася питань міжконфесійних відносин, ролі релігії і Церкви в країні, визначення власної довіри до Церкви як соціального інституту та священників.

У третій групі пропонувалося замислитися над морально-ціннісними аспектами людського життя, найбільш гострими проблемами сучасності, надіями на краще майбутнє тощо.

Четверта — висвітлювала різні аспекти стану духовно-морального виховання сучасного студентства, роботу, що проводиться навчальним закладом у цьому напрямі.

З наведених діаграм можна зробити висновки, що релігія та віра посідають важливе, проте далеко не головне місце у житті сучасної студентської молоді. Визначаючи певну

Ректор ВМРОЛ «Україна» Ставицький Олег Олексійович, проректор Процюк Віктор Кононович

В обговоренні бере участь студент 4-го курсу соціально-психологічного факультету Юрій Сидоришин

Проректор з виховної роботи Дубич Клавдія Василівна

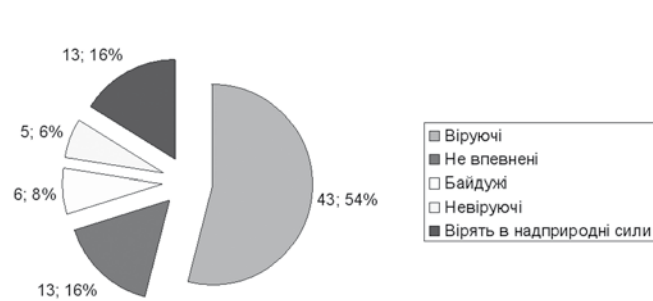

Під час «Тижня Біблії» студенти мали можливість ознайомитися з різноманітною християнською літературою

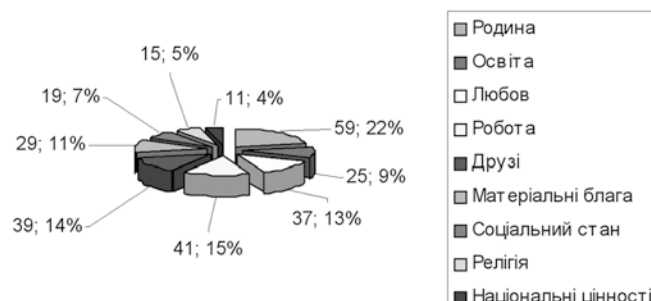

Зустріч студентів з Д. Гудінгом та Дж. Ленноксом — авторами тритомника «Людина і її світогляд»

Назва	Тема	Мета
«Знайомий незнайомець»	Внутрішній світ людини	Допомогти студентам усвідомити, що вони мають власний внутрішній світ, свої особливості характеру й темпераменту і мають сприймати себе такими, як вони є, що допомагає сприймати інших.
«Не розумію себе»	Боротьба добра і зла у свідомості людини	Звернути увагу молодих людей на подвійність їхніх думок і дій, на конфлікт доброго і злого в їхньому розумі і серці.
«Убили людину»	Цінність життя людини	Дати можливість студентам замислитися над метою і сенсом свого життя.
«Дошлюбні статеві стосунки: за чи проти»	Цілісність морально-етичних основ у стосунках між чоловіком та жінкою	Проаналізувати та сформувати у студентів правильний погляд на основи сімейного життя.
«Що таке дружба»	Вибір друзів	Висвітлити простий принцип дружби: хто хоче мати друзів, той повинен бути доброзичливим.
«Спалені мости»	Конфлікти	Допомогти студентам усвідомити, що конфлікт стає проблемою тоді, коли ми не хочемо його розв'язувати.
«Вибери мене»	Щастя	Пояснити, що щастя — це стан людини, що залежить не від обставин, а від того, як людина сприймає себе, оточуючих і довкілля.

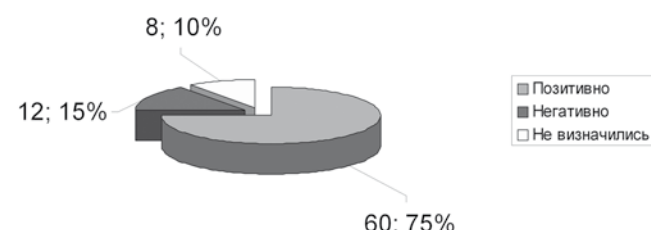
Діаграма 1.
Релігійне самовизначення студентської молоді

Діаграма 3.
Морально-ціннісні орієнтири

Діаграма 2.
Визначення власної довіри до Церкви як соціального інституту

Діаграма 4.
Стан духовно-морального виховання у ВНЗ

роль і значення релігійних цінностей, студенти все ж першорядними вважають світські цінності. Навіть студенти, що декларують себе віруючими, дуже часто обмежуються особистою, не завжди конкретизованою вірою в існування Бога або надприродного світу. Фіксується низький рівень інституалізації релігійної поведінки: значна частина віруючих не вважає для себе обов'язковим відвідання храмів та участь у здійсненні релігійних обрядів. Тобто реальний рівень релігійної свідомості особистості виявляється значно нижчим за декларований нею при самовизначенні.

Оскільки майбутнє нашої держави, її культурний поступ значною мірою залежить від змісту тих морально-етичних цінностей, які закладаються в серця молоді, виховання молоді сьогодні повинне стати турботою всіх: школи, ВНЗ, Церкви, батьків, працівників освіти, науковців і всіх громадян. Бо нас справді турбує, в якому середовищі житимуть у XXI столітті наші діти та внуки. Тому мусимо об'єднати зусилля всіх зацікавлених людей, їхні ідеї, думки, концепції, напрацювання для досягнення спільної мети.

Сутність християнського виховання полягає у безперервній праці над формуванням особистості для

досягнення нею повної злуки з Богом, говорячи словами апостола Павла: «І живу вже не я, а Христос проживає в мені» (Гал. 2:20).

Актуально звучать сьогодні слова українського педагога Григорія Ващенко: «Християнство — релігія універсальна. Тому наша молодь, стоячи на засадах християнства, мусить плекати не тільки загальнолюдські ідеали, а й активно боротись за них, ставлячи за мету реалізацію Царства Божого на землі».

Сподіваємося, що запропонована інформація буде корисною для всіх, хто працює з молоддю. Запрошуємо до співпраці, шукаємо однодумців.

Контактні телефони:
8 (0362) 60-96-27, 22-13-05.

Лариса Веремейчик

Джерела:

1. Актуальне інтерв'ю // Освіта України. — 2006. — №5.
2. Задорожна Л. Основи християнського виховання: історія педагогіки і сучасність: наук. записки. — Острог, 2000. Т. 3. — С. 327.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу: док. і матер. 2003–2004 рр. — К., 2004. — С. 13.
4. Шульга Н. В. Самостійна робота як основний засіб навчання за Болонським процесом: матер. VII всеукр. наук.-практ. конф. — Рівне, 2005. — С. 424.

Лариса Веремейчик, викладач кафедри філософсько-філологічних дисциплін Рівненського інституту Відкритого міжнародного університету розвитку людини (ВМУРОЛ) «Україна», м. Рівне. Магістр релігієзнавства, здобувач кафедри релігієзнавства Національного університету «Острозька академія».

МИ — ОДНА РОДИНА. ВАЖЛИВІСТЬ ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ У ЖИТТІ З РІДНИМИ І БЛИЗЬКИМИ

2-й клас

автор *Наталія Рудик, учитель початкових класів та християнської етики*
ЗОШ № 27 м. Рівне

Мета

Освітня: розкрити суть поняття «родина», ознайомити учнів з християнськими моральними цінностями, що лежать в основі життя родини.

Виховна: виховувати любов до ближнього, чесність, слухняність, поступливість.

Розвиваюча: формувати норми моральної поведінки у ставленні до Бога і до ближніх.

Біблійна основа: Бут. 2:20–23; Бут. 4:1–2.

Ключовий вірш: «Ухиляйся від злого та добре чини, та й навіки живи!» (Пс. 37:27).

Обладнання: Біблія, ілюстрації до уроку (див. додатки 1-2 на кольоровій вкладці), аркуші з описами життєвих ситуацій.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУП

Вітання.

Налагодження контакту з класом.

Повідомлення теми і мети уроку.

На дошці прикріплений малюнок, на якому зображений сумний хлопчик у гарно мебльованій дитячій кімнаті з іграшками, телевізором і комп'ютером.

Учитель:

Діти, подивіться на цей малюнок і скажіть, чому, на вашу думку, цей хлопчик такий сумний? (Відповіді дітей). Але ж у нього є іграшки, комп'ютер, телевізор. Я думаю, що й у вашому житті були такі моменти, коли вам було сумно та самотньо, правда? І в моєму житті теж були такі ситуації.

Діти, ви вже знаєте, що першою людиною на землі був чоловік на ім'я Адам. Пригадайте, Хто його створив і яким чином? (Відповіді дітей).

Бог поселив Адама в раю, щоб Адам його доглядав, господарював у ньому. Крім того, від Бога він отримав завдання дати назви усім тваринам і птахам. Та інколи Адам сумував. Прочитаємо уривок з Біблії, книга Буття, 2 розділ, 20–23 вірші:

«І назвав Адам імена всій худобі, і птаству небесному, і всій польовій звірині. Але Адамові помічати Він (Бог) не знайшов, щоб подібна до нього була. І вчинив Господь Бог, що на Адама спав міцний сон, і заснув він. І Він узяв одне з ребер його, і тілом закрив його місце. І перетворив Господь Бог те ребро, що взяв із Адама, на жінку, і привів її до Адама. І промовив Адам: Оце тепер вона кість від костей моїх, і тіло від тіла мого. Вона чоловіковою буде зватися, бо взята вона з чоловіка».

Тепер Адаму не сумно. У нього є помічниця. Бог по-благословив їх дітками. Читаємо перші два вірші з 4-го розділу книги Буття:

«І пізнав Адам Єву, жінку свою, і вона завагітніла, і породила Каїна, і сказала: Набула чоловіка від Господа. А далі вона породила брата йому Авеля. І був Авель пастух отари, а Каїн був рільник».

Скажіть, а як назвати одним словом цих людей, які живуть разом? (Відповіді дітей).

Правильно. Запишіть у зошити, що Адам, Єва, Каїн і Авель — це перша на землі сім'я, яку створив Господь. Є ще одне слово, яке має те ж саме значення, що й слово «сім'я». Але справа в тому, що літери цього слова висипалися із мішечка, і вам треба їх позбирати.

На дошці намальовано мішечок і навколо нього літери: «р», «о», «д», «и», «н», «а».

Думаю, що в хлопчика, зображеного на малюнку, теж є родина. Хлопчик перестане сумувати, коли з'явиться хто? (Відповіді дітей).

А чому присутність цих людей змінить настрої нашого героя? (Відповіді дітей).

А хто ще може проживати разом? Хто приголубить, казку розкаже? З ким можна піти погуляти, в цікаву гру пограти? (Відповіді дітей).

Учитель прикріплює на дошці малюнок, на якому зображений веселий хлопчик у колі сім'ї.

Отже, родина — це мама, тато, брат, сестра, бабуся, дідусь, які проживають разом.

Учні записують це визначення в зошити.

Сьогодні ми ще дізнаємося, якою хоче бачити родину Бог. Адже Бог створює родини.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Впіймай гарне слово»

Умови гри: учитель називає слова, що описують родину, а діти, плескаючи в долоні, «ловлять» гарні слова.

Дружна, працьовита, сварлива, щедра, велика, миролюбна, чесна, брехлива, справедлива, недружна, добра, скупа, богобоязлива, весела.

Учитель:

Діти, родина буде щедрою, працьовитою, доброю, якщо в ній пануватиме любов. Господь навчає: «Люби свого ближнього, як самого себе» (Мт. 19:19).

Послухайте оповідання і скажіть, чому Бог тішиться такою родиною?

2. Розповідь

Був вихідний день — субота. Сонячні промені вже давно заглядали крізь шибку до нашої кімнати. Але ми ще спали. Тільки нявчання нашого котика Кузьки змусило нас пробудитися від сну. Ми схопилися, вмилися.

На кухні нас чекав сніданок. Мама приготувала, а сама поїхала з татом в село, до бабусі. Там вони мали копати картоплю. Але й ми не сиділи, склавши руки. Оксана — найстарша, помила посуд, зварила обід. Іринка прибрала в кімнатах. Юрко почистив акваріум.

Ввечері батьки повернулися, вони були дуже втомлені, але задоволені.

Як ви думаєте, як ця родина закінчила день? (Відповіді учнів).

Після вечері вони помолилися Богові, прославили Його і подякували Йому. Це справжня християнська сім'я. Тому що в ній є взаєморозуміння, бо в ній усі люблять Бога та одне одного.

3. Робота в групах

Учитель:

Зараз ми ще раз задумаємося над тим, що ж означають Ісусові слова: «Люби свого ближнього, як самого себе». Про ці слова повинен пам'ятати кожен, хто має родину.

Учитель об'єднує дітей у групи і кожній групі дає аркуш паперу, на якому записана певна життєва ситуація. Учні мають прочитати, розібратися, дати відповідь на запитання та зробити висновок.

Ситуація 1

Мама купила Насті новий велосипед. Половину коштів дав Настусин брат Роман. Отже, велосипед — спільний.

— Я маю їхати до свого друга, — сказав Роман.

— Ти вчора їздив цілий день, сьогодні велосипед мій, — відказала Настя.

— Чому ти завжди чіпляєшся? Не буде так, як ти хочеш! — вигукнув Роман і поїхав до друга.

Настя залишилася вдома і безутішно плакала.

Ситуація 2

Андрійкова мама лежала хвора. Хлопчик часто підбігав до мами, тулився й обнімав її.

Одного зимового дня до Андрійка прийшли друзі і запропонували йому покататися на ковзанах по замерзлій річці. Андрійко попросив дозволу у мами, але мама не дозволила, адже це було небезпечно.

Тоді Андрійко гримнув дверима і вибіг з хати.

Ввечері, весь мокрий, він повертався додому. Біля свого будинку хлопчик побачив машину швидкої допомоги.

Ситуація 3

Марійка живе з батьками і бабусею Ніною. Бабуся вже дуже старенька і погано бачить.

Якось вона отримала листа і попросила внучку прочитати його. Марійка саме дивилася мультик і сказала, що прочитає пізніше. Після мультика їй зателефонувала подруга і вони добру годину балакали, а потім вирішили піти погуляти.

— Марійко, прочитай, будь ласка, листа, — ще раз попросила бабуся, — він недовгий.

Але дівчинка лише рукою махнула, мовляв, поспішаю. Повернулася вона пізно і про лист так і не згадала.

Запитання:

Чи можна сказати, що герої цих розповідей дотримуються Божих заповідей? Чому?

Як слід поводити себе дітям, щоб у родині панували мир, злагода і любов?

III. ПІДСУМОК

Як висновок з усього сказаного на уроці, пропоную вам прочитати мудрий вислів з Біблії. Для цього вам потрібно скласти речення зі слів: «злого», «від», «добре», «ухиляйся», «будеш», «чини», «навіки», «й», «живи», «та».

«Ухиляйся від злого та добре чини, та й навіки живи» (Пс. 37:27).

Пам'ятайте, діти, що коли ви не слухаетесь батьків, не виявляєте поваги до старших, сваритеся з братами і сестрами, — ви грішите проти Бога. Наш Господь Бог — Святий, тому гріх неминуче буде покараний. Але щире каяття і віра в Спасителя нашого Ісуса Христа не лише звільнить вас від покарання, але й змінить ваші сердечка і зробить їх здатними не грішити.

IV. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Скласти розповідь про свою родину.
2. Прочитати з Біблії для дітей розповідь про Каїна і Авеля. Подумати, чому в першій родині на землі не було згоди?

ВІДБИТКИ ТВОЇХ ПАЛЬЦІВ
ЗНАЙДЕНО!

7-й клас

автори: Оксана Ярмушко, вчитель біології спортивного ліцею,
керівник НШ церкви ЄХБ м. Костопіль,

Оксана Грицюта, вчитель фізики та математики,
керівник дитячого відділу при ООЦ ЄХБ Рівненської обл.

Мета

Освітня: пояснити учням, що гріх — це велика небезпека для життя людини, вказати на шлях звільнення від гріха.

Виховна: спонукати обережно та обачливо ставитися до власного життя, дорожити ним.

Розвиваюча: розвивати почуття відповідальності за життя, яке дароване Богом.

Біблійна основа: Рим. 7:21–24.

Ключовий вірш: «...а ті, хто надію складає на Господа, силу відновлять, крила підіймуть, немов ті орли...» (Іс. 40:31).

Обладнання: відеопроєктор, диск з відеороликом «Розповідь про орла», ілюстрації до уроку (див. додатки 1-2 на кольоровій вкладці), молоко, чорнило.

Література до уроку:

1. Біблія в перекладі проф. І. Огієнка.
2. Ферреро Б. Троянда також важлива. — Львів: Свічадо, 2007. — 72 с.

ХІД УРОКУ

I. Привітання

II. Перевірка домашнього завдання

Продумайте систему нагородження за старанну працю. Наприклад: за кожну правильну відповідь ви можете на останній сторінці зошита приклеїти наклейку. На підсумковому уроці ви матимете можливість підрахувати кількість наклею, отриманих кожним учнем зокрема, та нагородити переможців.

III. Молитва

Докладіть зусиль, щоб надихнути учнів на молитву. Пам'ятайте, що молитва повинна бути лаконічною та тематичною.

IV. Мотивація навчальної діяльності

Урок розпочніть із показу відеоролика про орла. Якщо немає змоги показати відеоролик, виразно прочитайте розповідь. Використайте додатки.

Розповідь про орла

Величезний орел сидів у гордовитому спокої на високому дереві, яке росло над долиною. Останній клаптик туману розсіявся в променях сонця, що сходило. Очі орла стежили за кожною діляночкою землі.

Орел розправив крила і полетів над вершинами со-сен, озерами до свого улюбленого місця лову риби.

Підлетівши ближче, орел побачив, що щось змінилось у звичному пейзажі. Великий камінь з'явився на березі озера. Раніше його тут не було, а це означало, що він міг бути небезпечним.

Орел пролетів повз камінь і сів на верхівку сухого дерева, яке стирчало з води. Ретельно все оглянувши, він вирішив, що камінь, мабуть, з'явився тут для його зручності.

Злетівши з дерева, орел усівся на камінь. Біля каменя в траві валялась велика рибина. Орел знову задумався. Він думав: як вона могла сюди потрапити?

Обережний орел недовірливо вдивлявся в кущі, які оточували камінь. Він уважно обдивився кожен клаптик трави вздовж берега, але не помітив нічого небезпечного.

Нарешті він сплигнув з каменя на землю. Схопив ри-бину своїми кігтями і вже зібрався летіти, аж раптом помітив неподалік іншу рибину, а ще далі ще одну. Справді, земля турбувалась про його харчування несподіваним і приємним чином.

Але очі птахолова на іншому березі озера пильно стежили за кожним рухом орла. Птахолову обіцяли багато грошей, якщо він принесе орла живим. Чоловік був до-свідченим і майстерним у своєму ремеслі і знав, що царя птахів упіймати непросто.

Наступного ранку орел знову прилетів на те ж місце і знову знайшов там свіжу рибу. Завдяки дармовій їжі у орла з'явилося більше вільного часу і він проводив його, оглядаючи свої володіння з вершини.

Кожен раз, прилітаючи до каменя, орел поїдав одну рибину тут, а іншу ніс у гніздо. Вже на другий день він пе-

рестав дивуватись, звідки береться риба. Дикі птахи легко звикають до сприятливих для них обставин, якими б не звичайними вони не були.

А птахолов готувався до наступного кроку. Він спорудив великий, міцний сачок на довгій палиці і вночі закріпив його біля самої води, недалеко від каменя, так що сачок був у майже горизонтальному положенні. Потім чоловік розкидав на березі рибу і зник у мороці лісу.

Вранці орел, як завжди, сидів непорушно і спостерігав, потім злетів і неспішно полетів до звичного місця лову.

Підлетівши ближче, птах був неприємно здивований тим, що за ніч неподалік від каменя з'явилось щось нове і незрозуміле. Він почав літати навколо каменя, не наважуючись опуститись на землю.

Орел кружляв і кружляв, марно намагаючись зрозуміти, що ж це таке? Риба, як завжди, валялась вздовж берега, ніяких ознак небезпеки не було, і орел, нарешті, заспокоївся.

Всівшись на верхівку сухого дерева, орел ще добрих півгодини спостерігав за берегом. Він і не підозрював, що ще хтось більш уважний і терплячий невідступно стежить за ним зі схованки на іншому березі озера.

Нарешті він опустився на берег, з'їв рибину, другу поніс у гніздо. Він так і не розгадав призначення дивної споруди над каменем, але й не виявив ніякої небезпеки.

Через годину, коли орел повернувся, сачок уже не здавався йому таким незвичним. Він навіть сів на рукоятку і впевнився, що вона безпечна.

Спустившись на землю, орел почав зацікавлено придивлятися до риби, яка валялась прямо під сачком. Обережно витягнувши лапу, він швидко схопив її і відскочив геть. Упродовж усього дня орел ще декілька разів зі всією обережністю робив так само.

Але вже наступного дня почуття небезпеки притупилось. Орел спокійно брав рибу, яка лежала прямо під сачком, і з'їдав її тут же, на камені.

Наступного ранку, за годину до сходу сонця, птахолов сховався в чагарниках. Але перед цим він прив'язав міцну мотузку до дужки сачка, протягнув мотузку вниз, пропустив під коренем і потягнув її в куці. Він зручно вмовстився і почав терпляче чекати на здобич.

Нарешті в непорушному повітрі почувся свист крил. Птахолов бачив, як орел опустився на пісок поблизу каменя. Сумнівів не було: могутній птах більше не відчував небезпеки.

Орел сів просто під сіткою, схопив рибину і почав роздирати її.

Раптом орел відчув, як щось почало рухатись у чагарнику. Його м'язи напружились, але перш ніж він встиг розправити крила, велика сітка накрила його!

Довго він опирався, намагався розірвати сітку дзьобом, втрачаючи пір'я і вибиваючись із сил. Але все було марно. І незабаром могутній птах, зовсім заплутавшись у сітці, затих.

Проведіть аналіз помилок орла. Зверніть увагу на майстерність та хитрість птахолова.

V. Вивчення нового матеріалу

Пильність орла «приспав» хитрий птахолов, який для нього був ворогом.

Чи не відбувається щось подібне у нашому житті?

У кожного із нас є щось таке, що спонукує до недобрих вчинків, злих думок і слів. Що це? В чому ж причина всіх людських страждань, небажаних якостей характеру, всього того хаосу, що оточує нас? А причина в одному маленькому слові... Це — гріх.

Питання для обговорення:

— Що, на вашу думку, є гріхом?

— Чи є люди, які не грішать?

— Чому грішать люди, які знають Бога?

Ми звикаємо до гріха. Поступово починаємо любити його. Він навіть стає нам іноді солодший за мед. Ворог присипляє нашу пильність через реклами, через телебачення, через бруд вульгарних слів, через низькопробну музику, що лунає навколо. Аж доки ми не звикаємо настільки, що вже й не звертаємо уваги на гріх. Пияцтво, наркоманія, розпусту вважаємо нормою; бруд та вульгарщина стають звичним середовищем.

Очевидно, існує якийсь закон, який дуже сильно впливає на наше життя, який заглушує нашу внутрішню свідомість, що засуджує наші неправильні вчинки. Тяга до гріховних звичок може бути настільки сильною, що її жертва відчуває себе абсолютно безпомічною.

Біблійний текст для читання — Рим. 7:21–24: «Тож знаходжу закона, коли хочу робити добро, — що зло лежить у мені. Бо маю задоволення в Законі Божому за внутрішнім чоловіком, та бачу інший закон у членах своїх, що воює проти закону мого розуму і полонить мене законом гріховним, що знаходиться в членах моїх. Нещасна я людина! Хто мене визволить від тіла цієї смерті?»

Закон гріха має велику силу у нашому житті. Цей закон реальний, немов атом. Гріх невидимий. Він неловимий. Але він руйнує людину, причому зсередини, подібно до радіації, для якої не існує ні залізних саркофагів, ні міцних стін. Вона невидима, але проникає у внутрішні органи людини, і зовні абсолютно здорові люди йдуть із життя раптово, а деколи після тяжких страждань. Подібним чином діє й гріх. Він невидимо руйнує нашу особистість.

Наочний приклад

Візьміть склянку молока, покажіть її учням, сказавши, що коли дитина народжується, її душа ще не заплямована її власними гріхами. Але дуже швидко вона починає забруднюватися (долийте в молоко чорнила). Як же цю душу знову зробити білою? Доливаємо ще молока — не допомагає. Деякі гріхи залишають відбиток на все життя (алкоголь — цироз печінки, наркотик — СНІД тощо). Для того, щоб перемогти гріх, потрібно знайти засіб набагато сильніший.

Уявіть собі на мить, що орел, який літає високо в небі, склав крила... Що з ним відбудеться? Звичайно, сила тяжіння невблаганно потягне його до землі і він розіб'ється. Але якщо падаючи, орел знову розправить крила, підйомна сила потоків повітря перемає силу тяжіння й орел полетить. Таким чином дію сили тяжіння знищити не можна, але її можна перемогти більшою силою.

Коли у вашого батька ламається автомобіль, до кого він йде? До кондитера? Чи до стоматолога? Звичайно, ні! Він піде до автомеханіка. Це зрозуміло кожному. А якщо болить зуб, то не піде він до перукаря чи до майстра з ремонту взуття, а, звичайно, до стоматолога. Тобто ми завжди звертаємося до спеціаліста.

А якщо нам потрібно вияснити питання вічного життя, до кого ми йдемо? Якщо ми хочемо знати, що буде після смерті, у кого запитаємо? Коли не можемо позбавитися поганих звичок, до кого маємо звернутися? Парадокс, але ми дуже часто довіряємо думці першого зустрічного або ж своїй власній. А це не надто розумно. Потрібно звернутися до спеціаліста. До Того, Хто переміг гріх, смерть, пекло. До Сина Божого — Ісуса Христа. Лише Він може звільнити вас від влади гріха. І лише ця свобода приносить істинне щастя.

Ми самі не можемо знищити гріх, але ми можемо скористатися перемогою Ісуса і не бути рабом гріха, а отже, рабом сатани.

Ніколи людина, в якому вона б достатку не жила, не буває по-справжньому щаслива без прощення гріхів. Тільки Ісус може вирішити найбільшу проблему в нашому житті. Адже Він помер за наші гріхи. Він заплатив за них Своєю кров'ю. Усвідомлення того, що мої гріхи прощені, — це звільнення.

А зараз давайте подумки вирушимо до Єрусалима. Там перед містом височить пагорб. На ньому ми бачимо тисячі людей. А над їхніми головами підносяться три хрести. Людина на лівому хресті — грішник, як і ми. На правому — теж. Але Той, посередині! Подивіться на Нього: Чоловік у терновому вінці, Син Бога живого! Чому Він там висить? Цей хрест є Божим вівтарем. А Ісус — Агнец Божий, на Котрого покладений гріх всього світу. Саме через наші погані вчинки Богові довелося померти. Своєю смертю Ісус примиряє нас з Богом. І кожен наш поганий вчинок залишає відбиток на Його тілі, на Його хресті. Відбитки наших пальців знайдено на Голгофі!

Запропонуйте учням схематично намалювати в своїх зошитах хрест і поставити свої відбитки пальців.

Доки людина не визнає Ісуса, вона перебуває під гнівом Божим, навіть якщо цього не бачить і заперечує Його існування. Тільки той, хто приходить до Христа, отримує мир Божий: «А Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був, кара на Ньому була за наш мир...» (Іс. 53:5).

І лише в такому випадку ми можемо перемогти владу гріха, «розправити свої крила» і «полетіти» по життю, немов орли.

VI. Вивчення ключового вірша

Заздалегідь роздрукуйте тексти з ключовим віршем та роздайте учням.

«...а ті, хто надію складає на Господа, силу відновлять, крила підіймуть, немов ті орли...» (Іс. 40:31).

VII. Домашнє завдання.

1. Вивчити ключовий вірш.

2. Знайти в Біблії історію, в якій описаний гріх, вчинений людиною, і його миттєві наслідки. Подумати та записати на аркуші свої погані звички, яких ви хотіли б позбутися з Божою допомогою.

Додаток

На окремих ділянках польоту швидкість орла досягає 240 км/год. Розмах його крил становить 2 м. Видивляючись здобич, орел може піднятися на висоту 800 м над землею і охопити поглядом 11,5 кв. км, а коли побачить здобич, розвертається, складає крила і пікірує зі швидкістю 320 км/год. Він може переносити вагу до 5,5 кг. У одного орла 7182 пера. Орли ловлять стільки здобичі, скільки їм потрібно для їжі. Ловлять рибу, пернатих, білок, єнотів, лисиць.

Орли паруються на все життя, і кожен раз повертаються в старе гніздо і добудовують його. За однією парою спостерігали впродовж 35 років. Вони жили в тому ж гнізді, і воно розширювалось у діаметрі.

Орли вчать своїх пташенят літати, супроводжуючи їх. Старші летять попереду, створюючи своїми крилами висхідні потоки повітря.

У орла не одна, як у людини, область чіткого бачення, а дві. Він може побачити зайця за 3 км! Одночасно може охопити поглядом усе довкола на 270°, а це набагато більше, ніж людина.

Колись древні єгиптяни використовували ієрогліфи для письма. Зображення орла у них трансформувалось у букву «а».

ДИСК ІЗ ЗАПИСОМ ВІДЕОРОЛИКА, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ НА УРОЦІ, МОЖНА ПРИДБАТИ, ЗВЕРНУВШИСЬ ДО РЕДАКЦІЇ.

КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ. ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

9-й клас

автор Надія Рихлюк, учитель християнської етики ЗОШ № 19 м. Рівне

Мета

Освітня: вказати учням на шляхи подолання конфліктів з погляду Біблії. Навчити їх уникати сварок і суперечок.

Виховна: виховувати любов до ближнього, поступливість, миролюбність.

Розвиваюча: спонукати учнів бути ініціаторами примирення.

Біблійна основа: Пр. 6:12–19.

Ключовий вірш: «А ви один до одного будьте ласкаві, милостиві, прощаючи один одному, як і Бог через Христа вам простив!» (Еф. 4:32).

Література до уроку:

1. Іти за Господом. — Б. М.: Обітниця миру, 2001. — 124 с.
2. Зерно вічності 2006. — Б. М.: Блага вістка, 2005.
3. Пятилетняя программа для обучения в воскресной школе «Ключ». — Одесса: Богомыслие, 2006.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУП

Привітання та перевірка домашнього завдання

Попросіть учнів пригадати попередній урок та поділитися тим, як вивчене вплинуло на їхню поведінку чи допомогло у практичному житті.

Мотивація

Запропонуйте учням подумати над питанням: яка найбільша перешкода для хороших взаємин? Відповідь буде однозначною: сварки, конфлікти, непорозуміння.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Вступне слово вчителя

За даними Норвезької академії наук з 3600 р. до Р. Х. і по 1960 р. відбулося 14513 війн, у яких було вбито 3 млрд. людей. Лише 292 з 5600 років були без війни. З 650 р. до Р. Х. 1650 разів здійснювалися спроби зберегти мир за допомогою гонки озброєнь. У 1640 випадках це призвело до нових війн, а у решті випадків — до повного зруйнування економіки країн — учасників гонки.

Розпочинаючи воєнні дії у Другій світовій війні, Америка проголосила, що цим самим збирається покінчити з усіма війнами, але з 1945 по 1978 рр. відбулися 133 воєнні конфлікти, у яких загинуло близько 25 млн. людей.

Сумна статистика продовжується і сьогодні. Ми торкнулися ситуації у світовому масштабі, а скільки таких міні-війн ведеться у сім'ях між чоловіком і дружиною, батьками і дітьми, учнями і вчителями, колегами на підприємствах!..

Чи можна цього уникнути? На сьогоднішньому уроці пороздумуємо над цим, намітимо шляхи виходу з конфліктних ситуацій, розглянемо проблему з різних боків.

Щодня ми маємо необхідність спілкування з людьми — членами наших сімей, учителями, друзями. Саме у ставленні до інших по-справжньому виявляються наші життєві цінності. Якщо нам не вдається налагодити взаємини з людьми, значить, ми маємо проблему. Що говорить Господь про наші стосунки з іншими? Як Він хоче, щоб ми будували їх зі своїми рідними та друзями? Можливо, зараз найважливішими для вас є ваші однолітки, ваші друзі відіграють велику роль у розвитку ваших життєвих позицій та вашій поведінці. І це нормально для розвитку особистості. У вас спільні справи, спільні проблеми та радість. З деким із них ви стаєте близькими друзями. З одними взаємини складаються рівно і легко. З іншими — безліч непорозумінь, мало спільного. Можливо, ви посперечалися з кимось зі своїх друзів і припинили з ними стосунки. У вас, напевно, є друзі, які підштовхують вас до недобрих учинків.

Важливо знати, як поводитися з кожною людиною, з якою маєте стосунки у своєму житті. Труднощі полягають у тому, що всі ми різні. І ваші взаємини з різними людьми будуть різними. Стосунки з друзями нерідко є заплутаними. У чому найчастіше полягає причина сварок, конфліктів, суперечок?

Учні відповідають, доповнюючи одне одного: заздрість, гнів, запальний характер, плітки, егоїзм, насмішки тощо. Можливо, хтось погодиться навести приклад зі свого життя.

У деяких підліткових компаніях такі моральні категорії як доброта, милість, правда — не в пошані. Цар Соломон влучно описав такі стосунки: «Оце покоління, що у нього мечі — його зуби, а гострі ножі — його щелепи». Часто підлітки цими «ножами» і «мечами» боляче ранять одне одного, наносячи глибокі душевні рани, які можуть не загоїтися впродовж життя. Найчастіше причинами конфліктів є плітки.

Повчальна історія

Одного разу знайомий Сократа з роздратованим виглядом прийшов до цього мудреця стародавнього світу.

— Тобі слід почути, що сказав про тебе твій друг, — сказав він.

Але Сократ перебив його запитанням:

— Чи просіяв ти те, що зараз збираєшся сказати, через три сита?

Його товариш здивовано подивився на нього, а Сократ продовжував:

— Так, через три сита. Якщо ти не зробив цього, то мені краще не чути жодного слова, яке сказав мій друг. Перше сито — це правдивість. Чи перевірів ти, що слова мого друга дійсно належать йому, або чи не перекручені вони?

Цей чоловік був настільки збитий з пантелику, що спромігся тільки сказати:

— Ну, звичайно, я тільки чув це від інших...

— Тоді, напевно, це не є навіть правдою. Сподіваюсь, ти просіяв сказане через сито доброти, бо якщо воно не відповідає правді, то, хоча б це щось хороше?

— Ні, навпаки, його не назвеш хорошим, — визнав той.

— Ну, — сказав Сократ, — те, що ти збираєшся мені сказати, не є хорошим та правдивим. Тоді давай використаємо третє сито. Чи є корисною твоя інформація? Кому яка користь від неї?

Його знайомий засоромився: йому довелося визнати, що нікому з неї ніякої користі нема.

Сократ посміхнувся і сказав:

— Отож, мій друже, якщо твоя новина є неправдивою, нехорошою і некорисною, тоді я не хочу чути її!

І знайомий пішов геть.

Чи не отримали ми з цієї історії корисний урок?

Вивчення біблійного тексту

Для виконання роботи слід об'єднати учнів у три робочі групи, кожна з яких отримає певне завдання. Учні при цьому необхідно забезпечити кількома примірниками Біблії.

Завдання для першої групи — «дослідників»

Розглянути біблійний текст Пр. 6:12–19 та підготувати відповіді на запитання, складені за текстом.

1. Як Біблія називає тих, хто сіє сварки? (*Людина нікчемна, чоловік злочинний*).
2. Чим наповнене його серце? (*Лукавством*).
3. Що чекає його в майбутньому? (*Погибель*).
4. Які якості характеру людини ненавидить Господь? Прокоментуйте. (*«Оцих шість ненавидить Господь, а ці сім — то гідота душі Його: очі пишні, брехливий язик, і руки, що кров неповинну ллють, серце, що плекає злочинні думки, ноги, що скавпо біжать на лихе, свідок брехливий, що брехні роздмухує, і хто розсіває сварки між братів»*.)

5. Прокоментуйте біблійний текст Пр. 17:19: «Хто сварку кохає, той любить гріх, хто підвищує голос, той шукає нещастя».

6. Прокоментуйте Пр. 18:6: «Уста нерозумного тягнуть до сварки, а слова його тягнуть до бійки».

Завдання для другої групи — «порадників»

Розгляньте запропоновані біблійні тексти та прокоментуйте, що радить Бог робити своїм дітям у конфліктних ситуаціях. Відповіді можуть бути наступними.

1. Пр. 2:20. Бог радить не робити поганих вчинків, бути добрим та справедливим. За це Він обіцяє винагороду. І навпаки, безбожні будуть покарані.

2. Пр. 3:30. Щоб користуватися повагою і визнанням, треба завжди бути правдивим та поблажливим до оточуючих.

3. Пр. 10:12. Причиною конфліктів є ненависть, а коли серце наповнене любов'ю, все прощаєш.

4. Пр. 17:14. Розпочату сварку дуже важко спинити. Вона — як прорив води, що змітає усе на своєму шляху. Тому треба вміти вчасно зупинитись.

5. Мт. 5:25. Згладжувати гострі кути слід швидко. Затягування часу лиш посилить образу.

6. Еф. 5:31. Необхідно видаляти зі свого серця злий корінь, який породжує роздратування, гнів, лютість, крик та лайку. Біблія радить один з одним поводитися ласкаво, милостиво, прощати. Адже кожному з нас Бог багато прощає.

7. Мт. 5:9. Деякі люди мають особливий дар примирення. Біблія називає їх миротворцями й обіцяє надзвичайно велику нагороду — «блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть». Ось чому надзвичайно великого значення Господь надає добрим стосункам між людьми.

Завдання для третьої групи — «практиків»

Прочитайте опис життєвої ситуації та підготуйте інсценівку.

Дев'ятикласник Василь має надто допитливого молодшого брата. Коли Василь гуляв із друзями, брат порпався у його шафі та накоїв шкоди. Назрів серйозний конфлікт між братами. Чи знаєте ви спосіб його залагодити?

Учні 8–10 хв. працюють у групах, потім відповідають. Добре, коли учні інших груп будуть доповнювати відповіді товаришів, ділитися думками.

Підсумкове слово вчителя

Результатом конфлікту зазвичай є зруйновані взаємини. Це — наслідок гріхопадіння людини. Людина, яка не має тісних стосунків з Богом, не вміє жити в мирі та любові з іншими людьми. Ісус Христос залишив для нас приклад побудови стосунків із людьми. У Своему Слові Він учить нас, як потрібно жити та будувати ці стосунки. Ось кілька порад, які допоможуть вам у цьому.

■ З'ясуйте, що стало причиною розладу стосунків. Існує лише дві причини: ви образили когось, або ж скривдили вас. Усе просто. Згадайте образи, заподіяні вам. Тепер згадайте, як ви ображали. Намагайтеся бути об'єктивними та відвертими. «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви» (Мт. 7:12).

■ Пробачайте людині. Єдині ліки від гіркоти — прощення. Можливо, вам важко зробити цей крок, однак необхідно усвідомити, що людина, яка образила вас, є Божим «інструментом», який Господь використав, щоб чогось вас навчити. Спробуйте зрозуміти мотиви цієї людини.

■ Попросіть прощення за ваші вчинки. «І прости нам довги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим» (Мт. 6:12). Не варто при цьому дуже багато говорити. Не затягуйте це надовго. Очікування лише посилить образу й ускладнить ваше завдання.

■ Відшкодуйте збитки. Якщо ви вкрали якусь річ, поверніть її. Якщо забрали у когось час чи майно, відшкодуйте його. Чому це так важливо? Ісус сказав: «Тому, коли принесеш ти до жертovníка свій дар, та тут згадаєш, що брат твій щось має на тебе, — залиш отут дар свій перед жертovníком, і піди примирись перше з братом твоїм, — і тоді повертайся, і принось свій дар» (Мт. 5:23–24). Бог покладає відповідальність у взаєминах саме на вас. Він хоче, щоб ви були тим, хто зробить перший крок на шляху до примирення.

Тільки Бог дає нам мудрості та сили для того, щоб ми могли жити в мирі з іншими людьми. Є прості речі, які слід пам'ятати.

▪ Майте страх Господній у своїх серцях. Поважайте одне одного, з любов'ю та розумінням ставтеся до інших.

▪ Навчіться в кожному бачити унікальне творіння, оскільки кожна людина є образом та подобою Бога і об'єктом Божої любові.

▪ Разом робіть корисні справи, підтримуйте одне од-ного у доброму, адже «віра без діл — мертва» (Як. 2:26).

Закріплення вивченого

Роздайте учням заздалегідь підготовлені аркуші папе-ру з написаними літерами: П, Р, О, Щ, Е, Н, Н, Я. Запропонуй-те їм із книги приповісток Соломонових виписати вірші, які б підкріплювали вивчене на уроці та починалися від-повідною літерою. Записи за допомогою клейкої стрічки прикріпіть на дошку — отримаєте своєрідний «акровірш» з біблійних текстів.

Наприклад:

П — «Провина викуплюється через милість і правду» (Пр. 16:6).

Р — «Розум людини зупиняє її гнів» (Пр. 19:11).

О — «Олива й кадило тішає серце, і солодкий нам друг за душевну пораду» (Пр. 27:9).

Щ — «...щоб ходив ти дорогою добрих, і стежки спра-ведливих беріг» (Пр. 2:20).

Е — «Єдиний, хто чуда вчиняє, Господь Бог, Бог Ізраїлів» (Пс. 72:18).

Н — «Не тішся, як ворог твій падає» (Пр. 24:17).

Н — «Не заздри безбожним» (Пр. 24:19).

Я — «Язык лагідний — то дерево життя» (Пр. 15:4).

III. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчити напам'ять ключовий вірш — Еф. 4:32.

— Який вплив на людину може справляти ця музика? (*Позитивний*).

— Якими фарбами ви б скористалися, змальовуючи цю музику?

Бах — у перекладі з німецької мови означає струмок. За словами Л. Бетховена, «не струмок, а море ім'я йому». Справді, музика Баха є морем емоцій, почуттів.

«Музика, яка не славить Бога, не може називатися му-зикою», — говорив Й. С. Бах.

Звучить епіграф уроку:

«Мета будь-якої музики — прославлення Бога, очи-щення людської душі» (Й. С. Бах).

3. Повчальна розповідь

Довгий час у Німеччині розшукували злочинця, який зник із місця злочину. Він переховувався в різних місцях і майже не бував серед людей, лише іноді ввечері виходив зі своєї схованки.

Сутеніло. Чоловік проходив повз двері храму, звідки лунала музика. Він ніби заляк на місці, а потім ноги самі повернули до церкви. Меса завершена, у храмі було по-рожньо, лише органіст продовжував грати... Звучала му-зика Баха...

Чоловік упав на коліна, сльози лилися з його очей. Він згадав тепло материнських рук, посмішку коханої і... від-чув полегшення, яке сходило на нього з небес.

Чоловік, хитаючись, підвівся, випростався, посміх-нувся, можливо, вперше за останні роки, і промовив: «Дякую, Отче!»

Стрімкою ходою він попрямував до поліцейської дільниці, йшов до того місця, яке обминав багато років, щоб позбутися важкого тягара, який лежав на душі. Страх було подолано...

Запитання до дітей:

— Чи змінює на краще вас ця музика?

— Вам відомо, що життя складається з контрастів. Да-вайте разом підберемо слова-антоніми:

чорне — біле
радість — смуток
день — ніч
правда — брехня
любов — зрада
музика серйозна — музика легка (розважальна)

— Що ви вкладаєте у поняття легкої та серйозної му-зики?

Дух, душа, тіло.

Господь дарував людині тіло для пізнання навколиш-нього світу.

Душа дана для пізнання самого себе.

Дух даний для пізнання Творця.

— Що ви вважаєте найголовнішим?

— Музика, яка славить Бога, називається... (*духовною*).

— Чи пам'ятаєте композиторів, які звертались у своїй творчості до духовної музики? (*Д. С. Бортнянський, М. С. Бе-резовський, А. Л. Ведель, М. П. Ділецький, М. В. Лисенко, М. Д. Леонтович, К. Г. Стеценко, В. А. Моцарт, Й. С. Бах*).

— Чи будь-яка музика позитивно впливає на людину? (*Сама по собі музика нейтральна, але важливо кому і чому вона присвячена*).

4. Прослуховування сучасної рок-композиції

5. Бесіда після прослуховування:

— Які емоції викликала у вас ця музика?

— Як може вплинути ця музика на людину?

— Якими фарбами ви б скористалися цього разу?

— Чи хотіли б ви отримати освідчення в коханні під цю музику?

6. Прослуховування музичного фрагмента (пта-шиний спів)

А тепер заплющіть очі і намалюйте в своїй уяві цю кар-тину. Яких виконавців ви почули, хто супроводжує спів? (*Птахи, музика природи*).

Використання фланелографа — зображення Едемського саду.

7. Бесіда

— Що зображено перед вами? (*Едемський сад*).

— Чи змінився ваш настрій після прослуховування прекрасної музики природи?

— Які почуття у вас виникають? (*Позитивні*).

— Яка б музика імпонувала цій картині: класична чи рок-композиція?

— Чи можемо у наш час спостерігати таку картину, де існують гармонія, мир, спокій?

— А кого не вистачає на цій картині? (*Людей*).

— Чому? (*У Едемському саду люди не послухали свого Творця, за що і були вигнані з раю*).

— А що пообіцяв для них Господь? (*Прихід Спасителя і викуплення від гріха*).

— У якій книзі Біблії розповідається про це? (*Книга Буття*).

— Що з'явилося у світі після вигнання Адама і Єви з раю? (*Страх, смуток, печаль*).

Але Бог не залишив людство. 2000 років тому на зем-лю прийшов Спаситель, Який був розіп'ятий, помер, вос-крес і кожному протягує руку спасіння.

Розповідь із використанням євангелізаційного кубика. Знімається фланелограф. На дошці зображення серця.

Запитання до дітей:

— Які асоціації викликає у вас це зображення? (*Любов*).

— А що, на вашу думку, таке любов?

— Якими фарбами ви б змалювали любов?

— Напишіть декілька визначень любові на своїх сер-дечках.

— Чи потрібна любов, якщо людина має гроші і може багато чого купити собі?

— Чи необхідно любити погану людину, чи варто від-повідати любов'ю на зло?

ПЕРЕТВОРЮЮЧА СИЛА МУЗИКИ. СИЛА ЛЮБОВІ

Інтегрований урок (музика, християнська етика)

автор Лариса Тивончук, учитель музики і християнської етики НВК «Колегіум», м. Рівне

Мета будь-якої музики — прославлення Бога, очищення людської душі.
Й. С. Бах

Мета: збагатити уявлення дітей про життєвий зміст музики, допомогти усвідомити величезну силу впливу му-зики на людину, розвивати дбайливе ставлення до навко-лишнього світу, вміння визначати позитивну та негативну роль музики у житті людини.

Обладнання: Біблія, євангелізаційний кубик, флане-лограф, портрет Й. С. Баха, малюнок із зображенням сер-ця, невеликі паперові сердечка (на кожну парту), тексти пісень, ТЗН (магнітофон, касети, диски).

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу (зали) під звучання пісні «Теплий дощ» (гурт «Теплий дощ»).

I. МУЗИЧНЕ ВІТАННЯ. БЕСІДА

— Під яку музику ви зайшли до класу? (*Сучасна пісня у виконанні вокально-інструментального ансамблю*).

— Про що співається в цій пісні? (*Про любов земну і Божу*).

— Які, на вашу думку, почуття, викликає ця музика? (*Романтичні, теплі почуття, покращення настрою*).

II. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

Саме про перетворюючу силу музики і перетворюючу силу любові ми поговоримо з вами на уроці.

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Прослуховування токати і фуги ре-мінор Й. С. Ба-ха (фрагмент).

2. Бесіда з учнями

— Який інструмент звучить? (*Орган*).

— Хто є автором музики? (*Й. С. Бах*).

— Яка музика характерна для Й. С. Баха? (*Поліфонічна чи гомофонічна*).

— Які почуття викликає у вас ця музика?

Слухаючи органну музику

Шість тисяч струн і кожна щось своє
Вливає в повінь звуків цих органних,
І танеш в них душею весь, як є,
Немов у хвилях — водах океанних.
Ця музика не тисне, не трясє —
Вона співає, дзвонить голосами.
Бере на крила ніжності й несе
Під банею, що висне небесами.
Тебе тримає — вниз не опуска.
Бо вся вона натхненна висотою.
...Спасибі Баху.
Музика така
В людину входить і стає святою.
Хто слухає і уявляє
Ніби із нею про щось розмовляє,
Тому вона радість і силу дає,
Того вона стежкою мрії веде!

XIII століття. Німеччина. Король Фрідріх видав наказ провести експеримент із 50 немовлятами. Їх годували, перевдягали, але не проявляли любові... Діти померли.

У російській мові є слово «любовь», в українській — «любов» і «кохання», в грецькій (якою було написано Новий Завіт) існує чотири слова, які означають любов:

Філіо — любов до друзів, до природи.

Сторге — родинна любов.

Ерос — тілесна любов.

Агапе — найвища жертвна любов.

— Який прояв любові ви вважаєте найбільшим? (Жертвна любов).

«Бо так Бог полюбив світ, що віддав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне» (Ів. 3:16).

Я хочу познайомити вас із гімном любові, який ви можете знайти у Новому Завіті — 1 Кор. 13:4–8.

8. Робота з Біблією. Читання тексту

Звучить музика Бетховена «Місячна соната».

**Любов довготерпить, любов милосердствує,
не заздрить, любов не величається,
не надимається, не поводить нечемно,
не шукає тільки свого, не рветься до гніву,
не думає лихого, не радіє з неправди,
але тішиться правдою, усе зносить, вірить у все,
сподівається всього, усе терпить!
Ніколи любов не перестає!**

**Хоч пророцтва й існують, — та припиняться,
хоч мови існують, — замовкнуть,
хоч існує знання, та скасується.**

Людина — найвище Боже творіння (образ Божий). Любов — це дарунок, який не залишають собі, а розділяють з іншими.

Звучить пісня «Тому, хто біля тебе, дай любов».

Тому, хто біля тебе, дай любов

Тому, хто біля тебе,
Дай любов, дай любов!
Тому, хто біля тебе,
Дай любов! 2 р.

Приспів:

Незалежно від раси,
Чи від кольору людей,
Ти люби усіх,
Усім роби добро! 2 р.

Як тебе не вітають —
Ти люби, ти люби!
Як тебе не вітають —
Ти люби! 2 р.

Господь тебе навчав,
Щоб любив, щоб любив,
Господь тебе навчав,
Щоб любив! 2 р.

Висновок формують учні, відповідаючи на запитання вчителя:

— Чи може людина жити без любові? (Ні).

— Скажіть, будь ласка, чи може людина, яка робить добро, любить ближнього, дотримується Божих Заповідей, бути байдужою до своєї держави та рідної мови?

IV. Висновок уроку

— Як музика (пісня) може впливати на людину?

Музика, наповнена щирими почуттями, здатна творити чудеса!

Ви є тими людьми, які в майбутньому будуть розбудовувати нашу державу. Любов, повага, милосердя, вірна дорога, дорога з Богом перетворять нашу країну на краще!

Діти виконують разом з учителем
пісню «Моя молитва»
(або іншу за вибором учителя).

Моя молитва

Моя молитва нехай лине
До Тебе наче фіміам,
І серце лине безупинно
В чудовий Твій небесний храм.

Приспів:

Боже, я молюсь за Україну,
Боже, молю тебе за людей,
Ти їх прости, ти їх спаси
І милість Свою нам яви.
Боже, я знаю, що Ти будеш з нами
В храмі Своему під небесами.
Радість і мир Ти дарував.
Себе за людей віддав.
В Книгу Життя нас записав.

В Своему Слові живому
Ти для життя веління дав,
Щоб люди всі молились Тому,
Хто на хресті за них вмирав.

Після закінчення співу діти по черзі підходять до дошки, чіпляють до великого серця свої сердечка. Учитель дарує кожній дитині «Гімн Любові».

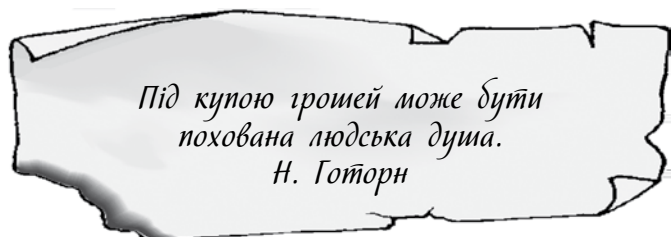
Тому, хто біля тебе, дай любов

Моя молитва

ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

Святість

Олексій не протистоїть злу. Більшу частину свого часу він проводить з ватагою хлопців, які щосили намагаються бути якомога гіршими. Вони б'ють менших, крадуть гроші й навіть речі в магазинах, ображають дівчат. Вони стали брати участь в «операціях» дорослих злочинців, що займаються контрабандою і мають зв'язок з «чорним ринком». І хоч дехто з компанії вже потрапив до в'язниці, Олексій не робить висновків.

Батьки та вчителі застерігають Олексія, що він скалічить собі життя, якщо не зупиниться. Але той сміється у відповідь: «Зате в мене є гроші, і люди мене поважають. До того ж, таке життя мені подобається. Краще вже так жити, навіть якщо це небезпечно, ніж бути «слухняним хлопчиком» і не знати, куди подітися від нудьги й де взяти гроші».

Питання для роздумів та обговорення:

1. Як ви думаєте, чому Олексій обрав такий спосіб життя?
2. Чим саме задовольняє його таке життя? Чим, на вашу думку, воно може не задовольняти?
3. Що, цілком імовірно, станеться з хлопцем, якщо він не зміниться?

Відповідь з позиції християнської етики: будьте святими

Багато хто вважає, що люди в основі своїй — добрі, а такі, як Олексій, стають злочинцями лише тому, що з дитинства живуть бідно. Але, досліджуючи життя суспільства, вчені доходять висновку, що морально зіпсовані люди є серед усіх верств населення: серед бідних і багатих, освічених і не дуже, серед молодих і старих. Християнство вчить, що схильність творити зло притаманне кожній людині від народження. Ми бачимо, наприклад, як говорять неправду навіть дуже маленькі діти, хоч ніхто їх цього не вчив. Люди тому й підпадають під поганий вплив, що мають у собі вроджену схильність до зла. Одних приваблює насильство, інших — брехня, а ще інші люблять розповсюджувати плітки.

Проте Бог хоче, щоб люди, наслідуючи Його, були святими. Бути святим — значить відрізнятись від інших, не піддаватися впливу зла. Але що можуть зробити люди, щоб перебороти в собі схильність до зла?

Релігійні вожді, сучасники Ісуса Христа, вважали, що людина може стати святою, якщо буде дотримуватися певних правил. Одне з цих правил проголошувало, що перед тим як їсти, треба ретельно вимити руки. Однак не з метою змити з них бруд, а щоб таким чином нібито очиститися зсередини.

Ісус дав їм зрозуміти, що таке уявлення безпідставне (Мк. 7:14–23). Бо немає нічого назовні людини, що може опоганювати її морально. Люди опоганюються тим, що всередині них. Що це таке? Ось деякі з гріховних властивостей, перелічених Ісусом: злі думки, аморальність у ставлених стосунках, схильність красти й убивати, жадібність, заздрість, лихослів'я, брехня.

Отже, щоб стати святою, людина повинна змінитися внутрішньо. Але зробити в ній таку зміну має силу тільки Бог. Блага, тобто добра звістка полягає в тому, що Бог показав людям шлях, на якому Він може здійснити в них необхідні зміни. Ось цей шлях: потрібно повірити в те, що Ісус Христос помер на хресті, щоб понести на Собі покарання, заслужене людьми, що згрішили; необхідно довіритися Ісусові, і тільки Йому, щоб одержати спасіння від розтлінної дії гріха. Якщо виконати цю умову, Бог змінить людину, так би мовити, зсередини. І лише тоді людина житиме новим життям і прагнутиме робити добро, тобто справді стане християнином — послідовником Ісуса Христа.

Проте треба зрозуміти, що й маючи здатність до нового життя, християнин не стане досконалим. Бо досконалий тільки Бог. І все ж християнин відрізнятиметься від інших людей, тому що Бог виокремив його серед них, щоб зробити його Своєю особливою дитиною.

1. Чи знаєте ви кого-небудь зіпсованого гріхом настільки, як Олексій?
2. Як ви гадаєте, чи повинна людина бути святою у школі, вдома? Поясніть відповідь.

Смиренність

Іван дуже пишається своєю спортивною статуєю та фізичною силою. Він завжди вихваляється тим, як швидко може бігати, високо стрибати і далеко кидати м'яч. Іван упевнений, що він непереможний, що ніхто у школі не має кращих, ніж він, спортивних даних. І тому він над усе любить пропонувати іншим хлопцям спробувати подолати його: в бігу, в боротьбі чи в стрибках. «Немає серед вас такого!» — сміється Іван і називає хлопців «слабаками». Та недавно він збагнув, що майже ніхто не хоче змагатися з ним, його просто обминають, не бажаючи взагалі мати з ним справу. Так, Іван усе ще найспритніший і найдужчий хлопець у школі. Але і ... найбільш самотній.

Питання для роздумів та обговорення:

1. Як ви думаєте, що для Івана найважливіше в житті? Як вам здається, чому?
2. Яку реакцію Іванова пиха викликає у хлопців?
3. Чому Іван самотній?

Відповідь з позиції християнської етики: будьте смиренні

Смиренність суперечить людській натурі. Людям часто хочеться, щоб інші знали, як багато вони можуть зробити і наскільки вони сильніші та розумніші від оточуючих. Однак християнство вчить, що не пихатими і гордими, а смиренними, покірними і лагідними слід бути у повсякденному житті. Ми не повинні ставити себе занадто високо, а визнавати заслуги інших. Що викликає у християнина бажання бути смиренным? Очевидно, те, що свою цінність він вимірює не тим, що думають про нього інші люди, а тим, що думає про нього Бог. Християнин знає: Бог любить його так, що послав на землю Свого Єдинородного Сина, щоб Той помер за нього. Коли людина вірить у це, вона не потребує людської похвали.

Найдовершенішим прикладом смиренності є Сам Ісус Христос. Бо Він, Бог, залишивши місце Свого божественного перебування на небі, зійшов на землю, щоб прожити людське життя з усіма його труднощами та скорботами.

У момент хрещення Ісуса Христа Бог Отець, щоб усі почувли, назвав Його Своїм Улюбленим Сином (див. Мк. 1:11).

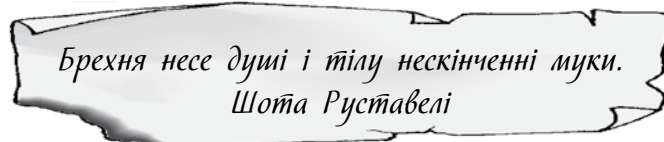
Живучи на землі, Ісус часто терпів насмішки, образи, погрози за те, що говорив і робив. Він помер від рук людей, які не повірили в те, що Він — Бог. Але, будучи Богом, Ісус не визнавав самовихваляння. Він ніколи не вдавався до Своєї божественної сили, щоб умалити чи принизити людей. У Євангелії від Марка, 1:29–34, ми читаємо про те, як Свою божественну силу Ісус застосовував для того, щоб допомогти людям у їхніх потребах і стражданнях.

Іноді в смиренні вбачають ознаку слабкості. Та це помилкове враження. Навпаки: потрібно багато душевних сил, щоб ділити з іншими свої заслуги, з готовністю визнавати навіть найскромніші успіхи кожного, хто поряд із тобою.

1. Пригадайте, чи доводилося вам вихвалитися, поводитися зарозуміло? Що могло б трапитися в тих випадках, коли б ви, навпаки, були смиренними?
2. Як вам здається, чи могли б ви смиренно використовувати свої здібності, щоб допомогти іншим?

Чесність

Юрко захоплювався своїм старшим братом Яковом і в усьому намагався наслідувати його. Але одного разу Яків... украв гроші в начальника житлової контори, де він працював у вільний від навчання час. Юрій довідався про це, але коли спитав брата, той не зізнався у скоєному.

Через деякий час Юрко знову спитав Якова про той випадок. На цей раз хлопець не відмовлявся, але спробував пояснити молодшому братові, чому він це зробив: «Мені потрібні були гроші, щоб купити нові штани. Ті, в яких я ходив, протерлись на колінах, — сказав Яків, — а потім я брехав, щоб не потрапити в біду. Знаю, що вчинив нечесно, але в мене була на те вагома причина. Та й у на-

чальника контори набагато більше грошей, ніж у мене, і від тієї дрібниці, що я взяв, він не постраждав... Так що, можна вважати, усе гаразд».

Юрко кивнув і подумав, що йому теж потрібні гроші: ось який зношений піджак у нього...

Питання для роздумів та обговорення:

1. Як Яків пояснив свій вчинок?
2. Чи була у нього причина вчинити безчесно?
3. Що, по-вашому, буде з Яковом у подальшому житті, якщо він буде керуватися тими ж аргументами?
4. Як подіяв на Юрка вчинок старшого брата?

Відповідь з позиції християнської етики: будьте чесними

Трапляється, що чесна поведінка пов'язана з певними незручностями. Зробивши нечесний вчинок, людина незавжди хоче зізнатися в цьому навіть самій собі, тим більше тому, хто може її покарати за скоєне. Але християнство вчить, що краще завжди діяти чесно, навіть якщо в результаті тебе чекають неприємності чи ускладнення. Вибираючи нечесний шлях, людина зазвичай питає себе: «Як це відобразиться на мені?» А Ісус навчає, словом і особистим прикладом, ставити питання по-іншому: «Чи правильно я роблю?»

Ісус завжди говорив лише правду. Деякі люди не хотіли слухати Його, але Він продовжував говорити неприємну їм правду. Саме тому вороги хотіли Його смерті, хоч Він не робив нічого поганого. Його схопили і привели на суд. На суді підкуплені лжесвідки безсоромно обмовляли Христа, приписуючи Йому слова, яких Він не говорив, і справи, яких Він не робив (Мк. 14:56, 57).

Коли Ісуса привели до Пилата, римського губернатора Юдеї, той спитав Його: «Ти Цар Юдейський?» Ось зміст правдивої відповіді Ісуса: «Так, те, що ти говориш, відповідає істині» (див. Мк. 15:2). Ця відповідь, однак, не пішла Ісусові на користь: того ж дня Його розп'яли на хресті.

У години тяжких для Ісуса випробувань Петро, один з Його учнів, повівся безчесно щодо Учителя. На запитання, чи знає він Ісуса, Петро тричі відповів заперечно (див. Мк. 14:66–72). Він побоювався сказати правду, щоб його не заарештували. Арешту вдалося уникнути, але муки сумління не давали Петрові спокою.

Ісус знав, що Петро відрікся від Нього. Він навіть передбачив це (Мк. 14:30). Та, воскреснувши з мертвих, Христос простив учневі. Потім Він тричі запитав його: «Чи любиш ти Мене?» Цим Він дав зрозуміти, що колишні стосунки між ними відновлено.

З Божою допомогою і ми можемо бути чесними. Проте, мабуть, найрадіснішою звісткою для нас є те, що, навіть коли ми спіткнемося, упадемо, як це відбулося з Петром, Ісус Христос готовий нам простити й залишити нас у числі Своїх друзів.

1. Коли вас востаннє спіткала спокуса поведися нечесно?
2. Чи можете ви пригадати випадок, коли чесний вчинок пішов вам на користь?

© 1993 by David C. Cook Foundation
Cook Communications Ministries, 4050 Lee Vance View,
Colorado Springs, Colorado 80918 U.S.A.

Небесний дар — на Божий вівтар

Лише людина здатна у цьому світі творити... Це — наслідок доторку Божого, того, що ми називаємо «іскрою Божою». І ця іскра в нас саме тому, що ми створені «за образом Його і за подобою Його». Лише людина спроможна відгукнутися на доторк Творця чимось створеним, а не запрограмованим на рівні інстинктів. На цьому базується вся творчість, це її підґрунтя і її філософія. Тому в усі віки і в усі покоління творчість набувала неймовірних висот у прославленні Творця. Безліч митців творило лише для Бога і для Його слави.

Проте на сьогодні вже призабуто ті причини, які спонукали Й. С. Баха, М. Шагала, Ф. Достоєвського, К. Льюїса, Л. Армстронга, Й. Брамса чи І. Репіна звертатися до Біблії і до увіковічення її слів у художніх творах. Потрібно виправити цю несправедливість. Адже незнання породжує невігластво. А невігластво породжує байдужість і сірість. І хто, як не люди, що взяли на себе високу і відповідальну місію виховання дітей, повинні знати ці призабуті факти...

Покликання музики — розпаливши в серці людини вогонь, піднести її до Бога в поклонінні і вшануванні Творця. Адже музика — це мова душі, невимовна розмова духа з Творцем. Чи не тому в тяжкі хвилини життя Давид грав Богові і в псалмах виливав свої думки Всевишньому? Чи не тому величні твори світової музики тісно пов'язані із поклонінням Богові?

За часів існування радянської імперії нас переконували, що тоді була така ситуація в світі, і релігія ставала засобом, яким творча людина могла самовиразитись. Але це — лише бажання людей, які не вірять у Бога, потрахувати, чому творчість цих людей «пронизана» Богом і Його Словом. Пильно поглянувши на життя і творчість великих людей, ми побачимо лише бажання прославити Творця.

Йоганн Себастьян Бах. Про цю людину композитор Людвіг ван Бетховен сказав: «Не Струмок тобі ім'я, а

Море!»¹ Адже його спадщина і спрямування на досягнення досконалості в музиці дали поштовх усім сучасній класичній музиці. Його новаторства та ідеї лягли в основу всього музичного мистецтва. Він став засновником нового напрямку в музиці і випередив музичну думку своєї епохи на 50 років. Відомий композитор, улюбленець князів і блискучий концертуючий музикант — що ще може бажати людина в цьому світі?

Проте вся творчість цієї людини свідчить про Того, завдяки Кому і заради Кого було створено понад 500 композицій, із них кантати, багато мес, «Різдвяна» й «Великодня» ораторії, численні хорали, мотети, інструментальні твори тощо. Більшість вокальних творів Й. С. Баха написана на релігійні тексти (напр., «Страсті за Іоанном» (1723), «Магніфікат» (1723), «Страсті за Матвієм» (1729), «Меса сі мінор» (1733—38)). Їх музика пройнята глибоким релігійним почуттям.

¹Слово «Бах» (Bach) німецькою мовою означає «струмок».

Інструментальна музика Й. С. Баха написана для органа (прелюдії, токати, фантазії, фуги тощо), для клавесина («Добре темперований клавір» — 48 прелюдій і фуг тощо) — це твори, які виконувались у церкві, адже Бах був церковним органістом. Після виконання у 1723 р. «Страстей за Іоанном» у церкві св. Фоми в Лейпцигу, Бах отримав посаду кантора цієї церкви з одночасним виконанням обов'язків учителя школи при церкві (латина й спів). У Лейпцигу (1723—50) Бах стає «музичним директором» усіх церков міста, стежачи за особистим складом музикантів і співаків, спостерігаючи за їхнім навчанням, признаючи необхідні до виконання твори тощо.

На полях своїх творів він навіть зазначав, що означає та чи інша тема: тема ангелів, що згрішили, тема вознесіння, тема Діви Марії тощо. Саме така богоцентричність його творів стала причиною нерозуміння більшістю людей глибинного змісту цієї музики.

Йоганн Себастьян Бах усе життя присвятив Богові і звеличенню Його. Він не тиражував своїх творів і не заснував своєї органної школи, тому після смерті композитора про нього забули. Але не забув Бог, адже у Нього немає нічого прихованого, що б не стало явним. І через 80 років інший великий композитор, який щиро вірив у Бога і писав твори для прославлення Його імені, — Фелікс Мендельсон-Бартольд — відкрив для світу скарб Баха. Скарб, який був присвячений лише Богові...

Олег Блощук

Олег Блощук — пастор церкви «Скеля», м. Рівне. Закінчив Рівненський інститут культури (диригент хору, викладач), Українську біблійну семінарію (магістр теології). Координатор відділу молодіжного служіння МГО «Надія — людям». Одружений.

Уяви собі, що твоє життя — це дорога в горах. Ти — за кермом свого власного автомобіля. Їдеш, не знаючи куди, адже ти вперше на цій дорозі. І, до того ж, не дуже добре володієш кермом. Часом здається, що машина просто відмовляється підкорятися тобі. У твоєму серці — страх і сумніви: чи варто рухатися далі? Що чекає на мене за тим поворотом? А раптом — прірва? Чи зможу втриматися, чи вдасться не злетіти униз?

Ти їдеш і бачиш: то тут, то там зриваються з крутих схилів дороги іномарки і прості «Жигулі»... І починаєш, жахаючись, розуміти, що справа зовсім не в умінні володіти машиною, і не в досвіді, і навіть не в знанні дороги. Он той, впевнений у собі молодик у модних окулярах від сонця з легкістю долає небезпечні віражі. Ти з захопленням стежиш за рухом його швидкого «мерседеса», аж раптом... Ні, не може бути!!! Машина зникає за наступним поворотом, наче її й не було... Ти збентежено дивишся униз, та одразу зосереджуєш погляд на дорозі, щоб не втратити пильність. І душа твоя ще більше наповнюється страхом. Щоб відволіктися від гнітючих думок, ти вмикаєш радіо у своєму авто на повну гучність...

На роздоріжжі ти зупиняєшся і розгублено озирасяєшся навкруги. Тобі потрібна порада. І одразу ж декілька голосів вривається у твоє життя: «Ліворуч! Їдь лише туди! Там твій спокій і щастя!», «Та ні, не туди, навпаки, праворуч!», «Вибирай сам свою дорогу! Будь господарем свого життя!»

Вирішивши послухатися останньої поради, повертаєш кермо... Задоволений своїм вибором, наспівуєш веселий мотив. Та, на жаль, невдача. Спустило колесо. Ти виходиш і бачиш, що дорога ніби вкрита шипами, — хтось розсипав тут цілу тонну цвяхів! «Що за безглуздя! — думаєш ти, — треба вертати назад». Але дорога настільки вузька, що розвернути машину просто неможливо.

Ти сідаєш біля машини, спершись на кам'яний схил, заплющуєш очі. «Мені треба трохи відпочити, а потім — уперед, з новими силами. Не знаю як, але у мене немає іншого виходу».

Минає час, і якимось тихо, ненав'язливо приходить у твій розум запитання: «А куди взагалі веде цей шлях? Що очікує мене в кінці цієї дороги? І чому треба ось так невпинно рухатися?»

Чомусь саме в той момент, коли безнадія охоплює твоє серце, ти раптом помічаєш, що не один. Білосніжна сяюча Постаць з'являється серед сірості і пилу земної дороги... І лунає Пісня, така незвичайна, така чудова, що ти затамовуєш подих, аби не пропустити жодного слова.

Я — Той, Хто є. Я знаю майбуття. Довір Мені кермо свого життя! На вірний шлях тебе Я поведу, Тобі на користь, а не на біду.

«Розкажи мені про Себе! — проши ти. — Адже я маю знати, кому довірити кермо. Я не можу ризикувати, бо у мене лише одне життя».

І Він починає говорити. Ти вже ніколи не забудеш цих слів. Тому що це Слова Самого Бога.

Він говорить тобі:

— Буває, дорога людині здається простою, та кінець її — стежка до смерті (Пр. 14:12).

Тебе починає це турбувати:

— Що ж мені робити?! Чи можеш Ти допомогти мені?

У відповідь чуєш:

— Хай безбожний покине дорогу свою, а крутій свої задуми, і хай до Господа звернеться, і його Він помилує, і до нашого Бога, бо Він пробачає багато! (Іс. 55:7). На дорогах спиніться та гляньте, і спитайте про давні стежки, де то дорога, та нею ідіть, і знайдете мир для своєї душі! (Єр. 6:16).

Але ти починаєш сумніватися:

— А чи існує інший вихід?

Він заперечливо хитає головою.

— Я дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене (Ів. 14:6). Слухайтеся Мого голосу, і Я буду вам Богом, а ви будете народом Моїм, і ходіть усією дорогою, про яку накажу вам, щоб вам було добре (Єр. 7:23).

Незвичайні, але такі зрозумілі слова. Такі потрібні тобі зараз, як вода тому, хто довгий час подорожує пустелею...

Ти розумієш, що Той, Хто промовляє, не жартує.

Ти хочеш повірити Йому.

Але розумієш, що не зміниться нічого, доки не віддаси кермо свого життя в Його руки...

Ти все ще вагаєшся. А Він чекає.

Ти зважуєш «за» і «проти».

Він, терпеливий, ще поряд.

І ти думаєш: «Чи довго чекатиме?»

— Добре, — нарешті погоджуєшся ти. — Але я почуваю себе невпевнено: раптом у мене нічого не вийде?

Він ласкаво всміхається і подає тобі Свою міцну руку:

— Я зроблю тебе мудрим, і буду навчати тебе у дорозі, якою ти будеш ходити, Я дам тобі раду, Моє око вважає на тебе! (Пс. 31:8)

Ти торкаєшся долоні і відчуваєш неймовірне полегшення. Тепер за кермом твого життя буде Сам Бог!

Незвично у власному авто сидіти не за кермом, а на сидінні поряд. Але у тебе на серці радість. А ще — цікавість: «Як Він вивезе мене звідси?»

Дужі руки впевнено повернули кермо, і машина дивовижним чином розвернулася, а ти побачив дорогу, якої раніше не помічав! А може, раніше її тут і не було?..

— Господи, як це сталося?..

— Ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої то не ваші дороги... Бо наскільки небо вище за землею, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої — за ваші думки! (Іс. 55:9).

Ольга Новікова

Ольга Новікова, вчитель християнської етики, с. Ремчиці Сарненського р-ну Рівненської обл.

ВАЖКО — не значить нездоланно

Християнський молодіжний дискусійний клуб «Алетя» у м. Сарни існує вже сім років. За цей період багато чого змінювалося: форми і методи роботи, контингент молоді, приміщення тощо. Але мета залишалася незмінною: допомогти молоді знайти й обрати правильний шлях у житті. «Озброєння» клубу також не змінилося — це незмінне і актуальне для усіх поколінь Слово Боже — Біблія, Книга книг.

За роки роботи клубу були розглянуті сотні тем, які показували у світлі Слова Божого важливі молодіжні проблеми, такі як сенс та цінність життя, самооцінка, шкідливі звички, стосунки з протилежною статтю, відносини з батьками, вирішення конфліктів.

На сьогодні «клубівці», бажаючи дізнатися як будувати міцну та щасливу сім'ю, збираються разом для вивчення Біблії на семінар «Як знайти та зберегти справжнє кохання?». Дехто з них тільки-но «виріс» із підліткового віку, а декому — один крок до дорослого життя...

Колись, попри всі перешкоди, вони обрали шлях — бути учнями, які навчаються у школі Христа.

Як усе почалося

Дуже просто — декілька дорослих людей, небайдужих до долі підлітків, вирішили стати для них друзями і помічниками у пошуку справжніх цінностей і справжнього щастя. Знали, що буде нелегко. Та знали і те, що справа варта зусиль. Вірили, що наші вихованці — це перлини, які лежать на дні моря, а щоб їх дістати, треба пірнути і шукати. І... «пірнули».

Перше знайомство

...Вони заходили в приміщення нерішуче, з цікавістю роздивлялись навколо. Обережні і трохи ворожі. Уважно розглядали ведучого, оцінюючи не стільки зовнішній вигляд та манери, скільки його здатність знаходити спільну мову з ними, сучасними підлітками. Приглядалися, прислуховувалися, перевіряли... Взяли до рук Біблію... Невпевнено перегорнули сторінку...

«Алетя» — не просто назва

Хтось сказав, що важко — це ще не означає нездоланно. Навчитися робити правильно те, що ти роками робив неправильно, — дуже важко... Але набагато важче навчитися мислити по-іншому, а не так, як ти звик протягом всього свого життя... Погодитися з тим, що осміював, повірити в те, що вважав міфом.

Через певний час назва нашого клубу «Алетя» почала виправдовувати себе. «Алетя» з грецької мови — «істина» або «правда». Коли юні хлопці і дівчата почали дізнаватися істини з Біблії та втілювати їх у життя, це почало змінювати їх! Виявилося, що людина — звучить не так уже й гордо, якщо вона сама є центром свого життя! Виявилося, що є Той, перед Ким свого часу відповідатиме кожен... Отже, настав час серйозно замислитися над тим, чи справді варто йти звичним старим шляхом, чи зробити перші кроки в протилежний бік.

Метаморфози

Чи спостерігали ви коли-небудь, затамувавши подих, перетворення чогось неприглядного і, можливо, навіть огидного, на щось дивовижно прекрасне?..

Те, над чим роками б'ються вчителі та батьки, Боже Слово здатне змінити за мить. «І пізнаєте правду, — а правда вас вільними зробить!» (Ів. 8:32) — сказав Ісус. Саме це і почало відбуватися у нашому клубі. Звичайно, не з усіма. Але то тут, то там з химерних лялечок почали випурхувати яскраві метелики. Деяка «гусінь», ще продовжуючи повзати, здивовано витріщала очі, не впізнаючи вчорашніх, собі подібних, друзів.

А вчора — вже нема, воно вже позаду. Попереду — нове життя, нова мета, нові цінності і нове майбутнє!

Ольга Новікова

Впевненість у майбутньому

Мабуть, кожна людина думає про те, що на неї чекає в майбутньому. Всі хочуть бути впевненими, що все буде добре. Деякі люди, щоб переконалися в щасливому майбутньому, звертаються до ворожін, гороскопів, магічних книг. Але це все не дає такої впевненості, яку дає Бог.

Для того щоб бути переконаним у щасливому майбутньому, потрібно повірити в жертву Ісуса Христа. Адже через віру в Ісуса людина стає Божою дитиною, відтоді Бог стає для неї Отцем. Він ніколи не дасть скривдити Свою дитину, хоча це і не означає, що не буде ніяких неприємностей. Будуть, але Бог Сам веде дітей Своїх через складні обставини, навчаючи і виховуючи їх. Головне, що неприємності не будуть сильнішими за нас.

Божі діти повинні сміливо дивитися в майбутнє, знаючи, що Господь завжди підтримує нас. Про це неодноразово згадується у Біблії. «Не бійся й не лякайся, бо з тобою Господь, Бог твій, у всьому, де ти будеш ходити» (Іс. Нав. 1:9). Ще в Слові Божому написано, що Бог нас оберігає, любить і ніколи не покине.

Вадим Сиротюк,
16 років

Тоді і тепер

До моменту покаяння моє життя було порожнім і позбавленим віри. Усі мої надії були засновані на силі цього світу, а вірила я у героїв та «лицарів», яких показували по телевізору.

Коли я чула щось про Бога, то ставилася до цього байдуже, і моє серце не відповідало на поклики Ісуса. Я вважала, що моя мама є найсильніша і вона зможе захистити мене від усього лихого. Тому, як я думала, ніякий Бог мені не потрібен, і я сама знайду вихід із складних ситуацій.

Тепер мене не цікавлять супермени з телевізора, а всі свої надії я покладаю на Бога. До покаяння я чинила багато гріхів, не думаючи про наслідки, а після покаяння я замислююсь над цим і вчуся жити за Біблією.

Ісус подарував мені вічне життя і свою велику, незрівнянну любов. Він показав мені шлях до спасіння і зробив мене щасливою! Я буду цінувати Його все своє життя.

Катерина Вітевська,
14 років

Покладаюсь на Бога

Мене звати Ігор. Хочу поділитися з вами розповіддю про своє життя.

Колись у школі мене навчали поводитися чемно, дякувати, допомагати іншим. Але як і більшість, я це робив лише тому, що так потрібно робити та що інколи мене примушували це робити. Але сам я цього не хотів.

Наприклад, прибирати вдома, їздити до бабусі і багато ще чого. Я жив як і всі хлопці, з якими товаришував, ми знаходили задоволення в чомусь такому, що зараз для мене є повним безглуздом. Так час минав дуже швидко. Я не встигав рахувати роки, які мені виповнювалися, а справжньої цінності свого життя так і не міг знайти. Де б я не був, що б не робив, моє серце залишалося порожнім, а буденність в'їдалася в мене настільки, що просто потрібно було щось негайно змінювати. Я пробував багато різних методів, щоб моє життя стало яскравішим та цікавим. Та кожен з цих засобів закінчувався крахом. Щось набридло, а від чогось доводилося відмовлятися через обставини.

Коли я залишався на самоті, роздумував: хіба саме так має проходити наше життя? І саме тоді, коли мені було дуже погано, я попросив Ісуса увійти в моє серце і стати моїм Господарем. Після цього я зрозумів, для чого була взагалі створена людина. Не для того, щоб знаходити задоволення для себе у різних витівках та дискотеках. А в щирому поклонінні та вірній любові до нашого Господа.

Бо це Він, Ісус Христос, по волі Свого Отця прийшов на землю, щоб взяти наші гріхи на Себе і пройти шлях, призначений Йому Отцем Небесним. І я знаю, що ніхто з людей не зміг би цього зробити. А лише Він — заради того, щоб кожний, хто визнає свою вину і повірить у Нього, мав вічне життя і радість бути з Тим, Хто його створив і Хто дарує кожну хвилину життя.

Коли ця істина поселилася у моєму серці, я сказав: «Дякую Тобі, мій Отче, за все, що ти робиш у моєму житті».

Я побачив, що лише Бог може дарувати справжніх друзів, які допоможуть у будь-яку мить і дадуть розумну пораду. Лише Господь може спонукувати нас сказати іншому: «А я тобі пробаचाю», коли нам хтось робить боляче. Тоді ми по-справжньому можемо цінувати і бути вдячними за батьків, яких нам дав Господь, якими б вони не були, адже в декого їх зовсім немає. Тоді ми можемо справді оцінити піклування наших рідних, дякуючи за їхню турботу.

Тепер я знаю, що в мене є майбутнє, і це — майбутнє з Богом.

Ігор Болкуневич,
21 рік

КРИЗА ДУШІ!

Уже кілька місяців увесь світ лихоманить. Люди, прокидаючись вранці, чекають нових сюрпризів від життя. «Що на нас чекає сьогодні?» — запитуємо ми себе, вмикаючи ранкові новини. Безробіття? Зростання цін? Банкрутство? Банки перестали видавати готівку, долар росте, підприємства закриваються, заводи зупиняються, і все це називається двома словами — фінансова криза. А в Україну біда не приходить одна, у нас ще й чергова колотнеча в парламенті — політична криза. Всі ми прекрасно розуміємо, що замість європейського майбутнього з єврозонами й рівними договорами, нам загрожують безробіття, зростання злочинності, інфляція тощо. Що робити? Як жити? Фінансова, політична і, як наслідок, неминуча соціальна кризи просто роздирають наше суспільство. Сторінки новин в інтернеті рясніють повідомленнями про подальше поглиблення кризи. У людей рівень невдоволення і злості сягнув критичної позначки, нерви туго натягнуті, зуби міцно стиснуті. Так і хочеться гукнути до цього схвилюваного натовпу: «Чому така паніка? Звідки стільки розпачу?». Переконана, що у відповідь почую: «Що за нерозумне запитання? Ми турбуємося про майбутнє! Про наше майбутнє і майбутнє наших дітей!». Кого? Дітей? Невже? Так чому ж ніхто особливо не б'є на сполох, не закликає прислухатись і побачити, що ми вже давно перебуваємо у ще одній затьняній кризі — кризі душі!!!

Щоразу, коли я відкриваю сторінку новин, я знаю, що прочитаю про це саме. У черговий раз здригнувся й мені захотілося плакати від розпачу й безвиході... Чому нас хвилюють порожні гаманці, але нам байдужі порожні душі? Чому нас турбують політики з їхніми брудними іграми, але ми заплющуємо очі на бруд у власних серцях? ЧОМУ??? Ви скажете, що від грошей і від політиків залежить майбутнє нашої країни. Насмілюся заперечити вам! Якщо все буде розвиватися за таким сценарієм як сьогодні, то в нас немає майбутнього при будь-якому уряді й фінансовому становищі. Дозвольте для більшої переконливості навести кілька цитат:

«Сьогодні в Україні число людей, які вживають наркотики, офіційно наблизилось до 100 тисяч. Реальна цифра, за оцінками МВС, в 10–12 разів більша й може становити 600–800 тисяч. За даними Інтерполу, у нашій країні перебуває приблизно 70 тисяч розповсюджувачів наркотиків. Наркозалежними найчастіше стають неповнолітні й молодь у віці до 30 років. Дістати заборонені препарати для них сьогодні не проблема. Середній вік наркоманів — 13–15 років, а в деяких містах він ще менший — 9–13 років. Наркотики поширюються на дискотеках — 49 %, на вулицях — 34 %, на вечірках — 34 %, на базарах — 26 %, в аптеках — 20 %, у навчальних закладах — 14 %, на пляжах і в парках — 9 %».¹

¹Стаття «В Україні насчитали около 800 тыс. наркоманов» Аліна РОДЕЦКАЯ, 14 октября, Утро. UA 14:45 <http://www.utro.ua/articles/2008/10/14/98356.shtml>

«Сьогодні в Україні в 11-ти виховних колоніях утримується близько 3 тис. неповнолітніх. Більше 50 % засуджені за крадіжки, 25 % — за грабунок, 10 % — за нанесення важких тілесних ушкоджень або вбивство. Майже кожен третій одержав строк від 1 року до 3 років, половина — до 5 років і близько 18 % — більше 5 років. 13 % засуджених потрапили в колонію у віці 14–16 років, 28 % — в 16–17 років, 39 % — в 17–18. Майже 13 % дітей, засуджених до позбавлення волі умовно, знову повертаються в колонії»².

Це наше з вами майбутнє! Вражає? Мене дуже... Пояснювати, що таке наркотики, думаю, немає потреби. Ви краще від мене знаєте й можете пояснити дітям, куди веде кокаїново-ковска дорога. Чому ж, незважаючи на те, що так багато говориться про згубний вплив наркотиків, про жахливі наслідки їх вживання, молодь віддає їм перевагу? Чому так відбувається? Чому сьогодні для них наркотики й злочинність — це норма життя? Що привело їх до глибокої кризи душі?..

Іноді я перечитую особливо зворушливу книгу «Діти пишуть Богові». Геніальна ідея прийшла її автору — письменникові й кінодраматургу Михайлові Димову. «Про що б ти хотів запитати в Бога? Що б ти хотів попросити в Бога? Що б ти хотів розповісти Богові?» — з такими запитаннями він звернувся до учнів російськомовних ризьких шкіл. І діти (віком від 6 до 10 років) написали...

- ♦ Батьки — це наш біль. *Владик, 1 кл.*
- ♦ Коли з мене перестануть знущатися в класі? *Тоня, 4 кл.*
- ♦ Ти не знаєш, чи помиряться мої батьки? *Катя, 2 кл.*
- ♦ Я народився, глянув, а світ уже такий злий і жорстокий. *Андрій, 4 кл.*

²13 октября 2008 Утро. UA <http://www.utro.ua/articles/2007/03/23/41894.shtml>

♦ Дорогий Боже, прошу Тебе, зроби так, щоб, починаючи з бабусі й закінчуючи слонами, всі були щасливі. *Тоня, 2 кл.*

♦ Я дуже хочу, щоб до нас повернувся тато. І щоб він не кричав і не лаявся. А якщо буде кричати, то зроби його німим. З німим навіть ще краще. *Рустам, 4 кл.*

♦ Ти знаєш, від нас пішла мама, і нам тепер з татом так не вистачає жіночої ласки. *Веніамін, 2 кл.*

♦ Розлучення — це похорон сім'ї. *Оля, 4 кл.*

♦ Господи, мені так не щастить, що ж я — не люди? *Михайло, 3 кл.*

♦ Як це страшно, якщо може не наступити завтра. *Лев, 1 кл.*

Доки батьки намагаються зметикувати, як не втратити свої заощадження або робоче місце, діти ходять до школи, вчаться жити, намагаються знайти відповіді на запитання, які сьогодні вперше спадають їм на думку. Їхні серця наповнені дитячим смутком після зіткнення з реальностями життя. Тільки тепер виникає закономірне питання: хто навчить ці юні душі справлятися з їхніми першими кризами, якщо дорослі самі сповнені гіркоти, злості й не знають куди йти?..

Вони не знайдуть твердої опори й розуміння — тому шукатимуть їх у різних угрупованнях.

Вони не знайдуть відповіді — тому «підсядуть» на наркотики!

Вони не знайдуть грошей на наркотики — і підуть грабувати й убивати.

Вони не знайдуть виходу — тому покінчать життя самогубством.

...Я не просто так пишу вам про це, дорогі педагоги, читачі «Слово вчителю». Я знаю, якщо ви тримаєте в руках цей журнал, значить, ви турбуєтеся про майбутнє посправжньому. Знаю, що, скоріш за все, ваше серце також боліває за підростаюче покоління і ви власними очима бачите набагато більше, ніж інші. Може, це звучить неправдоподібно, але у ваших силах багато чого змінити! Якщо щоранку ваше серце тягнеться до Біблії, значить, ви знаєте вихід із кризи душі!

У древні часи, коли тільки почав формуватися ізраїльський народ, усе було набагато простіше. Люди розуміли, що виховання дітей — це проектування майбутнього. І це розуміння дав їм Бог. Коли Він провадив цей особливий народ з такою незвичайною, яскравою історією в землю обітовану, то говорив їм: «І покладете ви ці слова Мої на свої серця та на свої душі... І будете навчати про них синів своїх, говорячи про них, коли ти сидітимеш у домі своїм, і коли ходитимеш дорогою, і коли лежатимеш, і коли вставатимеш. І ти понапишеш їх на бічних одвірках дому свого

і на брамах своїх» (Повт. Зак. 11:18–20). Іншими словами: «Бажаєте тривалого світлого майбутнього, навчіть своїх дітей виконувати Моє Слово»!

Можливо, ви думаєте, що в нашій ситуації це не спрацює... Ми краще будемо викладати толерантність, етику, ОБЖ..., навіщо вплутувати сюди Бога... Але давайте проаналізуємо недавнє минуле! Адже сьогоднішні кризи — це результат виховання дітей без Божого Слова. 70 років у Радянському Союзі повторювали, що БОГА НЕМАЄ і що ми самі побудуємо СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ. Стільки намагань! Старанне виховання піонерів і жовтенят — коричневі скромні шкільні форми, збір макулатури, шефство над відстаючими, допомога людям похилого віку — а результат??? Світ став добрішим і чистішим, проституція зникла? Ні! Мораль — це чудово, але без Бога — це як ліхтар без лампочки, начебто є, а користі ніякої, як і раніше — темно і страшно! Сьогодні ви, вчителі, стоїте перед тим самим вибором: учити моралі й етиці без Бога або розсіяти морок у душах, навчаючи Божого Слова. На жаль, батьки відмовилися від виховання і віддали дітей у кращому випадку — школі, а частіше — вулиці. Про те, що це погано, я думаю говорити не потрібно — це очевидно. Але не упустіть можливості зробити те, що у ваших силах! Покажіть їм дорогу у світле майбутнє, адже воно існує і воно — в житті за Біблією! Відкрийте їм прекрасний світ! Світ, де правлять не наркотики й біль, а Бог і радість! Розповідайте їм не про те, що не можна, а про те, що можна! Все, що не можна, вони вже встигли спробувати. Покажіть їм вихід із кризи, а він — лише в Божому Слові, в Біблії!!!

«Ось, сьогодні я даю перед вами благословення й прокляття: благословення, коли будете слухатися заповідей Господа, Бога вашого, які я наказую вам сьогодні, і прокляття, якщо не будете слухатися заповідей Господа, Бога свого, і збочите з дороги, яку я наказую вам сьогодні...» (Повт. Зак. 11:26–28).

Наталія Дубовик

Наталія Дубовик народилася і живе в Харкові. Закінчила Київську богословську семінарію за спеціальністю викладач біблійних дисциплін. Координатор проекту «Впровадження християнської етики в навчальних закладах Харкова і Харківської області».

Розвінчання міфів

1. У житті потрібно спробувати все, в тому числі й наркотики

А ви пробували стрибати з дев'ятиповерхівки з парасолькою? А встромляти пальці в розетку? А спати на залізничній колії? Так само безглуздо звучить твердження про те, що можна «спробувати» наркотик й уникнути фатальних наслідків.

Ця фраза буде правдивішою, коли звучатиме так: «У житті потрібно спробувати наркотики, а від усього іншого відмовитись».

2. Наркотики надають життя різноманітності

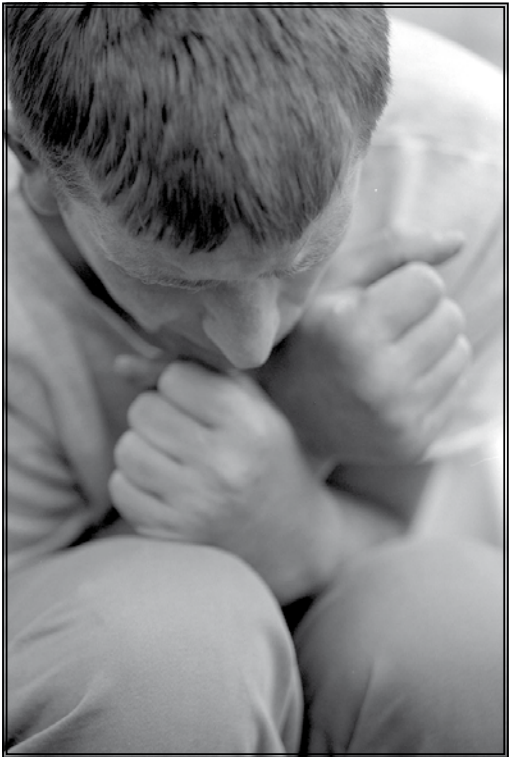
Не знаю, чи стосується це дешевих наркотиків, а от елітний наркотик — кокаїн — стовідсотково урізноманітнює життя своїх жертв. Прочитайте, будь ласка, про ритуал, пов'язаний із його вживанням, і про наслідки, до яких це призводить.

Зазвичай кокаїн нюхають. Порошок висипають на якусь рівну поверхню (наприклад, дзеркало) і за допомогою леза подрібнюють можливі грудочки, потім цим же лезом уже подрібнений порошок «розтягують» у довгі (5–10 см) і дуже вузькі (тонше 1 мм) «доріжки». З чистої ще хрусткої грошової купюри (вважається хорошим тоном використовувати 50 \$ або 100 \$) скручується трубочка, один кінець якої зовсім тоненький, а інший відповідає діаметру ніздрі. Трубочка вставляється в ніздрю й акуратно знюхуються «доріжки». Потім трубочку розгортають, і той, хто вважає, що йому дісталось найменше, акуратно злизує з папірця залишки порошку.

Тривале вживання кокаїну викликає параною, глухоту, марення, порушення травлення і неконтрольовані конвульсії. Кокаїнова параною зазвичай зводиться до манії переслідування, манії ревнощів або манії величності. Все навкруги здається підозрілим й агресивним. Обличчя

оточуючих бачаться спотвореними від злих намірів. Спостерігаються тактильні галюцинації, коли людині уявляється, що комахи й черви не лише повзають по ній, але й проникли під шкіру. Вона намагається їх звідти витягнути, дряпаючи і роздираючи тіло.

Вам подобається така різноманітність?

3. Можна вживати наркотики «з головою» та не залежати від них

Коли чуєш такий аргумент з уст молодих людей, відразу згадується розповідь Бруно Ферреро про юнака, який високо в горах побачив змію. «Хотів відскочити, але змія заговорила:

— Вмираю... Тут надто зимно для мене і немає поживи... Візьми мене під свою сорочку і знеси в долину.

— Ні, відповів юнак. — Знаю вашу породу. Ти — гримуча змія. Якщо візьму тебе, ти вкусиш мене — і я помру.

— Ні! Навіть не думай так, — відповіла змія. — З тобою не буду так поводитися. Якщо мені допоможеш, не вчиню тобі жодного зла.

Юнак і далі відмовлявся, але змія вміла добре переконувати. Врешті-решт він взяв її під сорочку і поніс з собою. Коли вони вже спустилися в долину, юнак делікатно поклав її на землю. Несподівано змія скрутилася, кинулася на хлопця і вкусила його в ногу.

— Ти ж мені обіцяла! — закричав він.

— Ти ж знав, що ризикуєш, коли брав мене з собою, — сказала змія, і поповзла собі геть».

Від наркотику можна відмовитися лише один раз — коли його пропонують вперше. А інакше буде, як в приповідці: «Є каяття, та нема вороття».

4. Я буду вживати лише легкі наркотики, а вони повністю безпечні

Законодавство України не розділяє наркотичні засоби на легкі та важкі. За вживання, зберігання, перевезення, виготовлення і продаж будь-яких наркотичних засобів передбачається кримінальна відповідальність.

Зазвичай важкими наркотиками називають кокаїн, героїн, опіум («ширку»), а легкими — план, екстазі, LSD, токсичні речовини. Але чи можна назвати наркотик легким, якщо від нього помирають (наприклад, від екстазі, токсичних речовин) або втрачають розум (наприклад, від «грибів» або LSD)? А якщо додати до цього появу психологічної залежності, то немає жодного сумніву: поділ наркотиків на важкі та легкі — це просто міф.

Фізична залежність полягає в тому, що при відмові від вживання наркотику починається так звана «ломка» — фізичні больові відчуття. Така залежність настає від вживання будь-яких наркотиків, але по-різному: від плану та клею щось схоже на

легке алкогольне похмілля, від ширки та кокаїну — жакхливий біль, який може призвести навіть до смерті.

Психологічна залежність — це коли глибоко в душі сидить демон, який примушує вас щоденно шукати наркотик і мучить душу, якщо ви не годуєте його цією отрутою. Він поселяється із перших ваших спроб, із перших затяжок і може сидіти там усе життя.

5. Вживати наркотики чи не вживати — моя особиста справа

Звичайно, особиста. І відповідальність за це рішення також особисто лежатиме на тобі. Але чи знаєш ти, що стати залежним від наркотику фізично чи психологічно — це ще не найгірше. Отримати імпотенцію, параліч чи шизофренію — це ще не найжахливіше. Навіть лягти в сиру землю — це не найстрашніше, що приготував людині наркотик. Є щось набагато гірше. У Біблії сказано: «А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той укинений буде в озеро огняне» (Об. 20:15). Іншими словами: пекло чекає на кожного, хто міняє Бога на мить сумнівного задоволення, хто через свої гріхи не вписаний Богом у книгу життя.

Пекло — це місце, де біль, де муки, де крики та стогін, де не можна покаятися і звідки не повертаються.

Але Ісус Христос прийшов у цей світ, щоб врятувати тебе від пекла. Через Свою любов до тебе Він добровільно прийняв ганебну смерть на Голгофському хресті. Третього дня воскрес як Переможець смерті і пекла. Він — Володар життя. Він пропонує тобі свободу. Повірити в це чи ні — твоя особиста справа.

Матеріал підготувала **Надія Доля**

Джерела:

1. Правда про наркотики. — Луцьк: Християнське життя, 2001. — 32 с.
2. <http://love-home.org.ua/narcotiki/>

Види наркотичних речовин	Наслідки вживання наркотичних речовин
Конопля (вуличні назви: «план», «драп», «марихуана», «травка» тощо)	1. Через забруднення легень смолами — хронічний бронхіт, рак горла і легень. 2. Підвищення тиску, серцева аритмія. 3. Порушення функцій головного мозку. 4. Порушення координації рухів. 5. Імпотенція. 6. Психологічна залежність.
Екстазі	1. Хвороблива потреба інтенсивно рухатися призводить до перегрівання й обезводнення організму, трапляються смертельні випадки. 2. Підвищення тиску. 3. Психози, які супроводжуються страхом, агресією та галюцинаціями. 4. Психологічна залежність.
LSD	1. Пошкодження головного мозку. 2. Психози, які супроводжуються панікою, агресією, страхом, галюцинаціями. 3. Шизофренія. 4. Трапляються смертельні випадки. 5. Психологічна залежність.
Токсичні речовини (ефір, дихлофос, ацетон, толуол, лаки, розчинники, клей «Момент»)	1. Оскільки для відчуття ейфорії потрібна велика кількість токсичних речовин, то в багатьох випадках виникає раптова зупинка серця. 2. Цироз печінки. 3. Пневмонія. 4. Пошкодження клітин головного мозку. 5. Загальне отруєння організму. 6. Психологічна залежність.
Кокаїн і крек	1. Безсоння. 2. Порушення координації рухів. 3. Нудота. 4. Конвульсії та параліч. 5. Зорові та слухові галюцинації. 6. Психологічна невідновленість (дратівливість, підозрілість, страх, паніка, депресія). 7. Суїцидальні думки та спроби самогубства. 8. Сильна фізична та психологічна залежність.
Опіумні наркотики («ширка», героїн, кодеїн, метадон та ін.)	1. Цироз печінки. 2. Зниження імунітету. 3. Пошкодження клітин головного мозку. 4. Через порушення обміну кальцієм в організмі — руйнування зубів, пом'якшення кісток. 5. Утворення абсцесів, гангрен. 6. Дистрофія та параліч. 7. Сильна фізична та психологічна залежність.

Георг Мюллер

Той, хто все просив у Бога...

Чого можна очікувати від людини, якщо у віці 10 років вона хвалилася своїм умінням майстерно красти? На що може сподіватися підліток, який у 14 років утратив матір, переїхав жити в іншу країну і якого недолюбливав батько? Як ми спрогнозували б життя молодого хлопця, який у 16 років потрапив до в'язниці за картярські борги і за неспроможність сплатити борги у корчмі? І як би ми реагували на те, що людина, яка навчається на священика, живе за рахунок брехні й оббирання своїх друзів, вигадуючи для цього неймовірні історії?

Дізнавшись, що йдеться про одну і ту ж людину, ми подумали б, що найменшим лихом для неї буде просто протринькане життя, яке закінчиться не вельми добре. Так би, напевне, і було...

Проте Бог, незбагненно милосердний до людей, торкнувся серця цього юнака, змінив його, і сьогодні ми говоримо про героя віри, який все, що потріб-но було для життя, просив лише у Бога. Усе, чим займався Георг Мюллер, чим служив людям Англії і світу, — було відповіддю Бога на щирі молитви Його дитини!

Піри юності

Георг (на англійський манер — Джордж) Мюллер народився у Кронштадті, Пруссія, 27 вересня 1805 року. Його батько був державним службовцем і займався збиранням податків із підприємств і фірм. Тому як Джордж, так і його брат здобули хорошу початкову освіту. Вони отримували досить великі кошти на кишенькові витрати, що спричинило подальші серйозні проблеми у житті Джорджа. Батьки сподівались, що таким чином діти навчатись правильно використовувати гроші, але сталося навпаки: це привчило дітей необдуманно витрачати кошти і штовхало на вигадування різноманітних побрехеньок, щоби виправдати свої видатки. Окрім того, привчило молодих людей смітити грішми і вишукувати нові способи їх добування. Одним із таких способів були дрібні крадіжки.

Уже в 14 років Мюллер вправно крав і «просаджував» усі вкрадені гроші в карти. Саме тоді він приохотився до випивки і проводив увесь час у пивних закладах. Навіть того дня, коли померла його матір, він був п'яним. «У ту ніч, коли вона навіки закрила свої очі, — писав Мюллер, — я, не знаючи цього, до другої години ночі грав із друзями в карти. А наступного дня, хоча це була неділя, ми пішли у шинок і потім п'яними розійшлися по домівках... Повернувшись додому, я побачив батька, що приїхав за мною і братом, щоб забрати нас на похорон матері. Проте ця велика втрата не справила на мене глибокого враження».

Потрібно зазначити, що батьки відправили Джорджа в Гальберштадтську гімназію для підготовки до вступу в університет, після закінчення якого Мюллер мав стати лютеранським священиком.

Саме там, залишений сам на себе, юнак скочувався все нижче і нижче. Дійшло до того, що коли йому виповнилось 16 років, батько мусив викупити сина із в'язниці, куди той потрапив через неспроможність відшкодувати борги. Після цього Джордж приймає рішення змінити своє життя і старанно вчитися. Здається, й обставини сприяють цьому:

батька переводять у Магдебург, сам Джордж переходить у школу в Нордгаузі, де починає заглиблюватись у науку. Він навіть отримує похвальний лист за старанність від директора школи. Більше того, у 1825 році закінчує школу із похвальним листом і правом проповідувати у лютеранських церквах. Але, як зазначає сам Мюллер, це була лише маска, за якою приховувалась стара личина гультья і п'яниці, який набув досвіду маскування. Відчувши свободу, Джордж дуже швидко повертається до колишнього способу життя.

Показовим моментом є подорож до Швейцарії влітку 1825 року. Після декількох днів гулянки Мюллер і його троє друзів, без документів і грошей, вирішують провести час в Альпах. Джордж підробляє підпис батька, щоб йому видали документи, і всі разом закладають своє майно в ломбарді. Таким чином 43 дні вони подорожували Європою. Але навіть у такій ситуації Мюллер вдається до обману. «В цій подорожі я був справжнім Юдою, — пише він, — бо мені довірили спільний гаманець. А я, як злодій, усе облаштував так, що мені ця подорож коштувала на третину менше, ніж моїм друзям. Повернувшись додому, я змушений був багато брехати і вигадувати, щоб викрутитись щодо моїх витрат у дорозі, правда, на цей раз обман мені не дуже допоміг».

Змінене серце

Ще в університеті молодий Мюллер відновлює дружбу із давнім знайомим Бетою, який теж любив весело проводити час. Але саме цього молодого чоловіка Бог використав, щоби зупинити Джорджа. Одного разу Бета запропонував відвідати біблійний гурток, що проходив у приватному будинку купця Вагнера. Саме там Джордж відчув щире зацікавлення й увагу до себе. На цьому домашньому богослужінні люди співали гімни, молились і читали Біблію. Того вечора серед інших молився чоловік на ім'я Кайзер, який пізніше поїхав місіонером в Африку

від Лондонського місіонерського товариства. І саме ця молитва на колінах вразила Мюллера найбільше. Йому здалося, що відкрилися золоті ворота неба. Ось тоді, на колінах, Джордж пережив доторк Бога, який змінив його грішне серце. Як пізніше він зізнався, його вразила впокорена молитва Кайзера, «бо я ще ніколи не бачив, щоб так хтось молився, і ніколи сам так не молився». Пізніше прозвучала коротка проповідь, присутні славили Господа псалмами. Повертаючись додому, Мюллер відчував в серці полум'я невідомого досі щастя! Так розпочалось нове життя, яке було наповнене Словом Божим, спілкуванням із новими друзями і бажанням глибше пізнати Бога.

Невдовзі Мюллер приїхав до батька і розповів про те, що з ним відбулося. Це було спричинено бажанням вступити до місіонерської школи, а без дозволу батька сам Джордж зробити цього не міг. Проте батько нагрімав на сина і звинуватив його в егоїзмі. Жодна людина, за словами батька, не може нормально прожити, вірячи в Бога і віддаючись Йому повністю. А посада лютеранського священика прогодує і самого Джорджа, і батька на старості років. Гніву Мюллера-старшого не було меж, і він навіть пригрозив сину зректися його і припинити платити за навчання в університеті, якщо той не змінить своїх поглядів.

Уражений Джордж приймає рішення ніколи більше не просити грошей ні у батька, ні в інших людей, а повністю довіряти Богові. Адже Господь сказав: «*Шукайте ж найперше Царства Божого й праведності Його, — а все це вам додасться*». З цього моменту починається велика історія людини, яка все потрібне для прожиття отримувала від Бога.

Кроки віри

Відмовившись просити гроші у батька, молодий Мюллер змушений був самостійно вирішувати питання оплати за два останні роки навчання в університеті. Він почав молитися до Бога і просити у Нього ці кошти. Яке ж було його здивування, коли невдовзі до нього звернувся професор д-р Толук із проханням давати приватні уроки німецької мови йому і декільком його американським друзям. Це принесло такий дохід, що вистачило на оплату навчання і навіть на прожиття!

Хоча Бог повністю піклувався про Мюллера, проте це не вберегло його від помилок молодості. Читаючи історії життя Джона Вільямса, Джона Веслі і Вільяма Каррея, Джордж приймає рішення присвятити своє життя справі місіонерства. Та не знаючи, чи є на те воля Бога, він вдається до жереба і навіть купує лотерейний білет, вважаючи, що виграш має символізувати правильно обраний шлях. І справді, випадає невеликий виграш! Окрилений цим, Джордж пропонує свої послуги Берлінському місіонерському товариству. Але йому відмовляють, бо батько не дає дозволу. Для Мюллера ця подія стала ще одним уроком у школі віри: адже він покладався не на Бога, а на випадок. Як він казав: «*Це було не просто нерозумно, що я, дитина Бога, застосував такий прийом, але це ще й вступало у протиріччя зі Святим Письмом*».

Тоді ж він закохується у доньку купця Вагнера, Ермергарду. Проте ця молода дівчина, хоча й щиро вірила в Бога, не вважала, що поклик до місіонерства є чимось важливим у житті. Терзаючись почуттями, молодий Мюллер наважився відкрити коханій мрії свого серця і був

висміяний за ідеалізм і непрактичність. Тоді він поставив Ермергарду перед вибором: або вони одружуються і живуть так, як їм буде вказувати Бог, або їхні стосунки доведеться розірвати. Дівчина, що звикла жити у достатку і ні в чому собі не відмовляти, розірвала стосунки із Джорджем. Хоча для нього це було дуже болісно, проте він сприймає обставини як знак від Бога, щоб присвятити своє життя служінню Євангелії.

Життя довіри

Сповнений бажанням розповсюджувати Благую звістку, він подає документи у Лондонське товариство з розповсюдження Євангелія серед польських євреїв. Доки чекає на відповідь, займається різними видами служіння: поширює трактати, проповідує у церквах, благовістить серед шахтарів, відвідує з євангелізаціями лікарні та в'язниці.

Після піврічного чекання, його зараховують у Товариство з умовою попереднього навчання. Але перебування в Лондоні й інтенсивна праця (до 12 годин на день) підривають його здоров'я. До речі, Мюллер у той період життя часто хворів. Проте кожну хворобу він сприймав як знак від Господа, яким Той щось хоче пояснити Своїй дитині. Тому він часто приїздив на південь Англії для лікування. Саме там, у Девоні, влітку 1829 року він розуміє, що зробив помилку щодо Товариства євангелізації євреїв і його покликання у чомусь іншому. Тоді він пише лист із проханням про переведення його в добровільні помічники. Із Товариства приходить відповідь, в якій висловлюється повага до його рішення і повідомляється про відрядження його із членів Товариства. Мюллер знову опиняється без засобів для існування. Проте на той час він був уже твердо переконаний, що Бог вірний Своїй обіцянці і буде піклуватись про нього.

1830 року відбуваються дві важливі події у житті Джорджа. Він одружується із Марією Гровес, сестрою Генрі Гровеса, успішного зубного техника, який залишив свою практику і поїхав місіонером у Персію. Марія стала не просто дружиною, а соратницею і вірним помічником Джорджа в усіх його проектах, повністю поділяючи його погляди. Того ж року Мюллеру запропонували стати пастором невеликої церкви у містечку Ебенц.

На той час існувала традиція, що за місце в церкві люди платили певну суму. Тобто ті, хто був багатший, отримували перші місця, а бідні повинні були задовольнятися місцями біля дверей. І саме з цих грошей формувалась платня пастора.

Дізнавшись про це і розуміючи, що подібна практика суперечить Біблії, Джордж із Марією вночі повісили при дверях церкви невелику скриньку із написом, що віднині вони будуть жити лише на ті кошти, які люди, побуджені Богом, будуть кидати в цю скарбничку. Це був героїчний вчинок віри, адже традиція купувати місця в церкві існувала понад 150 років. Проте Бог постійно показував, як Він може піклуватися про Своїх дітей. Ця ситуація ще більше переконала Мюллера у істинності вибраного шляху. Він писав: «*...наш добрий Господь давав нам усе необхідне, і кожен день ми мали потрібну поживу. Про це я кажу із величезною радістю. Мій Бог був для нас чудовим Хазяїном, і якби мені сьогодні запропонували інший шлях, яким іти, я не вибрав би іншого*».

Весною 1832 року Мюллер отримав запрошення від свого університетського друга і палкого християнина

Генріха Крека проповідувати у Брістолі. Погодившись на цю пропозицію, Джордж ще не знав, що розпочинається нова сторінка його життя. Перебуваючи у цьому місті, він розуміє гостру потребу у розповсюдженні духовної літератури серед простих англійців. Довго роздумуючи над цим, у 1834 році вони разом із Креком приймають рішення організувати товариство з розповсюдження духовної літератури. На той момент в Англії вже існувало подібне товариство. Проте для Мюллера було неприпустимо співпрацювати із організацією, яка використовувала гроші грішних людей (він мав на увазі кошти, що жертвували англійські вельможі). Товариство, яке заснував Мюллер, мало існувати лише за рахунок добровільних пожертв простих християн і керувати ним мали лише відроджені люди. Метою товариства було розповсюдження Біблій серед найбідніших верств населення і організація та підтримка шкіл, які будуть базуватися на вивченні Божого Слова.

За перших 7 місяців існування товариство розповсюдило 482 Біблії і 520 Нових Завітів, а в школах навчалось близько 450 дітей і близько 100 дорослих.

Сироти

Паралельно із заснуванням товариства Мюллер племкав ідею організації сиротинців. Ця думка не полишала його відтоді, як 1835 року у м. Галле він познайомився з керівником подібного закладу Г. Франке. Тоді Джордж відчув поклик Бога на подібне служіння.

Розуміючи, що така ідея потребує щонайменше 10000 фунтів, Мюллер стає на коліна і просить у Бога ці кошти. Впродовж одного лише грудня 1835 року Бог посилав йому близько 2000 на відкриття першого сиротинця. Окрилений таким піклуванням Небесного Батька, 11 квітня 1836 року Мюллер відкриває перший притулок, розрахований на 30 сиріт. Проте діти чомусь не прийшли. Розуміючи, що все залежить від Бога, він стає на коліна і впокорено просить відповіді у Бога. Джордж усвідомлює, що він просив кошти, а послати дітей у притулок — не просив. Тепер відповідь не забарилася: наступного дня прийшла перша дитина, а до кінця місяця у притулку перебувало вже 42 дитини.

Через 8 місяців Мюллер відкриває другий сиротинець для дітей віком від 1 до 7 років. Ще через дев'ять місяців відкривається третій притулок. У ньому перебувають хлопчики, а перший притулок зробили виключно для дівчаток. У всіх сиротинцях перебувало 96 сиріт. Мюллер засвідчив, що Бог почув його молитви і послав йому все необхідне для цього служіння. «...Мені хотілось подати переконливий доказ того, що наш Бог і Отець — вірний Бог, яким Він був завжди. І в наші дні Він той самий Живий Бог для всіх, хто покладає свої сподівання на Нього».

Читаючи псалом 67, Мюллер натрапив на вислів «Отець сиріт». Цей вірш настільки вразив його, що він у молитві віддав усе піклування про сиротинці в Божі руки, з вірою, що лише Бог може дати дітям все необхідне для прожиття. Подальше існування притулків лише підтвердило слова Біблії.

Часто до Мюллера підходили люди просто на вулиці і дарували кошти, стверджуючи, що їм Бог указав це робити. Іноді ввечері в касі не залишалось ані копійки на наступний день. Проте вранці хтось приходив і жертвував необхідну суму.

Пізніше Джордж і Марія змогли відвідати Німеччину, де була видана книга Мюллера «Відомості про притулки для сиріт» накладом 4000 примірників. Навіть там, далеко від Англії, знаходилися люди, готові жертвувати на Божу справу.

Повернувшись із поїздки, Мюллер відкриває ще один сиротинець. Таким чином він починає опікуватись 140 дітьми. Він постійно потребує значних коштів як для притулків, так і для товариства. Проте Отець сиріт ніколи не допускав, щоби потрібна допомога прийшла із запізненням.

1845 рік розпочався з того, що Джордж поїхав в одну німецьку баптистську общину для вирішення проблем із лжевченнями. Ця подорож видалась не просто вдалою, а надзвичайно плідною. Повертаючись у Брістоль, Мюллер провів у сідлі 17 днів для того, щоби проповідувати Євангеліє у містах і селах, які проїжджатиме. За день він долав понад 100–120 кілометрів.

Англія зустріла Мюллера невтішними новинами. Сусіди скаржилися на дітей із сиротинців, на галас, колотнечу і постійних відвідувачів. Вони вимагали перенести притулки в інше місце. Розуміючи цю проблему і мріючи про будівництво нових будинків десь на лоні природи, Мюллер звертається в молитві до Бога. Адже на все це він потребував 100000–150000 фунтів. Таких грошей він ніколи не мав, й окрім Бога їх ніхто послати не міг. Минав час, а відповіді не було. Джордж навмисно не розказував нікому зі своїх друзів про мрію, покладаючись лише на Бога. І одного дня він отримав лист із 10000 фунтів для побудови нових будинків. Потім до нього звернувся один архітектор, який почув про його плани, і запропонував безкоштовно розробити проект. Було безліч інших чудесних дарунків від Небесного Отця, що засвідчували піклування і турботу Божу.

Літом 1847 року було розпочате будівництво, що тривало до 1870 року. За цей час побудували 5 великих будинків, в яких одночасно могли перебувати понад 2000 дітей. Для усього християнського світу це стало прикладом живої віри у всемогутнього Бога, Який сьогодні діє так само, як і чотири тисячі років тому.

Подорожній заради Євангелії

У лютому 1870 року померла Марія, яка була вірним соратником Джорджа впродовж усього життя. Це на деякий час підкосило його. Адже на той момент він опікувався 2100 сиротами, підтримував 180 місіонерів, які працювали у Південній Америці, Китаї, Туреччині, Вірменії, Австралії, Бельгії, Шотландії; координував роботу 100 шкіл, у яких навчалось близько 9000 учнів. Усе це вимагало багато сил і великої віри. Але 1871 року один із помічників Мюллера, Джеймс Райт, одружився з його єдиною донькою Лідією і взявся координувати це велике служіння.

Отак у віці 67 років збулася мрія Джорджа Мюллера і він став місіонером. За той час, який відвів йому Бог, він проповідував у Франції, Шотландії, Сполучених Штатах, Німеччині, Нідерландах. Його запрошували в сиротинці, побудовані за принципом віри християнами, яких надихнув приклад самого Мюллера. Для нього це було свідченням могутності Бога. «У багатьох країнах віруючі побудували будинки для сиріт. На це їх підштовхнуло те, що вони чули про Божі діяння у нас, у Брістолі. Хай буде благословення ім'я Господа!»

Окрім того, Бог дозволив йому проповідувати у Палестині, Єгипті, Малій Азії. Часто у своїх поїздках йому доводилося відвідувати від 90 до 300 зібрань. За період своїх подорожей він побачив сотні тисяч людей, які потребували істини. І це підштовхувало 80-літнього чоловіка щоразу у нову подорож.

Земний намет...

Повертаючись із поїздки додому, у Брістоль, він проповідував у своїй рідній церкві, де служив 63 роки. Проте ми не вічні на цій землі. 9 березня 1897 року перестало битися серце вірного слуги Божого, що всі свої сподівання покладав лише на Того, Хто бачить і вирішує потреби Своїх дітей. Напередодні, 7 березня, Джордж проповідував на молитовному зібранні на тему 2 Кор. 5:1–5: «Знаємо бо, коли земний мешкальний намет наш зруйнується, то маємо будівлю від Бога на небі, дім нерукотворний та вічний. Тому то й зітхаємо, бажаючи приодягтися будівлею нашою, що з неба, коли б тільки й одягнені ми не знайшлися нагі! Бо ми, знаходячися в цьому наметі, зідаємо під тягарем, бо не хочемо роздягтися, але одягтися, щоб смертне пожерлось життям.

А Той, Хто на це саме й створив нас, то Бог, що й дав нам завдаток Духа...»

Протягом життя все, що дарував Мюллеру Бог, служило на Його славу. У сиротинцях до 1897 року було виховано 9844 сироти. Товариство з розповсюдження духовної літератури поширило 111 мільйонів брошур, у тому числі 218 652 Біблії, 1448 662 Нових Завітів, 21 343 Псалтирі та 222 196 інших книг Святого Письма. Через його руки проходили сотні тисяч фунтів, які він усі жертвував на Божу справу.

На похорон Мюллера зібралося багато його колишніх вихованців, приїздили навіть ті, хто прийшов до Господа 60 років тому через його проповіді. Адже їм усім хотілося засвідчити шану тій людині, чиє життя було світлом у пітьмі цього світу. Вони свідчили: «Хто є той невидимий і живий Бог? — про це оповідає усе життя Мюллера. Це живий доказ того, що Бог чує і відповідає на молитви. Це особливо цінно в наш час, коли люди звикли визнавати лише те, що вони бачать чи що можуть досягнути розумом, відкидаючи все надприродне».

Наступної неділі про Мюллера згадували у всіх церквах Англії, незалежно від конфесій.

Усе життя цього вірного слуги Божого, починаючи із дня його навернення і до глибокої старості, аж доки Господь покликав його у Свій спокій, засвідчує нам про те, що радість і мир для свого серця людина може отримати тільки через спілкування із живим Богом.

«Усе моє життя — ніщо інше, як служіння Богові. Піклування про сиріт було лише засобом досягнення цієї мети. Моє серце палало й обливалося кров'ю через цих сиріт, і найбільш пристрасним бажанням було дати їм притулок і поживу, але не це було головним мотивом. Я хотів виховати їх хорошими людьми, проте і це не було моїм головним завданням. Моє серце бажало їхнього спасіння. Але й не це головне. Моя мета була прославити Бога. Увесь світ і Церква Божа повинні побачити, що і в наш час Бог чує молитви, і що Бог той Самий у Своїй силі і любові, Яким Він був завжди. Щоби довести очевидність цього факту, я віддав усе своє життя».¹

Олег Блощук

¹Цитати взяті з автобіографії Джорджа Мюллера та його щоденників.

Молитва

Як ранкове сонечко сміється,
Небо мружить очі голубі —
Я встаю з надією у серці
І молюся, Господи, Тобі.

Як зоря вечірня сяє з неба,
День минає в радості й журбі —
Я підношу оченьки до Тебе
І молюся, Господи, Тобі.

За усіх потомлених і хворих,
За усіх засліплених життям,
За усіх, хто з відчаю і горя,
Господи, забув Твоє ім'я.

За усіх, хто носить в серці рани,
За людей, і рідних, і чужих,
За дітей, в яких немає мами,
Щоб молилась, Господи, за них...

Молисья зі мною кожна квітка
У сльозах небесної роси.
Боже мій, почуй мою молитву!
Господи, помилуй і спаси!

Наталя Трохим,

м. Львів

Найкращий Друг

Дружба з Ісусом —
це справжнісіньке щастя!
Щастя, мов сонечко,
світить так ясно.
Дружба з Ісусом —
це найголовніше,
найпрекрасніше
і наймиліше.
Ісус — Він найкращий
Друг у світі,
Він не покине тебе,
й не залишить.
Він любить тебе,
як тато — дитину,
і буде з тобою
у кожную хвилину.

Юля Клевака,

м. Сарни

На якусь мить наші погляди, думки, світогляди зустрілися. Ні, краще сказати, — зіткнулися. Бо наперед не домовлялися, не планували, а вийшло все так вчасно і доречно. Аж дивно! А потім розійшлися. Але вже трішечки іншими. Розумнішими? Багатшими? Ближчими?

Після цієї зустрічі стало зрозумілим одне: сучасна молодь не байдужа, не пасивна, не дивна чи агресивна... Вона просто шукає. Шукає правди, любові, краси, розуміння. І лише глибока зневіра в успіху цих пошуків може дозволити їй переступити межу при-

стойності і людяності. Навпаки, юнацький максималізм змушує молоду людину дуже чутливо, часто болісно, реагувати на все, що відбувається навколо неї. Вона не відчуває себе в цьому світі стороннім спостерігачем, як може видатися на перший погляд, а усвідомлює свою особисту причетність і відповідальність за долю людства, не більше й не менше.

Приходить час, і в її душі виникає непереборна потреба розкритися: впустити когось у свій внутрішній світ чи випустити свій внутрішній світ у світ. На суд глядача. На суд читача. На Божий суд...

У пошуках істини

«Я бачив кінець всього досконалого, але Твоя заповідь вельми широка»

Псалом 118:96

Сучасне мистецтво стало модним: модно як і бути його прихильником, так і його критикувати. В обох випадках можна помилитися, якщо робити це поверхово, не заглиблюючись у зміст творів чи явищ, а тим більше не досліджуючи мотивів, не кажучи вже про їхнє первинне походження, коріння. Особливо яскраво це спостерігається при оцінці молодих митців.

На всіх етапах людської історії у творах мистецтва варіюються якщо й не однакові, то дуже близькі теми, пов'язані з проблемами дійсної реальності світу, його єдності, цілісності, всемогутності духовних знань, бажанням людини вийти за межі звичного світу. Однак, оскільки кожна людина унікальна, то й її пошуки і самовираження також є унікальними.

З іншого боку, молодь завжди асоціювалася і асоціюється з поняттями «свободи», «прагненням до незалежності, неповторності» (у спотвореному варіанті — «самості»).

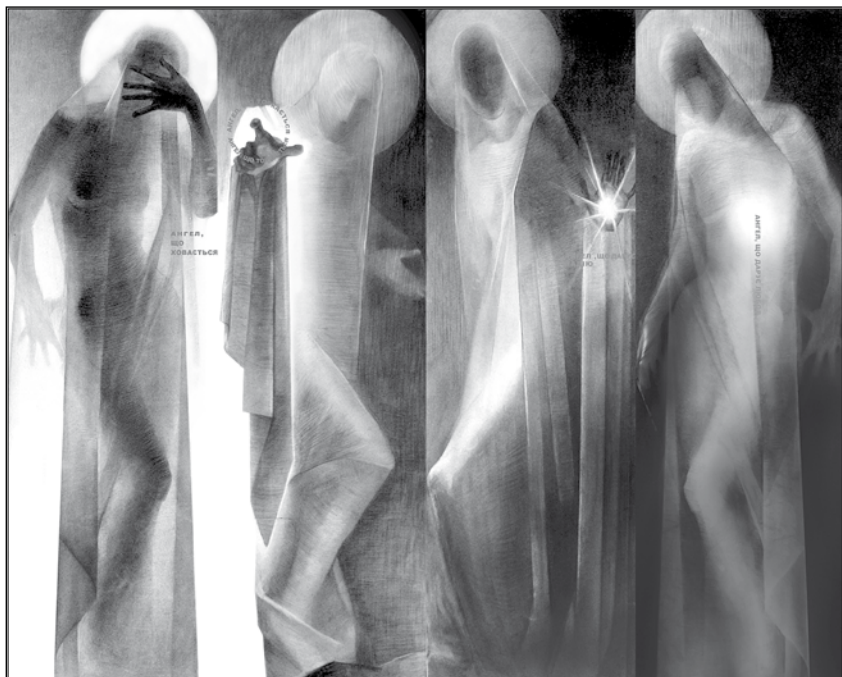
І ось цей тандем унікальності і свободи на сучасному етапі породив постмодерн — надзвичайне розмаїття стилів, форм, підходів у мистецтві, а в загальному — різноманіття культур і цінностей. Це робить життя насиченим і різнобарвним... чи хаотичним і безпринципним? Це варто вітати чи потрібно боятися? Розвивати чи стримувати?

Шукаючи істину, молодь часто впадає у крайнощі. Прикладом цього є сучасні молодіжні субкультури: панки, скінхеди, гопники, емо, неформали, металісти, готи тощо. До прикладу, існують емо-хлопці, які фарбують волосся в чорний колір, пускають пасмо волосся, прикриваючи одне око, і фарбують нігті чорним лаком, а також емо-дів-

чата, які зазвичай носять шкіряний плащ, мастять обличчя пудрою білої, мертвоїбілизни і ведуть розмови про смерть... Емо-культура зародилася у США в 90-х рр. XX ст. Слово «емо» — це скорочена назва від англійського «emotional»... Представники цієї субкультури таким чином протестують проти суспільства, хочуть відрізнятись, бути інакшими, не такими як усі...

Людина сама ви-ліплює візерунок свого життя. Можна жити так, як закріпи-

ла традиція, і так, як більшість вважає правильним. Але чи зробить це людину щасливою? Можна і в субкультурному середовищі почуватися впевнено і гармонійно. Це краще, ніж дотримуючись загальноприйнятих норм, почуватися спустошено. Інша справа, коли втрачається рівень особистісної культури, — ось це трагедія. Але — це трагедія й суспільства в цілому.

На щастя, є й інші приклади. Розповім про враження від виставки робіт «Монументи моєї матері» молодого художника з Івано-Франківська, що проходила в березні-квітні 2008 року в мистецькій галереї «Зуза» у м. Рівне. Роботи були представлені в різних техніках: рисунок, графіка, живопис, інсталяція.

«Виставка присвячена розумінню світу через мене, через моє сприйняття і розуміння того, що таке життя, з чого воно складається. Я все ж таки дійшла висновку, що воно триєдине. В основі моєї роботи поставлений суд Божий, де в центрі — образ Христа судного дня...» — так представила основну думку своїх творчих робіт Лілія Соболь.

Відвідавши цю виставку, я була глибоко вражена майстерністю виконання і філософським задумом... Поетичні рядки молодого майстра надихають на роздуми:

**Матерії моєї монумент.
Оспіваний я думкою святою,
Негоже дух наш неземний
Убити грішною рукою.
Мефістофель й тепер не спить,
Еволюційний жах приносить.
Не спокушайся ні на мить,
Творець вже скоро скаже:
«Досить!!!»**

Перше, що я відчула, — це душевне і моральне потрясіння від побаченого... До мене неначе прийшло якесь прозріння: «Подивіться, що діється довкола! Невже ніхто не боїться судного дня?! Досить! Якщо хтось не вірить у пекло, то це не значить, що він туди не потрапить... Досить казати, що Бога немає! Досить звинувачувати Його у всіх бідах, замість того, щоб покаятися у гріхах і відкрити своє серце для Христа! Люди, прокиньтесь!!! Біблійні пророцтва справджуються, і ось уже видно ознаки останнього часу... Покаймося і подякуймо Господу за все, що Він робить для нас!»

*Віра — це сила, яка дає людині
енергію жити, відсутність же віри
означає руйнування.
Вільям Джеймс*

Думаю, Лілія Соболь хотіла сказати, щоб ми замислились над життям, над власними вчинками, а головне — це те, що всім нам необхідна Любов. Бог — це любов, яка довготерпить, не гордиться, все прощає, жертвує, не вимагаючи нічого взамін, ніколи не перестає... Справжня істинна любов — у Ісусі Христі!

Зайшовши до виставкової зали, я глянула прямо у вічі Ісусу Христу. Його очі немов запитували: «А щообираєш ТИ?» Я відчула якусь провину, всю недосконалість людського ества, мізерність земного існування. На мої очі навернулися сльози... Ні, не сльози жалю до себе, а від того тепла, яким був сповнений погляд Ісуса. Стало боляче... Мені хотілось впасти на коліна і щиро розкаятись, ридати і просити прощення!!! Стало тяжко дивитися Йому в очі... Склалось враження, ніби Ісус бачить мене наскрізь. Його погляд пронизував моє тіло до кісток... Погляд великої жертвової любові — Агапе...

Виставку сприйняли неоднозначно, було багато суперечок. Дискусії зводились до того, що хтось вбачав у цьому якусь містику, фантастичність, хтось бачив більше світла ніж темряви, а хтось і навпаки. Комуś здалося, що така молода особа, яка ще не має достатнього життєвого досвіду, взагалі не має права зображувати Ісуса Христа, янголів...

Вибачте, а хто сказав, що Христос має бути таким, а не іншим? Ісус Христос за Свого земного життя ніколи не вписувався в людські рамки, за що фарисеї Його й не приймали... Він був іншим і навчав людей небесних істин і любові до Бога...

Сьогодні говорять про відродження мистецтва, однак, на мою думку, воно схильне бути більше критичним, ніж істинним, зображуючи частіше холодні чи шокуючі сцени, фантастичні містерії, ніж красу природи або велич Божого творіння. Згідно з постмодерністською ідеологією, будь-яка істина — це ілюзія, створена соціальними умовностями. Можна з цим погодитися, а можна повірити Богові.

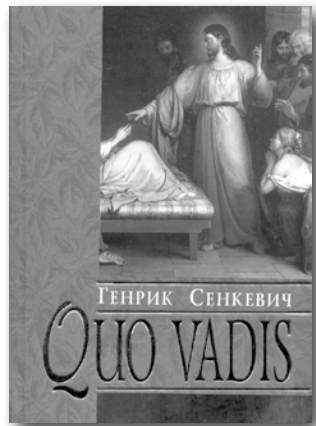
Ісус Христос сказав: **«Я — дорога, і правда, і життя»** (Ів. 14:6) і **«Я вам кажу: просіть, — і буде вам дано, шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять вам!»** (Лк. 11:9).

Ці слова як ніколи є актуальними в наш час. У кожного є вибір. Вирішувати нам.

Катерина Гаращук

Катерина Гаращук, 1987 р. н., студентка соціально-психологічного факультету спеціальності «Дизайн» Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Серед захоплень — психологія, філософія, живопис, дизайн інтер'єру, комп'ютерна графіка.

QUO VADIS

Генрик Сенкевич

Світової слави твор знаменитого польського письменника XIX сторіччя розповідає про одну з найтрагічніших і найславніших сторінок історії християнства — життя перших християн у Римі за правління імператора Нерона (I ст. н. е.). У центрі роману — кохання між римським патрицієм Вініцієм та юною заручницею імператора Лігією, яка сповідує нове на той час віровчення. Ця сюжетна лінія розгортається на тлі активного поширення в Римській імперії християнства та масового винищення вірних Христових і підкреслює протистояння двох світів — світу зовнішнього блиску й духовної смерті та світу краси і життя духовного.

Сенкевич Г. Quo vadis. — Львів: Свічадо, 2007. — 564 с.
ISBN 978-966-395-088-4

ИИСУС — НАША СУДЬБА

Вильгельм Буш

Ця особлива книга не писалась за письмовим столом, вона є збіркою виступів Вільгельма Буша перед великими молодіжними аудиторіями. Глибоко переконаний у важливості й цінності Євангелія для кожної без винятку людини, він акцентував увагу слухачів на особистості Ісуса Христа. У земному житті нам доводиться вирішувати безліч питань, але у вічності все залежатиме від одного — ким для нас є Ісус Христос? «Існує лише одна істинна віра, з якою ми можемо правильно жити і правильно помирати, — це віра в Господа Ісуса Христа, Сина Божого», — стверджує автор книги і наводить переконливі аргументи.

Буш В. Иисус — наша судьба. — Christliche Verlagsbuchhandlung Paderborn, 1994. — 224 с.
ISBN 3-89397-150-5

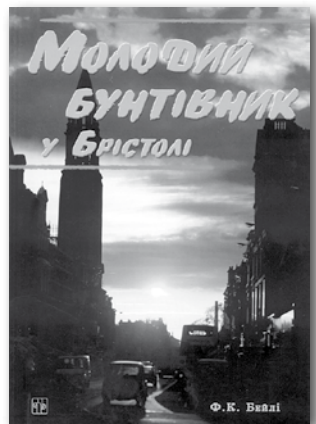

МОЛОДИЙ БУНТІВНИК У БРІСТОЛІ

Ф. К. Бейлі

Ця книга Ф. К. Бейлі розповідає про Джорджа Мюллера — проповідника, пастора, філантропа, який заснував притулки для більш як двох тисяч сиріт в англійському місті Брістолі. Великий муж віри, піклуючись про свою велику сім'ю, покладався лише на Бога і ніколи не був посоромлений. Упродовж багатьох десятиліть приклад життя Джорджа Мюллера надихав християн із різних народів і країн відгукнутися на заклик Святого Духа і присвятити своє життя на служіння Ісусові Христу. Адже, за словами самого Мюллера, усе його життя було «нічим іншим, як служінням Богові. Турбота про сиріт була лише засобом для досягнення цієї мети».

Бейлі Ф. К. Молодий бунтівник у Брістолі. — Рівне: Живе слово, 2005. — 160 с.
ISBN 966-8466-19-5

КІДДІ

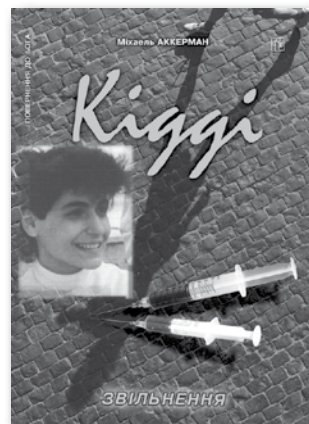
Міхаель Аккерман

Для багатьох життя — це дорога до смерті. Це настільки ж природно, як і те, що вода падає вниз з вершини водоспаду.

Так жила турецька дівчина Кідді. З моменту появи на світ вона була для всіх тягарем. Її сім'я переїхала до благополучної Німеччини, але й там дівчину переслідувало відчуження. Розчарувавшись у людях, вона почала шукати розраду в наркотиках. І ось уже потужний вир жорстоко і невблаганно затягує її у прірву...

Її історія могла б стати однією з багатьох трагедій, якби в житті Кідді не трапилося ЩОСЬ. Дівчині вдалося піднятися водоспадом вгору! Її дорога повернулася від смерті до життя. Що ж відбулося в житті Кідді? Про це дуже чесна та відверта розповідь Міхаеля Аккермана.

Аккерман М. Кідді. — Рівне: Живе слово, 2002. — 64 с..

РОККІ

Міхаель Аккерман

Роккі-Ірокез із вулиці Репербан прагнув знайти свободу і потрапляв з одного полону до іншого. Він хотів бути людиною і заховався за маскою татуйованого обличчя. Він шукав друзів, але опинився серед рокерів; а коли зайнявся шоу-бізнесом, самотність стала нестерпною.

Життя не склалося? Майже що так. Його історія залишилася б однією з багатьох, якби на вокзалі в Альтоні він не зустрів групу пантомімістів, яких не обманула екзотична зовнішність Роккі.

Аккерман М. Роккі. — Рівне: Живе слово, 2002. — 64 с.

МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ

Антуан де Сент-Екзюпері

Антуан де Сент-Екзюпері, всесвітньо відомий французький письменник і філософ, льотчик. Одного разу його літак упав у пустелі. Цей випадок став основою роману «Маленький принц». Ремонтуючи літак, приречений на загибель пілот несподівано знайомиться з Маленьким принцом, який прилетів із мініатюрної планети «Астероїд В-612». Там він залишив свою троянду і три вулкани, котрі потрібно щодня прочищати. Тепер Принц хоче повернутись додому, адже ми відповідаємо за тих, кого приручили... Ця філософська казка цікава і дітям, і дорослим. Вона мудра і людяна, у ній автор просто й проникливо говорить про найважливіше: обов'язок і вірність, дружбу і кохання, про нетерпимість до зла.

Сент-Екзюпері А. Маленький принц: Повісті — К.: Школа, 2003. — 144 с.

Рівненська обласна спілка батьків-вихователів та опікунів по захисту прав та інтересів дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, «ПРОМІНЬ НАДІЇ»

запрошує до співпраці сім'ї, які виховують прийомних дітей, багатодітні родини та усіх, кого цікавлять проблеми виховання дітей у сім'ї.

Зустрічі батьківського клубу «ВЕЛИКА РОДИНА» відбуваються щосуботи о 14.00 за адресою: м. Рівне, вул. Олени Пчілки, 9, приміщення ЗОШ № 6.

Під час спілкування батьків паралельно проводяться гуртки для дітей у клубі «МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ».

Довідки за телефонами:
8 (0362) 43-62-16,
8 (094) 966-62-16
Новосад Інна Миколаївна.

ХРИСТІАНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ СІМЕЙНОГО ЧИТАННЯ

НЮЇВ КОВЧЕТ

українською мовою!

Мета журналу — розповісти дітям різного віку про Ісуса Христа, допомогти батькам у вихованні дітей і збудуванні щасливої гармонійної сім'ї.

У журналі Ви знайдете:

- цікаві оповідання, повчальні історії, сценарії, комікси, захоплюючі кросворди, головоломки, ребуси, загадки;
- поради досвідчених консультантів у сфері сімейних стосунків;
- нові ідеї і різноманітний матеріал для проведення уроків недільної школи і позакласного спілкування з дітьми.

Журнал тематичний. Виходить чотири рази на рік. Повноколірний.

Видається з 1990 року російською мовою, а з 2009 року — також і українською.

Якщо ви бажаєте отримувати журнал «Нюїв ковчег», звертайтеся до редакції:

а/с 35, м. Рівне, Україна, 33010
тел. (0362) 628-314, 628-379
факс: (0362) 631-432
e-mail: nk@mailword.org

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧАСОПИС

Слово ВЧИТЕЛЮ

— педагогічний журнал з питань
християнського виховання дітей та молоді

- покликаний сприяти розвитку освіти та культури в Україні на засадах християнства;
- призначений для вчителів, батьків, вихователів, усіх, хто відчуває покликання і бере на себе відповідальність навчати інших;
- виходить чотири рази на рік, містить 60 сторінок і кольорову вкладку.

Передплатний індекс часопису «Слово вчителю» — 99864

Передплативши часопис на 2009 рік в одному з поштових відділень, ви оплатили лише поштові витрати. Для того, щоб наш часопис міг надалі існувати, необхідні кошти для його підготовки і друку. Будь ласка, надішліть ваші пожертви:

поштовим переказом на адресу:

МГО «Надія — людям», а/с 116, м. Рівне, Україна, 33028
з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“»,

або на рахунок МГО «Надія — людям», р/р 26005301588849,
Промінвестбанк м. Рівне, МФО 333335, код 21081735
з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“».

**Собівартість одного примірника
(за цінами грудня 2008 р.) — 8 грн.**

**Звернувшись до редакції, Ви можете замовити
будь-яке число часопису за 2008 р.**

тел. +38 0362 63-79-76; e-mail: slovo@hopetopeople.org

Конкурс триває!

Шановні читачі, запрошуємо вас взяти участь у літературному конкурсі!

Нагадуємо, що до розгляду приймаються твори українською мовою усіх жанрів на морально-етичну та духовну тематику. Найкращі з них будуть опубліковані на шпальтах нашого часопису.

В кінці 2008–2009 навчального року компетентне журі визначить переможців, на яких чекають цінні призи.

Будь ласка, надсилайте свої роботи з поміткою «Літературний конкурс». Щиро дякуємо!